

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กุลวนิดา ตุงคะเศรณี. การใช้การบำบัดด้วยหนังสือกับเด็กพิการทางร่างกายและ
สุขภาพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523.
- กลุ่มมจิตต์ พลายเวช. เอกสารการสอนชุดวิชาวรรณกรรมและลีลาคดีระดับ
ปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2537.
- โกชัย สารีบุตร. การพัฒนาการเด็กด้วยกิจกรรมมหาสนุก. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร : ดันอ้อ แกรมมี จำกัด, 2540.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือประกอบแผนการจัด
ประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา : ตามอย่างไร ช่วยให้เกิด...คิดเป็น .
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือประกอบแผนการจัด
ประสบการณ์ระดับอนุบาลศึกษา : สองมือครู... ช่วยหนูได้.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
- คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาอบรมเลี้ยงดูเด็ก. ภาวะวิกฤตของชีวิตเด็กไทยปัญหาที่ยัง
ไม่สายเกินแก้. กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2535.
- ฉลองรัฐ อินทรีย์. อิทธิพลของความเจ็บป่วยที่มีต่อเด็กและครอบครัว.
กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองธรรม, 2522.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. การพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนโดยตัววรรณกรรมเป็นฐาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ณรงค์ ปฏิบัติธุรกิจ และสมพร เทพสิทธิฯ. ปัญหาสังคมเรื่อง ปัญหาคนพิการและ
แนวทาง ทิศทางของสภาสังคมสงเคราะห์ในการสงเคราะห์คนพิการ.
กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ,
2536.

ดารณี อุทัยรัตนกิจ. การไม่สามารถในการเรียน : ลักษณะการประเมินและการให้ความ
ช่วยเหลือ. วารสารยุวประชาไทโยปถัมภ์. 5 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2537) :
13-21.

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ 2530 .
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.

นฤมล กิจไพศาลรัตน และธัญดา สุทธิธรรม. รายงานวิจัยเรื่องผลการบำบัดด้วย
หนังสือในผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูก . คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น , 2529 .

นิรมล ตีรณสาร สวัสดิบุตร และคณะ . รู้เรื่องโรค . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพมหานคร :
ด้านสุขภาพการพิมพ์ , 2539 .

นิรมล พัจนสุนทร. จิตวิทยาเด็กเจ็บป่วย ใน เอกสารประกอบการสอนนักศึกษาแพทย์
ชั้นปีที่ 5 กุมารเวชศาสตร์ . ม.ป.ท. , ม.ป.ป.

บันลือ พฤกษ์วัน. มิติใหม่ในการสอนอ่าน . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช , 2534.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพมหานคร : ชมรมเด็ก, 2535 .

บุญธรรม กิจปริตาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6 .
กรุงเทพมหานคร : บีแอนด์บี พับบลิชซิง, 2535 .

บุปผา อัญยิต. ผลของกิจกรรมการแนะนำกลุ่มต่อการพัฒนาความรู้สึกเห็นคุณค่า
ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 . วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535 .

เบญจมา ชลธารันนท์. “มารู้จักเด็กพิเศษกันเถอะ” ใน 20 ปี การศึกษาพิเศษ .
กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยครูสวนดุสิต , 2523.

ป. มหาจันทร์. การปลูกฝังพฤติกรรมให้แก่เด็ก . กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , 2535.

ป. มหาจันทร์. สอนเด็กให้นับถือตนเอง . กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , 2536.

- ประคอง ภรรณสุด . สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ . กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ , 2538 .
- ประคอง อินทรสมบัติ . การดูแลตนเอง : ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล .
กรุงเทพมหานคร : วีเจ พรินติ้ง , 2536 .
- ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร . "พัฒนาการเด็ก" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรม
วัยเด็กหน่วยที่ 1-7.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
, 2528 .
- ปราณี เชียงทอง . วรรณกรรมสำหรับเด็ก . กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น , 2526 .
- ปราณี รามสูตร . จิตวิทยาการศึกษา . กรุงเทพมหานคร : เจริญกิจการพิมพ์ , 2528 .
- ปรีดา ปัญญาจันทร์ และชิววัน วิสาสะ . เล่านิทานอย่างไรให้สนุก เล่ม 1 . พิมพ์ครั้งที่ 4
กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด , 2540 .
- ผดุง อารยะวิญญู . การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ . กรุงเทพมหานคร :
บรรณกิจเทรตติ้งการพิมพ์ , 2533 .
- พนม ลิมอารีย์ . การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล . กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ , 2538 .
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ . ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2530 .
- ไพรัช เทพมงคล . 20 คำถามเกี่ยวกับมะเร็ง . พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพมหานคร :
แสงศิลป์การพิมพ์ , ม.ป.ป .
- ภัศพร ขำวิชา . ผลของการสัมผัสต่อความวิตกกังวลของผู้ป่วยก่อนผ่าตัด .
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล , 2534 .
- ยุณี พงศจตุรวิทย์ . ผลการสอนสุขภาพโดยใช้หนังสือการ์ตูนประกอบที่มีต่อความรู้
เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ ของเด็กวัยเรียนที่
เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2534 .
- เรณู พุกบุญมี . เด็กวัยรุ่นป่วยเรื้อรัง : ผลกระทบต่อความสามารถในการพึ่งพาตนเอง .
วารสารรามานธิปไตยพยาบาลสาร . 3 (มกราคม-เมษายน 2540) 103-119 .
- วรรณิ ศิริสุนทร . การเล่านิทาน . พิมพ์ครั้งที่ 2 . เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส จำกัด , 2539 .

- วรรณภา ศรีชัยรัตน์. "เด็กป่วยกับการอยู่โรงพยาบาล". วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ 5 (กรกฎาคม-กันยายน 2532) : 33-39.
- วัฒนาวี ทวีวรดิลก. การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมี
 วิจารณ์ญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียนสูงวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539 .
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. จิตเวชสำหรับกุมารแพทย์. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์ , 2538.
- วันเพ็ญ บุญประกอบ. "เด็กกับการเจ็บป่วยและการอยู่โรงพยาบาล" ในสรุปรายงาน
 การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง สุขภาพกับคุณภาพชีวิตของแม่และเด็ก .
 ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2529.
 (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. การเลี้ยงและพัฒนาเด็ก. กรุงเทพมหานคร : สถาบันสุขภาพเด็กแห่ง
 ชาติมหาราชินี กรมการแพทย์. ม.ป.ป. (เอกสารอัดสำเนา)
- ศรินธร วิทยะสิรินันท์. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วม
 เพื่อเด็กพิการก่อนวัยเรียน . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตร
 และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ศรินธร วิทยะสิรินันท์. เอกสารประกอบรายวิชาการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษระดับ
 ประถมศึกษา 413617.ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2537.
- ศิริพร อินทรกำแหง. "เด็กป่วยในโรงพยาบาล : ผลกระทบทางจิตใจและแนวทางการ
 ป้องกันแก้ไข " วารสารพยาบาลศาสตร์ 10 . (กรกฎาคม-กันยายน 2530) :
 10-24.
- ศรียา นิยมธรรม. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ . ม.ป.ท. , ม.ป.ป. (เอกสารอัดสำเนา)
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. รวมบทความทางการประเมินโครงการ . กรุงเทพมหานคร :
 โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2540 .

- สมพร สุทัศน์ีย์. จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2541.
- สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ. การพยาบาลผู้ป่วยเรื้อรัง : มโนคติสำหรับการดูแล . ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์ , 2537.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาเด็ก . พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2541.
- สุนิตย์ สุทธิสารรรณากร. “ หน่วยที่ 2 คนพิการทางแขนขา ลำตัว และการฟื้นฟูสมรรถภาพ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการดูแลบุคคลพิการ หน่วยที่ 1 - 7 หน้า 111-114 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2531 .
- สุวดี ศรีเลณ่วดี. จิตวิทยากับการพยาบาลผู้ป่วยเด็ก . กรุงเทพมหานคร : พิสิทธ์เซนเตอร์การพิมพ์ , 2530 .
- หฐูแม่ย์. หากถูกรักเป็นโรครักษาไม่หาย . แปลและเรียบเรียงโดย อภิชัย-ประไพ ชัยคุณ . กรุงเทพมหานคร : นานมี บุ๊คส์ จำกัด , 2536 .
- ออฟรา ไอยาลอน. ช่วยฉันที . แปลและเรียบเรียงโดย ดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา . กรุงเทพมหานคร : คอมแพคท์พริ้นท์ จำกัด , 2540 .
- อัมพร พินิจวัฒนา . ผลของการใช้หนังสือบำบัดต่อความวิตกกังวลของเด็กป่วยในโรงพยาบาล การศึกษาเฉพาะกรณีคนไข้โรคไต . วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- อำพล สุอำพัน และวาสนา สรมณี . จิตวิทยากับการเจ็บป่วย ใน เอกสารการสอนชุด วิชาสุขภาพเด็กหน่วยที่ 8-15 หน้า 549-623 . กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2528 .
- อาทิตยา พรชัยเกตุ. ผลของการบำบัดด้วยหนังสือต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กพิการโรงเรียนศรีสังวาลย์ . วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- อุทุมพร จามรมาน. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลักษณะ . กรุงเทพมหานคร : พันธุ์ พิมพ์ลิขิต, 2531.

อุทุมพร จามรมาน. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน . พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร : พันนี้พับบลิชชิง, 2532 .

ภาษาอังกฤษ

- Abram , H.. The psychology of chronic illness. **Journal of Chronic Disease** . 25 :
659-664.
- Alan O. Ross. **The Sense of Self Research and Throry** . New York : Springer
Publishing, 1992 .
- Altman , H. and Nielsen B.. Book and Empathy Help Trouble Children. **Canadian
Liblary Journal**. 31 (August 1974) : 284-287.
- Broadribb , V.. **Introduction Pedlatic Nursing**. 3rd ed. Philadelphia : J.B. Lippincott
,1983.
- Canfield , Jack and Wells, Harold Clive. **100 Ways to enhance Self-Concept in the
classroom : A Handbook for Teachers Couselors and Group Leaders**.2nd ed.
. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1994.
- Cluff, L.. Chronic diseaes , function and the quality of care. **Journal of Chronic
Disease**. 34 : 299-304.
- Cullinane , M.. Children in long-term care. **Nursing Time** . 79 (October 1983) : 30-32.
- Donnelly, G.E.. Chronicity : concept and reality . **Hollistic Nursing Practices**.
8 (January 1993) : 1-7.
- Feldman , D.. Chronic diabling illness : a holistic view. **Journal of Chronic Disease** .
27 : 287-291.
- Hillman. **Discovering children's literature** . New Jersey : Prentic-Hall , 1996.
- James, A. McLoughlin. **Assessing Special Students** . 3rd ed.. London : Merrill
Publishing, 1990.
- John T. Neisworth and Stephen J. Bagnato. **The Young Exceptional Child Early
Delopment and Education**. New York : Macmillam Publishing , 1987.

- Kean ,C.B.. **Essential of Nursing : A Medical-Surgical Text for Pediatric Nurses**.
2nd ed. Philadelphia : W.B. Saunders , 1969.
- Levy , N.. The chronically ill patient. **Psychiatric Quarterly** . 51 (March 1979) :
189-197.
- Lubkin. **Chronic illness : Impact and Intervention** . Boston : Jones and Bartlett, 1986.
- McClaskey , Harris Clark. "Bibliotherapy with Emotionally Disturbed Patients :
An Experimental Study". **Dissertation Abstracts**. 31 (1970) : 5205A.
- Pardeck , J.T. and Pardeck , J.A.. **Bibliotherapy : A clinical Approach for Helping
Children**. London : OPA (Amsterdam) B.V. , 1993.
- Pillieri , A.. **Children Health Nursing : Care of the Young Family** . 2nd ed. . Boston :
Little Brown and Company , 1981.
- Ponder , Verginia Breazeals. "An Investigation of the Effects of Bibliotherapy and
Teacher's self-others Acceptance on Pupils' Self-Acceptance and Reading
Achievement Score" . **Dissertation Abstracts**. 29 (1969) : 2900A.
- Price , B. . **Body Image : Nursing Concepts and Care**. New York : Prentice-Hall , 1990.
- Ritchie , J.A., Caty,S., and Ellerton, M.L.. Concern of Acute Ill, Chronically Ill and
Healthy Preschool Children. **Research in Nursing and Health**.
7 (September 1984) : 265-274.
- Shacfer , S.. Communicating with Children : Teaching Via the play Discussion Group.
A merican Journal of Nursing Psychiatry. 22 (April 1981) : 323-356.
- Stierer , Barre. and others. **Profiling, Recording ang Observing : A resource pack for
the early years** . London : Routledge , 1993.
- Strauss , A. L..**Chronic Illness and Quality of Life** . St.Louis : The C.V. Mosby , 1975.
- Tackett , J.J.M. and Hunsberger , M.. **Family-Centered of Nursing Concepts in
Children Health** . Philadelphia : W.B. Saunders , 1981.
- Vivienne Nicoll and Victoria Roberts. **Taking a closer Look at Literature-Based
Program**. Ambassador Press of NSW , 1993.
- Whaley,L.F. and Wong ,D.L.. **Nursing Care of Infants and Children** . St.Louis :
The C.V. Mosby Company , 1979.

Whipple, Charles M.. "The Effects of Short-term Bibliotherapy on the Personality and Academic Achievement of Reformatory Inmate Students". **Dissertation Abstracts**. 26 (1968) : 2214A.

Whitchead , R. . **Children's literature strategies of teaching** . New Jersey : Prentice -Hill, 1989 .

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการคัดเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็ก

1. รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง อลิษา วัชรสินธุ์ แพทย์ประจำแผนกจิตเวชศาสตร์
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สำลี ทองฮิว ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ สุกโชติรัตน์ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนการสอน

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน อ่อนน่วม ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิง อลิษา วัชรสินธุ์ แพทย์ประจำแผนกจิตเวชศาสตร์
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมล ชบุตสาหกิจ คณะจิตวิทยา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์ บังอร เอมะรุจิ หัวหน้าโครงการสอนเด็กเจ็บป่วย
สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินวรรณกรรมสำหรับเด็ก เพื่อคัดเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็ก
เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้บรรณานำบัด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
2. แบบวัดความวิตกกังวล ของ อัมพร พินิจวัฒนา (2528)
3. แบบประเมินการรับรู้ตนเอง ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง
4. แบบสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ตนเอง ของนักเรียนประถมศึกษาที่
เจ็บป่วยเรื้อรัง
5. แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้โปรแกรมฯ

ศูนย์วิจัยและบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบประเมินวรรณกรรมสำหรับเด็ก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อคัดเลือกวรรณกรรมใช้เป็นฐานในการเรียนการสอนโดยใช้วรรณบำบัด

☺ **คำชี้แจง**

แบบประเมินวรรณกรรมสำหรับเด็กฉบับนี้ มีทั้งหมด 7 ข้อ เป็นแบบประเมินที่เป็นเกณฑ์เฉพาะสำหรับการคัดเลือกวรรณกรรมสำหรับเด็ก เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณบำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

ชื่อหนังสือ.....ผู้แต่ง/ผู้แปล.....
ประเภทหนังสือ (บันเทิงคดี/สารคดี/บทร้อยกรอง).....
สำนักพิมพ์.....ปีที่พิมพ์.....จำนวนหน้า.....ราคา.....

รายการประเมิน	เหมาะสม มาก (3)	เหมาะสม ปานกลาง (2)	เหมาะสม น้อย (1)
1. เนื้อเรื่องอ่านง่าย ไม่ซับซ้อนเหมาะสมตามระดับการอ่านและความสนใจของเด็ก	.....	.....	.....
2. เนื้อเรื่องสอดคล้องกับสภาพปัญหาของผู้อ่าน	.....	.....	.....
3. เนื้อเรื่องนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม	.....	.....	.....
4. ตัวละครดำเนินไปตามบทบาทอย่างสมจริง	.....	.....	.....
5. การดำเนินเรื่องสอดแทรกข้อคิด คุณธรรมที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติ	.....	.....	.....
6. เนื้อหาและภาพไม่เป็นโทษแก่เด็ก	.....	.....	.....
7. การออกแบบภาพและตัวอักษรได้เหมาะสมกับขนาดและหน้าของหนังสือ	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม .....

.....

แบบวัดความวิตกกังวล ของ อัมพร พิณีวัฒนา (2528)
เพื่อใช้คัดเลือกประชากร โดยผู้วิจัย

☺ แบบวัดความวิตกกังวล มี 1 ฉบับ ทั้งหมด 49 ข้อ ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด

ข้อ	รายการ	ใช่	ไม่ใช่
1	ฉันรู้สึกว่เด็กคนอื่นๆ เป็นเด็กที่มีรูปร่างลักษณะดีกว่าฉัน	.....	.....
2	ฉันไม่สบายใจว่าตนเองกำลังเจริญเติบโตเป็นปกติเหมือนเด็กคนอื่นหรือไม่	.....	.....
3	ฉันกลัวจิ้งจก แมลงสาบ และหนู	.....	.....
4	ฉันรู้สึกกลัวว่าจะตกลงมา ขณะปีนบันไดสูงๆ	.....	.....
5	ฉันรู้สึกกลัวเมื่อจำเป็นต้องเดินกลับบ้านคนเดียว	.....	.....
6	ฉันรู้สึกกังวลว่า คนอื่นเช่น พยาบาล ครู และเพื่อนๆ จะคิดอย่างไรกับตัวฉัน	.....	.....
7	ฉันรู้สึกหวาดเสียวเมื่อเห็นเลือด	.....	.....
8	เมื่อพ่อไม่อยู่บ้าน เช่น ไปต่างจังหวัด ฉันรู้สึกกังวลว่าพ่อจะกลับมาอีกหรือไม่	.....	.....
9	ฉันรู้สึกตกใจเมื่อเห็นฟ้าแลบ และได้ยินเสียงฟ้าร้อง	.....	.....
10	ฉันรู้สึกกลัวว่า ไม่สามารถจะทำอะไรอย่างทีใจนี้กอยากจะทำได้	.....	.....
11	ฉันกลัวเจ็บ เมื่อไปหาหมอฟัน	.....	.....
12	เมื่อเข้านอนตอนกลางคืน ฉันต้องพยายามข่มใจนอนให้หลับ ฉันมักกังวลเกี่ยวกับอะไรบางอย่าง	.....	.....
13	ฉันรู้สึกกลัวเมื่อจำเป็นต้องไปหาหมอ	.....	.....
14	ฉันกลัวเรื่องราวในวิทยุและโทรทัศน์บางเรื่อง	.....	.....
15	ขณะอยู่บ้านคนเดียว ถ้ามีคนมาเคาะประตู ฉันจะเกิดความรู้สึกกลัวและวิตกกังวล	.....	.....
16	ฉันรู้สึกกลัวซากสัตว์ที่ตายแล้ว	.....	.....
17	ฉันคิดว่า ตัวเองมีความวิตกกังวลมากกว่าเด็กคนอื่นๆ	.....	.....

ข้อ	รายการ	ใช่	ไม่ใช่
18	บางครั้งฉันรู้สึกแปลกๆ พิกุลในห้องโดยไม่ทราบสาเหตุ	.....	.....
19	ฉันกลัวถูกสุนัขกัดหรือทำร้าย	.....	.....
20	ฉันรู้สึกกลัว ถ้าต้องอยู่บ้านคนเดียวตอนกลางวัน	.....	.....
21	ฉันไม่กล้าเข้าใกล้พลุ เพราะกลัวเสียงระเบิดของมัน	.....	.....
22	ฉันรู้สึกวิตกกังวลเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของตนเอง	.....	.....
23	ฉันเคยรู้สึกว่ ตัวเองไม่มีความสุข	.....	.....
24	เมื่อแม่ออกไปนอกบ้าน ฉันรู้สึกกังวลว่าเมื่อไรแม่จะกลับมา	.....	.....
25	ฉันไม่กล้าดำลงในน้ำ เพราะกลัวจะเกิดอันตราย	.....	.....
26	เมื่อเอามือจับกับวัตถุที่มีขอบคมๆ ฉันรู้สึกหวาดเสียว	.....	.....
27	ฉันเคยวิตกกังวลว่า กำลังจะมีอะไรเกิดขึ้นกับตัวฉัน	.....	.....
28	ฉันรู้สึกหวาดเสียวเมื่อต้องเข้าไปในห้องมืด	.....	.....
29	ฉันไม่ชอบเข้าไปร่วมในการต่อสู้กับใคร เพราะกำลังเจ็บ	.....	.....
30	บางครั้งฉันกังวลว่าจะมีเหตุการณ์ร้ายแรง ทำให้ฉันต้องเศร้าโศก เกิดขึ้น	.....	.....
31	ฉันไม่สามารถบังคับตนเองให้มีใจจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะได้	.....	.....
32	ฉันรู้สึกว่ามือตนเองสั่น เมื่อตั้งใจทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	.....	.....
33	ปาก คอ และมือของฉันมักจะแห้งมากอยู่เสมอ	.....	.....
34	ฉันรู้สึกหิวอยู่ตลอดเวลา	.....	.....
35	บางครั้งฉันสะดุ้งตื่นด้วยความกังวล	.....	.....
36	ฉันมักจะฝันถึงบางสิ่งบางอย่าง ซึ่งฉันไม่ยอมเล่าให้คนอื่นฟังเลย	.....	.....
37	ฉันเป็นคนประหม่าและขี้อาย	.....	.....
38	เมื่อฉันเกิดความรู้สึกประหม่า มักจะมีเหงื่อออกมาจนนำรำคาญ	.....	.....
39	ฉันรู้สึกกระวนกระวายมาก ถ้าต้องคอยสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	.....	.....
40	บางครั้งฉันรู้สึกกระสับกระส่าย จนนั่งอยู่กับที่นานๆไม่ได้	.....	.....
41	ฉันรู้สึกหวาดกลัวบางสิ่งบางอย่างหรือคนบางคน ทั้งๆ ที่รู้ว่าไม่ สามารถจะทำอันตรายแก่ฉันได้	.....	.....
42	บางครั้งฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนไร้ค่าและไม่มีประโยชน์	.....	.....
43	ฉันรู้สึกว่าชีวิตของตัวเองมีแต่ความยากลำบาก และความเคร่งเครียด	.....	.....

ข้อ	รายการ	ใช่	ไม่ใช่
44	บางครั้งฉันคิดว่าตนเองเป็นคนไม่ดีเลย	.....	.....
45	ฉันนอนหลับไม่สนิท	.....	.....
46	บางครั้งฉันรู้สึกวิตกกังวลอย่างไม่มีสาเหตุในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น	.....	.....
47	ฉันไม่ชอบเผชิญกับความยากลำบากและปัญหาต่างๆ ทั้งยังไม่ชอบตัดสินใจในเรื่องสำคัญอีกด้วย	.....	.....
48	ฉันเป็นคนที่มีเหงื่อออกมาแม้อากาศจะเย็น	.....	.....
49	ฉันรู้สึกกังวลว่าตัวเองจะเกิดบาดเจ็บเพราะอุบัติเหตุ	.....	.....

เกณฑ์ในการตรวจการให้คะแนน

1. ข้อความเกี่ยวกับความวิตกกังวล ให้คะแนน 1 คะแนน ถ้าตอบว่า “ใช่” และให้คะแนน 0 คะแนน ถ้าตอบว่า “ไม่ใช่”

2. ในแบบวัดความวิตกกังวลฉบับนี้จะมีข้อความซึ่งแสดงว่า “พูดเท็จ” จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ข้อ 6,10,13,23,27,30 และ 49 ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้ 0 คะแนน ถ้าตอบว่า “ไม่ใช่” ให้ 1 คะแนน

ดังนั้นคะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดความวิตกกังวลนี้ จะเป็นคะแนนซึ่งแสดงถึงความวิตกกังวล เด็กคนใดได้คะแนนสูง แสดงว่าเด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กคนใดได้คะแนนความวิตกกังวลต่ำ แสดงว่ามีความวิตกกังวลต่ำ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบประเมินการรับรู้ตนเอง
ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็ดป้วยเรื่อรัง**

คำชี้แจง

แบบประเมินการรับรู้ตนเองฉบับนี้มีทั้งหมด 20 ข้อ เป็นข้อความเกี่ยวกับการรับรู้ตนเองในเรื่องต่อไปนี้

1. **ด้านร่างกาย** : สุขภาพอนามัย รูปร่างหน้าตา การทำกิจวัตรประจำวัน การเล่น และ/หรือการออกกำลังกาย
2. **ด้านอารมณ์และสังคม** : ความกลัวและความวิตกกังวล ความเศร้า ความอิจฉา ความโกรธ การเป็นสมาชิกที่ดีในบ้าน การเป็นสมาชิกที่ดีที่โรงเรียน และการเป็นสมาชิกที่ดีในโรงพยาบาล
3. **ด้านการเรียนรู้** : ความสามารถในการเรียน ความสามารถในการทำกิจกรรมด้านวิชาการ การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แบบประเมินการรับรู้ตนเอง
ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง**

 ให้นักเรียนตอบแบบประเมินฉบับนี้ ซึ่งประกอบด้วยข้อความทั้งหมด 20 ข้อ โดยพิจารณาข้อความแต่ละข้อว่า เหมือนหรือแตกต่างกับตนเองตามความเป็นจริง แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบ "ใช่" หน้าข้อความที่เหมือนตนเอง และเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่องคำตอบ "ไม่ใช่" หน้าข้อความนั้นแตกต่างจากตนเอง **เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น**

ข้อความ	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
☺ ฉันสุขภาพไม่สมบูรณ์แข็งแรง ต้องพบแพทย์อยู่เสมอ และฉันคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา	.....	.....
☺ ฉันไม่อยากกินอาหาร เพราะอาหารในโรงพยาบาล เป็นอาหารที่ฉันไม่ชอบ และฉันคิดว่าถึงจะไม่กินอาหาร ฉันก็อยู่ได้	.....	.....
☺ ถึงฉันจะไม่สบายบ่อย แต่ฉันก็สามารถออกกำลังกายได้ เล่นได้ และสนุกกับการเล่นเช่นเดียวกับเด็กคนอื่น ๆ	.....	.....
☺ ฉันช่วยเหลือตนเองไม่ได้ เพราะฉันไม่สบาย ต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลบ่อย	.....	.....
☺ ฉันไม่เหงาเมื่อต้องอยู่คนเดียวที่โรงพยาบาล เพราะที่นี่มีของเล่น ให้ฉันทำมากมาย	.....	.....
☺ ฉันมีเพื่อนใหม่หลายคนเมื่อฉันอยู่ที่โรงพยาบาล	.....	.....
☺ ถึงฉันจะไม่สบาย พ่อแม่และทุกคนในบ้าน ยังรักและเอาใจใส่ฉัน อยู่ตลอดเวลาไม่เปลี่ยนแปลง	.....	.....

ข้อความ	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
☺ ฉันสามารถพูดและทำกิจกรรมต่างๆ ต่อหน้าครู พยาบาล และเพื่อนๆ ได้ เพราะฉันพูดได้ และทำกิจกรรมได้ดีไม่แพ้ใครๆ	.....	.....
☺ เมื่อฉันนอนพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลหลายวัน ฉันเรียนหนังสือและทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนได้เช่นเดียวกับเพื่อนคนอื่นๆ ที่โรงเรียน	.....	.....
☺ ฉันรู้สึกว่า ร่างกายของฉันอ่อนแอมาก เพราะโรคที่ฉันเป็นอยู่ ทำให้ฉันทำอะไรได้ไม่มากนัก	.....	.....
☺ ฉันไม่กล้าออกกำลังกายหรือเล่นกับเพื่อนๆ เพราะเกรงว่าจะได้รับบาดเจ็บ	.....	.....
☺ ฉันรู้สึกกลัวเมื่อฉันป่วย ต้องเข้าไปอยู่ในโรงพยาบาล เพราะไม่มีใครที่บ้านมาช่วยเหลือฉัน และฉันก็ช่วยตนเองไม่ได้	.....	.....
☺ ฉันรู้สึกว่าไม่มีคนที่รักและเข้าใจฉันเลย เพราะบางครั้งฉันโดนพ่อแม่ คุณหมอ และพี่พยาบาล ดู	.....	.....
☺ ฉันไม่ยอมให้คุณหมอ และพี่พยาบาล มาตรวจและรักษา เพราะการตรวจแต่ละครั้งทำให้ฉันรู้สึกเจ็บปวดไม่มีความสุข	.....	.....
☺ ฉันรู้สึกเหงา คิดถึงเพื่อน เมื่อไม่ได้ไปโรงเรียน	.....	.....
☺ ฉันไม่สามารถเรียนหนังสือได้ อย่างสม่ำเสมอ เพราะฉันไม่สบาย และต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลบ่อย ครั้งละหลายๆ วัน	.....	.....
☺ ฉันไม่กลัวเข็มฉีดยา เพราะฉันรู้ว่า พี่พยาบาลกำลังช่วยรักษาอาการของโรคที่ฉันเป็นหายเร็วขึ้น	.....	.....
☺ เมื่อฉันรู้สึกกลัว โกรธ และเศร้าขึ้นมา ฉันช่วยตัวเองให้หายจากอารมณ์เหล่านี้ไม่ได้	.....	.....
☺ ฉันรู้ตัวเองว่าฉันไม่สบายเป็นโรคอะไรและรู้ว่า ควรปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้อาการของตนเองดีขึ้น	.....	.....
☺ ฉันเป็นคนป่วยที่ไม่สามารถทำอะไรได้เลย	.....	.....

ลักษณะของแบบประเมินการรับรู้ตนเอง

แบบประเมินการรับรู้ตนเองฉบับนี้ สร้างขึ้นโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานจากการสังเกต พฤติกรรมของเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลประกอบในการสร้างข้อความในแบบประเมินดังกล่าว ประกอบด้วยข้อความ 20 ข้อความ โดยแต่ละข้อความเป็นการประเมินการรับรู้และเข้าใจในตนเองใน 3 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์และสังคม และการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังพิจารณาข้อความที่ตรงกับตัวเองมากที่สุด

วิธีการตอบ

ผู้ตอบแบบประเมินฉบับนี้จะต้องตอบโดยเขียนเครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่อง “ใช่” หรือเขียนเครื่องหมาย X ลงในช่อง “ไม่ใช่” ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกที่เป็นจริงของตนเองมากที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน

เนื่องจากแบบประเมินฉบับนี้เป็นข้อความที่บรรยายเกี่ยวกับการรับรู้ตนเองใน 3 ด้าน ที่เกี่ยวกับตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ เกณฑ์การให้คะแนนจึงแตกต่างกัน คือ ข้อความที่ด้านลบมีจำนวน 11 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 19 เมื่อตอบว่า “ไม่ใช่” จะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบว่า “ใช่” จะได้ 0 คะแนน ส่วนข้อความด้านบวกมี 9 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 3, 5, 6, 7, 8, 16, 18, 20 เมื่อตอบว่า “ใช่” จะได้ 1 คะแนน และถ้าตอบว่า “ไม่ใช่” จะได้ 0 คะแนน

**แบบสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ตนเอง
ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง
โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย**

คำชี้แจง

แบบสังเกตพฤติกรรมการรับรู้ตนเองฉบับนี้มีทั้งหมด 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกพฤติกรรมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ที่ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสังเกตได้ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง

ส่วนที่ 2 รายการพฤติกรรมบ่งชี้ถึงการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ใน 3 ด้าน ได้แก่

1. ด้านร่างกาย : สุขภาพอนามัย รูปร่างหน้าตา การทำกิจวัตรประจำวัน การเล่น และ/หรือการออกกำลังกาย
2. ด้านอารมณ์และสังคม : ความกลัวและความวิตกกังวล ความเศร้า ความอิจฉา ความโกรธ การเป็นสมาชิกที่ดีในบ้าน การเป็นสมาชิกที่ดีที่โรงเรียน และการเป็นสมาชิกที่ดีโรงพยาบาล
3. ด้านการเรียนรู้ : ความสามารถในการเรียน ความสามารถในการทำกิจกรรมด้านวิชาการ การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการพฤติกรรม	ข้อมูล (การกระทำและคำพูด)
<p>- การทำกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ และตามความสามารถของตนเอง</p> <p>- การลองทำกิจกรรมหรือผลงานใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยทำ</p> <p>- การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นตามความสามารถของตนเอง</p> <p>6. การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว</p> <p>- การยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองกับผู้อื่น</p> <p>- การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ และครอบครัว</p> <p>- การมีปฏิสัมพันธ์กับแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล</p> <p>- การมีปฏิสัมพันธ์กับพ่อแม่</p> <p>- การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ในโรงพยาบาล</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

รายการพฤติกรรมบ่งชี้การรับรู้ตนเอง ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

พฤติกรรมบ่งชี้ถึงการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังเกี่ยวกับการรับรู้ตนเอง 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม และด้านการเรียนรู้ ผู้วิจัยจัดกลุ่มพฤติกรรมดังนี้

1. พฤติกรรมที่แสดงออกทางคำพูด ได้แก่

1.1 การแสดงอารมณ์กับตัวละครจากเรื่องที่ได้อ่านและฟัง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ตนเองใน 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม และด้านการเรียนรู้

1.2 การพูดเกี่ยวกับตนเอง คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม และด้านการเรียนรู้

1.3 การพูดแสดงความรู้สึกต่างๆ ทั้งด้านบวกและด้านลบเกี่ยวกับตนเองและเรื่องราว หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง

1.4 การพูดเล่า ชักถาม หรือตอบคำถามเกี่ยวกับความคิดของผู้อื่นที่มีต่อตนเองว่าเป็นอย่างไร และความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อความคิดนั้นๆ

2. พฤติกรรมที่แสดงออกทางการกระทำ สีนหน้าท่าทาง ได้แก่

2.1 การแสดงออกของอารมณ์ตนเองขณะทำกิจกรรม และหรือสนทนากับผู้อื่น เช่น ก้าวร้าว ยิ้มแย้ม อาย สนุกสนาน เจ็บขริม มั่นใจในตนเอง ทำหน้าบึ้ง หน้าอหิบบยื่นของให้เพื่อน พูดปลอบใจเพื่อน ทำท่าทางหวงของโดยการกอดของเล่นไว้แน่น หรือหันหน้าหนี ต่อต้านการรักษาจากแพทย์ พยาบาล ร้องไห้ ฯลฯ

2.2 การปิดบังตนเอง หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายที่มีความบกพร่องและ/หรือแสดงตัวเองอย่างมั่นใจ

2.3 การแสดงความสามารถของตนเอง

2.4 การขอความช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น และพยายามทำเองในส่วนที่ตนเองทำได้

2.5 การหลบหลีกไม่พูดคุย หรือติดต่อเกี่ยวข้องกับคนรอบข้าง

2.6 การกล้าลองในสิ่งที่เป็นสิ่งใหม่ และ/หรือเป็นงานที่ตนเองยังไม่เคยทำ

2.7 การปฏิบัติตนและ/หรือการต่อต้านการรักษา ,คำแนะนำของแพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรักษา

2.8 การทำกิจวัตรของตนเองด้วยความกระปรี้กระเปร่าตามสภาพในขณะนั้น เช่น ล้างหน้า แต่งตัว รับประทานอาหาร ขับถ่าย เป็นต้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้โปรแกรมฯ โดยผู้วิจัย

- ☺ **คำชี้แจง** แบบสัมภาษณ์ ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้เกี่ยวข้องกับการใช้โปรแกรมฯ
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมการจัดการเรียนการสอน โดยให้บรรณบำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง
- ☺ **แนวการปฏิบัติในการสัมภาษณ์**
1. การถามคำถามสามารถสลับข้อคำถามได้ หากเรื่องที่สัมภาษณ์มีความต่อเนื่อง และสัมพันธ์กัน
  2. ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้บันทึกด้วยตนเอง โดยมีอุปกรณ์ช่วยในการบันทึกการสัมภาษณ์ ได้แก่ เทปบันทึกเสียง
  3. เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ประมาณ 30 นาที

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้โปรแกรมฯ

☺ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้โปรแกรมฯ

ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....
 เพศ..... อายุ.....ระดับการศึกษา.....สาขา.....
 อาชีพ..... สถานที่ทำงาน.....
 ประสบการณ์ในการทำงาน (ระยะเวลาในการทำงาน / ประสบการณ์ขณะทำงาน).....

☺ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้โปรแกรมฯ เกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณานำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมฯ เกี่ยวกับการดำเนินการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณานำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ในหัวข้อต่อไปนี้

1.1 การวางแผนและการดำเนินการก่อนการทดลองใช้โปรแกรมฯ (มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร).....

1.2 วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ (มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อย่างไร)

1.3 วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ใช้ในโปรแกรมฯ (มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม) .....

1.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัด (มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม)

1.5 ระยะเวลาที่ใช้ (มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร)

1.5.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง (วันละประมาณ 1 ชั่วโมง) .....

1.5.2 ระยะเวลาที่ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ (8-10 สัปดาห์)

1.6 ผู้ใช้โปรแกรมฯ ควรมีลักษณะอย่างไร (บทบาทหน้าที่ , บุคลิกลักษณะ, การกระตุ้นให้ผู้ร่วมโปรแกรมฯ มีส่วนร่วม ฯลฯ) .....

1.7 นักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ (ความสนใจในกิจกรรม ,การมีส่วนร่วม, การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม มีมากน้อยเพียงใด อย่างไร)

1.8 บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และสถานที่ (มีความเหมาะสม เอื้อต่อการจัดกิจกรรมมากน้อยเพียงใด อย่างไร) .....

1.9 การประเมินผลตลอดระยะเวลาการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ของผู้วิจัย
(มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร) .....

2. ในความคิดเห็นของท่าน โดยภาพรวมของพฤติกรรมของนักเรียนประถมศึกษา
ที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร

การรับรู้	พฤติกรรมการรับรู้			
	ระยะเวลา	ด้านร่างกาย	ด้านอารมณ์และสังคม	ด้านการเรียนรู้
ก่อนการทดลองใช้ โปรแกรมฯ	....	....	....	....
หลังการทดลองใช้ โปรแกรมฯ	....	....	....	....

ข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

.....
.....

3. ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ครั้งต่อไป

.....
.....

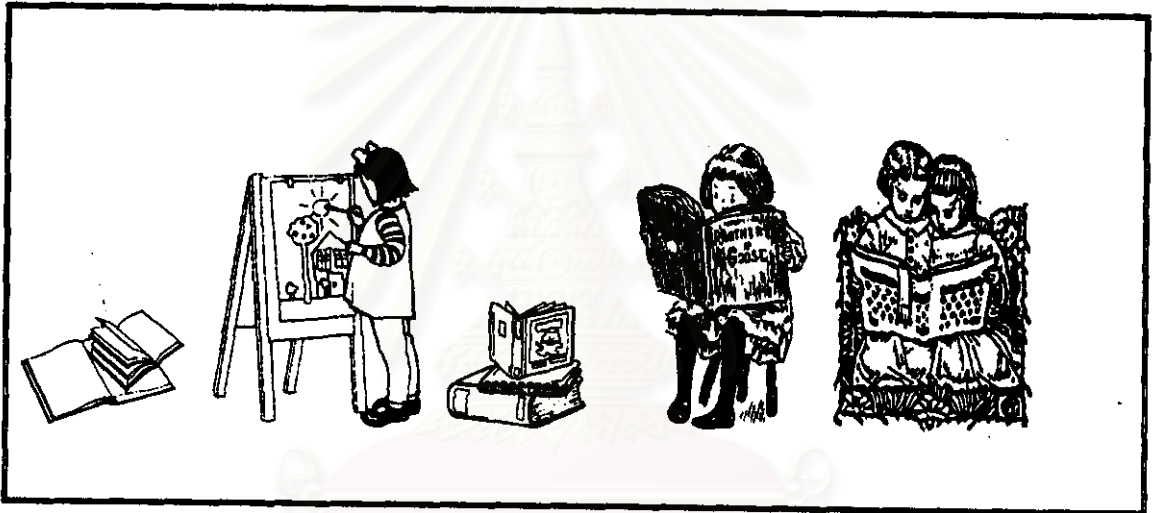
ภาคผนวก ค

**คู่มือโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัด
เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง**

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

คู่มือ

การใช้โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้วรรณบำบัด
เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเอง
ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง.....

การพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้วรรณบำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเอง
ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

นางสาวดวงทิพย์ ชูนาม
สาขาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำนำ

เอกสารฉบับนี้เป็นคู่มือประกอบการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้
บรรณμάบด ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง...

**“ การพัฒนาโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณμάบด เพื่อส่งเสริมการรับรู้
ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ”**

เอกสารฉบับนี้เป็นเอกสารแนะนำโปรแกรมประกอบด้วยเนื้อหากว้างๆ เกี่ยวกับ
โปรแกรมฯ ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบรรณμάบด วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ
แนวคิดพื้นฐาน องค์ประกอบของโปรแกรมฯ ลักษณะของโปรแกรมฯ กลุ่มเป้าหมาย
หลักการจัดกิจกรรมในโปรแกรมฯ แนวการใช้โปรแกรมฯ การประเมินผลการใช้
โปรแกรมฯ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้คงเกิดประโยชน์แก่ครูผู้สอน ผู้สนใจ
ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บรรณμάบด และเกิดประโยชน์แก่เด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษและเฉพาะ ที่ได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากตัวละครในวรรณกรรมและ
นำมาประยุกต์ใช้กับตนเองได้อย่างเหมาะสม

นางสาวดวงเพ็ญ ชูนาม
ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื้อหาในคู่มือโปรแกรมฯ

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบรรณานำบัด

- ประวัติความเป็นมาของบรรณานำบัด
- ความหมายของบรรณานำบัด
- วัตถุประสงค์ของบรรณานำบัด
- กระบวนการพัฒนาตนในบรรณานำบัด
- องค์ประกอบของบรรณานำบัด
- ขั้นตอนการทำบรรณานำบัด

2. โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณานำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

- วัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ
- แนวคิดพื้นฐาน
- ลักษณะของโปรแกรมฯ
- กลุ่มเป้าหมาย
- หลักการจัดกิจกรรมในโปรแกรมฯ

3. องค์ประกอบของโปรแกรมฯ

- สภาพและประสบการณ์เดิมของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง
- การรับรู้ตนเองของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง
- วรรณกรรมสำหรับเด็ก
- กระบวนการจัดการเรียนการสอน
- บรรยากาศในการส่งเสริมการเรียนรู้

เนื้อหาในคู่มือโปรแกรมฯ (ต่อ)

4. แนวการใช้โปรแกรมฯ

5. การประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ

บรรณานาฬิกา คืออะไร....

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิดเกี่ยวกับบรรณบำบัด

ความเป็นมาของบรรณบำบัด

ในสมัยโบราณกาล นักเขียนจะมีอิทธิพลต่อความคิดของมนุษย์ ที่ผลต่ออารมณ์และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อริสโตเติล เป็นนักเขียนท่านหนึ่งที่ตระหนักถึงการอ่านที่ช่วยเราอารมณ์ของมนุษย์ ข้อพิสูจน์นี้เห็นได้จากคำจารึกบนฝาผนังห้องสมุดโบราณที่เมืองธีบส์ (Thebes) ที่กล่าวว่า **"หนังสือคือแหล่งรักษาจิตใจ"** (*The healing place of the soul*)

เมื่อกลางศตวรรษที่ 19 สหรัฐอเมริกาให้ความสนใจในการใช้หนังสือกับผู้ป่วย โดยใช้หนังสือทางศาสนาหรือคัมภีร์ไบเบิลช่วยรักษาผู้ป่วยทางจิตใจที่สามารถอ่านหนังสือได้ และได้เสนอให้บรรณบำบัดเป็นส่วนหนึ่งของงานในห้องสมุด สำหรับบริการการอ่านผู้ที่ป่วยทางร่างกายและจิตใจ และไม่นานบรรณบำบัดก็ได้แพร่หลายไปสู่โรงพยาบาลและสถาบันต่างๆ ของสหรัฐฯ

บรรณบำบัด เริ่มเข้ามามีบทบาททางด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากทางบรรณารักษศาสตร์ และวงการแพทย์ โดยเฉพาะในโรงเรียนได้มีการใช้บรรณบำบัดเพื่อช่วยให้เด็กที่มีปมด้อยในการตัดสินใจปัญหาในห้องเรียน ตลอดจนเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ เด็กพิการทางร่างกาย ทางสมอง รวมถึงเด็กในสถาบันต่างๆ ด้วย

ความหมายของการบรรณบำบัด

บรรณบำบัด หรือ **การบำบัดด้วยหนังสือ** หรือ **Bibliotherapy** มาจากภาษากรีก ว่า **biblion** แปลว่า **หนังสือ** **oepatteid** หมายถึง **healing** หรือ **treatment** แปลว่า **การรักษา**

ความหมายของบรรณบำบัด มีผู้ใช้ความหมายของบรรณบำบัดไว้มากมายสรุปได้ว่า บรรณบำบัด เป็นการใช้น้ำหนังสือหรือวัสดุการอ่านการอ่าน เพื่อการรักษาทางจิตใจ ซึ่งในครั้งแรกเป็นการรักษาโรคประสาท ต่อมาได้มีนักจิตวิทยาได้แยกความหมายของบรรณบำบัดออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้ 1) **ความหมายเชิงศาสตร์** ซึ่งหมายถึง การใช้น้ำหนังสือในการบำบัดโรคทางกายและจิตใจ โดยอาศัยความร่วมมือจากแพทย์ พยาบาล และบรรณารักษ์ โดยบุคลากรทางการแพทย์ จะทำการวิเคราะห์สภาพของผู้ป่วยและความต้องการของผู้ป่วย และเป็นผู้ป่วยที่มีปัญหาด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ โดยได้รับการอ่านหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้ว 2) **ความหมายในเชิงศิลป์** เป็นการใช้น้ำหนังสือเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพหรือช่วยแก้ปัญหาของครู บรรณารักษ์ นักแนะแนว หรือบุคคลทั่วไปเป็นผู้ให้คำแนะนำในการอ่านหนังสืออย่างเหมาะสม เป็นการช่วยให้ผู้รับการบำบัดมีความเข้าใจตนเองมากขึ้น

บรรณบำบัดแบ่งออกเป็น 4 ประเภท โดยพิจารณาตามวัตถุประสงค์ (Pauline, 1969 อ้างถึงใน วัฒนาวิ ทวีวรรดิolk, 2539) ได้แก่

1. **บรรณบำบัดวินิจฉัย** (Diagnostic Bibliotherapy) มีวัตถุประสงค์เพื่อวินิจฉัยปัญหาที่กำลังประสบอยู่

2. **บรรณบำบัดคลินิก** (Clinical Bibliotherapy) มีวัตถุประสงค์เพื่อบำบัดทางจิตให้แก่ผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความสบายใจ ยอมรับปัญหาที่กำลังประสบอยู่และเรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาเหล่านั้น

3. **บรรณบำบัดป้องกัน (Protective Bibliotherapy)** มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมตัวให้ผู้รับบริการพร้อมที่จะเผชิญปัญหา

4. **บรรณบำบัดพัฒนา (Developmental Bibliotherapy)** มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับบริการมีการพัฒนาเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีสุขภาพจิตที่ดีด้วย

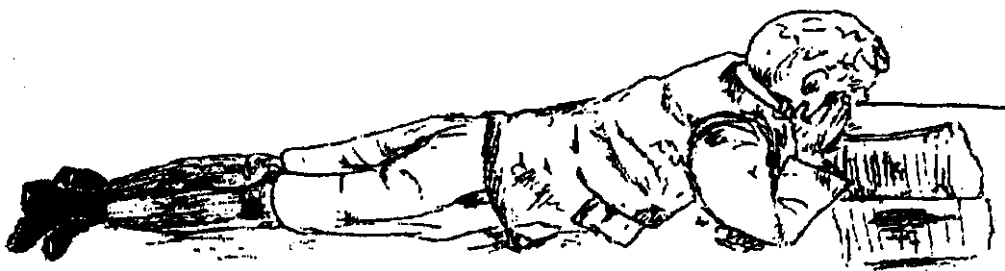
การเลือกใช้บรรณบำบัดแต่ละประเภทขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้และกลุ่มเป้าหมายในโปรแกรมฯ นี้ ผู้วิจัยเลือกใช้บรรณบำบัดพัฒนา วัสดุที่ใช้เป็นวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ผ่านการพิจารณาไตร่ตรองแล้ว โดยมีเรื่องราวที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง นอกจากนี้เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนประถมศึกษา ที่มีปัญหาด้านร่างกายและสุขภาพ รวมทั้งจิตใจและอารมณ์ จุดประสงค์ของการใช้บรรณบำบัดพัฒนาในครั้งนี้ จึงมุ่งช่วยให้เด็กไม่หมกหมุ่นกับตนเองมาก และรับรู้ว่ามีผู้อื่นที่มีปัญหาเช่นเดียวกัน นอกจากนั้นยังส่งเสริมให้เด็กเข้าใจตนเอง รู้สึกดีกับตนเองมากขึ้น อีกทั้งช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก รวมทั้งความสามารถ ในการเรียนรู้ภายใต้เงื่อนไขหนึ่งๆ เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันซึ่งจะส่งผลต่อการรักษา และพร้อมที่จะพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตต่อไป

ดังนั้น **ความหมายของบรรณบำบัด ที่ใช้ในโปรแกรมฯ ครั้งนี้** จึงเป็นการใช้หนังสือที่มีเนื้อเรื่องสอดคล้องกับสภาพปัญหาของผู้รับการบำบัดหรือนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง มาอ่านร่วมกัน หลังจากนั้นมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อเรื่องและตัวละคร ตลอดจนความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังการอ่าน และเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์ชีวิตของผู้อ่าน กิจกรรมการอ่านอาจเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ เพื่อให้เด็กได้อ่าน และทำความเข้าใจตนเอง เข้าใจตนเอง และรับรู้ตนเอง โดยผ่านตัวละครและเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องที่อ่าน เพื่อให้เกิดกำลังใจ และเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเองให้ดีขึ้น

😊 วัตถุประสงค์ของบรรณบำบัด

วัตถุประสงค์ของบรรณบำบัดนั้น มีผู้กล่าวไว้มากมายในลักษณะที่คล้ายคลึงพอสรุปได้ดังนี้ (Pardeck and Pardeck, 1993 ; Shepherd and Iles, 1976)

1. เพื่อช่วยให้ผู้อ่าน (ผู้รับการบำบัด) ไม่หมกหมุ่นอยู่กับตนเอง รับรู้ว่าเขาไม่ใช่คนแรก ในการเกิดปัญหาต่างๆ ผู้อื่นก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน
2. เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้อ่านในการพูดถึงปัญหาของตนเอง โดยเริ่มต้นจากการสนทนาจากเนื้อเรื่องหรือตัวละครในหนังสือ
3. เพื่อให้ผู้อ่านทราบว่าปัญหาแต่ละเรื่องนั้น ย่อมมีวิธีการแก้ปัญหาได้หลายวิธี
4. เพื่อสนับสนุนให้มีการคิดหาวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ อันจะช่วยลดความขัดแย้งในจิตใจของผู้อ่านได้
5. เพื่อให้ผู้อ่านใช้ความคิดสร้างสรรค์และ/หรือความคิดในทางบวกในการแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งทางสังคม
6. เพื่อส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นจริง และเข้าใจถึงปัญหาที่ตนเองเผชิญอยู่ได้ง่ายขึ้น
7. เพื่อให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์ความคิดและพฤติกรรมของตนเองได้
8. เพื่อช่วยให้ผู้อ่านรู้จักการมองโลกภายนอก ช่วยบรรเทาความรู้สึกโดดเดี่ยว และช่วยให้ผู้อ่านรู้จักเปรียบเทียบปัญหาของตนเองกับผู้อื่น
9. เพื่อช่วยผ่อนคลายความรู้สึก ความเครียด และช่วยให้ผู้อ่านได้พักผ่อน

กระบวนการพัฒนาตนในบรรณบำบัด

บรรณบำบัดมีพื้นฐานมาจากจิตบำบัด (Psychotherapy) ซึ่งนำไปใช้ในการช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจแก่บุคคลต่างๆ โดยนำมาใช้ในการบำบัดปัญหาทางอารมณ์ การปรับตัวในสังคม การปรับปรุงความคิดและพฤติกรรม ตลอดจนปัญหาด้านสุขภาพจิตของบุคคล โดยใช้เครื่องมือคือ **"หนังสือ"** ในการบำบัด ซึ่ง **ผู้ให้การบำบัด (Bibliotherapist)** ต้องวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ **ผู้รับการบำบัด** เพื่อจัดหาวัสดุการอ่านให้เหมาะสมตรงกับความต้องการ

บรรณบำบัด เป็นเครื่องมือประเภทหนึ่งที่มีประโยชน์มากสำหรับการช่วยเหลือเด็ก ผู้ให้การบำบัดต้องตระหนักถึงกระบวนการที่จำเป็นต้องเกิดขึ้นระหว่างการให้บรรณบำบัด สารถสรูปได้ดังนี้ (Pardeck and Pardeck, 1993 ; Kent and Lancour, 1969)

1. การเทียบเคียงตัวเองกับตัวละครและการถ่ายทอดอารมณ์ตนเอง

ออกมา (Identification and projection) เมื่อบุคคลได้อ่านหนังสือหรือวัสดุการอ่านต่างๆ ที่ได้คัดเลือกตามความเหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้อ่านแล้ว เขาจะเริ่มเกิดความรู้สึกผูกพันกับเรื่องของตัวละครในเรื่องที่อ่าน และรู้สึกเหมือนตนเองเป็นตัวละครในเรื่องที่ต้องเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ ความรู้สึกเช่นนี้เป็นการนำตนเองเข้าไปเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับเนื้อเรื่องหรือเป็น **การเลียนแบบเชิงเปรียบเทียบตนเองกับตัวละคร (Identification)** และแสดงออกในความซาบซึ้งของเนื้อเรื่องโดยใช้ตัวละครในเรื่องเป็นตัวแทนของตนเองในการอธิบายเหตุผล ความรู้สึกต่างๆ ของตัวละคร ฯลฯ หรือเป็นการสะท้อนความรู้สึกในใจออกมาโดยผ่านทางตัวละคร (**Projection**)

รูปแบบของการแสดงออกในขั้นนี้ สามารถแสดงออกมาได้โดย ....

1. การระบายความรู้สึกทางอารมณ์ที่มีต่อตัวละครในเรื่องที่อ่าน
2. การบรรยายความรู้สึกเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับความคิดของ

ตัวละคร

3. การบรรยายให้เห็นความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ หรืออยากจะเป็น
อย่างลักษณะต่างๆ จากตัวละครที่ตนเองประทับใจ

4. การแปลความแรงจูงใจของตัวละคร (ซึ่งความจริงเป็นเรื่องจริง
เป็นความคิดเห็นของผู้่านที่ได้จากการอ่าน)

๒. 2. การระบายอารมณ์และความขุ่นข้องเพื่อคลายทุกข์ (Catharsis)

ผู้อ่านจะเกิดอารมณ์คล้อยตามเนื้อเรื่อง สามารถเล่าเรื่องด้วยอารมณ์และความรู้สึก
ต่างๆ เช่น เศร้าโศก เสียใจ กังวล เกรียด โกรธ เมื่อตัวละครได้รับความทุกข์ หรือ
ความรู้สึกสมหวังเมื่อตัวละครสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้สำเร็จ ความรู้สึกที่เกิดขึ้น
ดังกล่าวเป็น **การระบายอารมณ์ (Catharsis)** ที่เก็บกดออกมาเพื่อผ่อนคลายความ
รู้สึกที่มีอยู่ในใจ ผู้อ่านจะรู้สึกว่ปัญหาต่างๆ ไม่ได้เกิดขึ้นกับตนเองเพียงคนเดียว
บุคคลอื่นก็ยังมีปัญหาต่างๆ เหมือนกับเขาเช่นกัน แต่ก็ยังสามารถที่จะแก้ปัญหานั้นได้

๒. 3. การรู้จักตนเองหรือรู้แจ้ง (Insight)

เมื่อผู้อ่านได้อ่านและเข้าใจในเนื้อเรื่องอย่างถ่องแท้แล้ว ก็ทำให้เข้าใจ
และยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชีวิต สามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับจากการอ่าน
วิธีการแก้ไขของตัวละครในเรื่องมาใช้ในการแก้ปัญหาของตนเองที่มีความคล้ายคลึงกับ
ตัวละครได้ อันเป็น **การรู้แจ้ง** ทำให้ผู้อ่านเริ่มรู้จักตนเอง สามารถเข้าใจ และยอมรับ
ผู้อื่น ตลอดจนวิจารณ์เรื่องและความคิดต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล ถูกต้อง และน่าเชื่อถือ

ขั้นนี้ผู้ให้การบำบัดสามารถจับความรู้สึกของผู้อ่านจากการแสดงออก
ดังนี้

1. หลักฐานต่างๆ ที่ผู้อ่านแสดงให้เห็นว่า เริ่มรู้จักตนเองราวกับมอง
การกระทำของตนเองข้างนอก เช่น การแสดงออกซึ่งความรู้สึกตนเองเป็นส่วนใดส่วน
หนึ่งของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งของเรื่องี่อ่าน
2. การแสดงให้เห็นว่าเข้าใจผู้อื่นและยอมรับผู้อื่นตามที่เขาเป็น เขาไม่
จำเป็นต้องเหมือนอย่างที่คุณอยากให้เป็น
3. การจับโยงแนวคิดใหม่ๆ จากเรื่องี่อ่านเข้ามาเป็นของตัวเอง
4. การวิจารณ์ความคิดอ่านและแรงจูงใจต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมี
เหตุผลน่าเชื่อถือได้

😊 องค์ประกอบของบรรณบำบัด

การใช้บรรณบำบัดประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆ ต่อไปนี้

1. ผู้ให้การบำบัด (*Bibliotherapist*) ผู้ให้การบำบัดควรมีคุณสมบัติที่
เหมาะสมในการเป็นนักบำบัด ดังนี้ (Altman,1974 ; กุลวนิดา ตุงคะเศรณี,2523)
  - สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง
  - อารมณ์มั่นคง มีบุคลิกที่ทำให้ผู้พบเห็นเกิดความสบายใจ ไร้วางใจ
และพร้อมที่จะรับฟังปัญหาต่างๆ ด้วยความเข้าใจ
  - มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารอย่างชัดเจน
  - มีความเข้าใจต่อความรู้สึกและสภาพจิตใจของผู้รับการบำบัด
  - มีความสามารถในการใช้ทักษะที่จะให้ผู้รับการบำบัดแสดงความรู้สึก
ความคิด ที่ได้จากการอ่านออกมาอย่างเปิดเผย

-มีความเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์และมีความรู้ในการเลือก
หนังสือพอสมควร

-มีเทคนิคในการกระตุ้นให้ผู้อ่านมีความรู้สึกที่ไม่ถูกบังคับว่าให้อ่าน
หนังสือที่แนะนำ

-เป็นผู้ฟังที่ดี เคารพในความคิดและความคาดหวังของผู้รับการบำบัด

2. หนังสือ หลักในการพิจารณาหนังสือ พอสรุปได้ดังนี้

(Pardeck and Pardeck, 1993 ; ปราณี เชียงทอง, 2526)

-เนื้อหาของหนังสือ พิจารณาให้ตรงกับความต้องการ ความสนใจ
และสภาพอารมณ์ของผู้รับการบำบัด เนื้อหาให้เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์ ให้ผู้อ่านเกิด
ความรู้สึกมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ

-โครงเรื่องสมจริง น่าเชื่อถือ ตัวละคร และสภาพแวดล้อมภายในเรื่อง
คล้ายคลึงกับชีวิตจริงของผู้อ่าน

-การใช้ภาษา เหมาะสมกับวัย และความรู้ของผู้รับการบำบัด

-ความยาว ความซับซ้อนของเนื้อหาไม่ควรมาก ควรเป็นเนื้อเรื่องที่ย่าง
เข้าใจง่าย ใช้เวลาอ่านไม่นานมากนัก

-รูปเล่มสวยงาม สะดุดตาน่าสนใจ มีภาพประกอบชัดเจน และตรงกับ
เนื้อหา ขนาดพอเหมาะในการหยิบจับ

3. **ผู้รับการบำบัด** การบำบัดจะได้ผลดีเมื่อผู้รับการบำบัดมีความพร้อมและสนใจที่จะอ่านหนังสือที่คัดเลือกมาให้อ่าน รวมทั้งมีความสามารถในการอ่าน การทำความเข้าใจเรื่อง และจับใจความสำคัญของเรื่อง

ขั้นตอนการทำบรรณบำบัด

บรรณบำบัดมีขั้นตอน (Method) ในการปฏิบัติดังนี้

1. การวางแผน

-การตั้งวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการดำเนินการ ซึ่งจะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

-การศึกษาปัญหาที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งทางจิตใจของผู้รับการบำบัด เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกหนังสือที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาของแต่ละบุคคล

-การสำรวจความสนใจของผู้อ่าน เพื่อเป็นการคัดเลือกหนังสือได้ตรงตามความสนใจ

-การทำทะเบียนประวัติส่วนตัวของผู้รับการบำบัดแต่ละคน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว และความสนใจในการอ่าน

๒. การดำเนินการบรรณบำบัด

-การคัดเลือกหนังสือ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความสนใจของแต่ละคน

-การนำหนังสือให้ผู้รับการบำบัดได้เลือกหรือเร้าความสนใจในการอ่าน เพื่อไม่ให้ผู้รับการบำบัดมีความรู้สึกว่ายากบังคับให้อ่านหนังสือเล่มนั้น เช่น การจัดนิทรรศการหนังสือที่น่าสนใจ การเล่าเรื่องบางส่วนในเล่มนั้นให้ฟังก่อน หรือการจัดแสดงตัวละครในหนังสือ เป็นต้น

-การจัดให้มีการอภิปรายร่วมกัน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับการบำบัดแสดงความคิดเห็น และระบายความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากการอ่าน ซึ่งมีทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมถึงการเชื่อมโยงสู่ประสบการณ์ในชีวิตจริงของผู้รับการบำบัด โดยผู้ให้การบำบัดต้องรับฟังความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้รับการบำบัดอย่างจริงจัง

๓. การประเมินผล เป็นการสังเกตพฤติกรรม และการอภิปรายของผู้รับการบำบัด และการจดบันทึกทุกครั้ง เพื่อนำมาประกอบการประเมินผลต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**โปรแกรมการเรียนรู้การสอนโดย
ใช้วรรณบำบัด**

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัด
เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเอง
ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง**

วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อนำบรรณบำบัดพัฒนามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ในด้านต่อไปนี้

- 1) ด้านร่างกาย : รูปร่าง/หน้าตา สุขภาพอนามัย การทำกิจวัตรประจำวัน การทำกิจกรรมทางกาย การเล่น และการออกกำลังกาย
- 2) ด้านอารมณ์และสังคม : การเผชิญกับสภาพอารมณ์ต่างๆ ได้แก่ ความกลัว ความเศร้า ความโกรธ ความอิจฉา และการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคมบ้าน โรงเรียน และโรงพยาบาล
- 3) ด้านการเรียนรู้ : ความสามารถในการเรียน การทำกิจกรรมการเรียนรู้ ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น

แนวคิดพื้นฐาน

1. การรับรู้ตนเอง การที่นักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังได้รับรู้ความเข้าใจ มีการประเมินพฤติกรรมภายนอกของตนเอง ประกอบกับได้มีประสบการณ์ในการทำกิจกรรมต่างๆ จะช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดความตระหนักในศักยภาพของตนเองและประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ อันจะนำไปสู่ความรู้สึกภูมิใจในตนเอง และความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำประโยชน์และกิจกรรมต่างๆ ได้สำเร็จเช่นเดียวกับนักเรียนคนอื่นๆ ทั่วไป

2. นักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง นักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังมักมีประสบการณ์ที่ล้มเหลวในการเรียน ประกอบกับประสบการณ์ทางลบเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมักจะรับรู้ว่าเป็นผู้ที่มีปมด้อย ต่ำต้อย ไม่มีความสุข และขาดความสามารถ ทั้งที่โดยพื้นฐานแล้วเด็กมีศักยภาพในการพัฒนาและประสบความสำเร็จได้ เขาจึงควรได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจ และยอมรับสภาพความเป็นจริงของตนเอง รวมทั้งมีกำลังใจที่จะต่อสู้กับชีวิตของตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสม

3. บรรณบำบัด ใช้เทคนิคบรรณบำบัดพัฒนา ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับการบำบัด เกิดพัฒนาการการเรียนรู้ และมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น โดยใช้วัสดุการอ่านที่มีสภาพปัญหาที่คล้ายคลึง และ/หรือเหมือนกับนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง และพักรักษาตัวในโรงพยาบาล เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของเด็กกลุ่มนี้ 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม ด้านการเรียนรู้ ซึ่งวัสดุการอ่านดังกล่าวได้รับการคัดเลือกและพิจารณาแล้วว่าจะมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพความต้องการของเด็ก

จากนั้นนำเสนอปัญหาโดยใช้เรื่องราวในหนังสือเป็นสื่อ เพื่อให้เด็กเกิดการสะท้อน
อารมณ์และคล้อยตาม อันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด เจตคติ และ
คุณลักษณะที่พึงประสงค์

การใช้บรรณบำบัด เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้
เด็กได้รับรู้ตนเองตามความเป็นจริง สามารถดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความหมาย

ลักษณะของโปรแกรม

ลักษณะของโปรแกรมฯ เป็นโปรแกรมฯ **เสริม** จากการเรียนในหลักสูตร
ปกติของโครงการสอนเด็กเจ็บป่วยในโรงพยาบาล

การเรียนการสอน จัดสอนในวันจันทร์-วันพฤหัสบดี เวลา 10.00-11.00 น.
หรือ 14.00-15.00 น. วันละประมาณ 1 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 8- 10 สัปดาห์

☺ (เวลาในการจัดการเรียนการสอนสามารถยืดหยุ่นตามความพร้อมของเด็กแต่ละคนในแต่ละวัน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ใช้โปรแกรม

ผู้ใช้โปรแกรม ผู้ใช้โปรแกรมฯ ต้องมีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับบรรณบำบัดเป็นอย่างดี เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะครูผู้สอนและผู้สนใจ ที่จะนำบรรณบำบัดไปใช้ในการแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมของเรียน เพื่อส่งเสริมเจตคติ และ/หรือพฤติกรรมของเด็กไปสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งผู้ใช้โปรแกรมฯ ควรมีคุณสมบัติที่ได้กล่าวไว้ในแนวคิดของบรรณบำบัดข้างต้น

ผู้รับบริการ ผู้รับบริการเป็นนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังหรือเด็กในวัยเรียนที่มีความต้องการพิเศษและเฉพาะ

กลุ่มเป้าหมายในโปรแกรม

กลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. **ผู้รับบริการ** มีคุณลักษณะ ดังนี้

-เป็นเด็กหญิงหรือเด็กชาย กำลังเรียนอยู่ในระดับประถมศึกษา

-เป็นคนไข้ในและเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลมีภาวะการเจ็บป่วยด้วย

โรคเรื้อรัง เช่น โรคเกี่ยวกับเลือด โรคไต โรคหัวใจ โรคภูมิแพ้ และ/หรือโรคเรื้อรังชนิดอื่นๆ และพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลไม่ต่ำกว่า 3 สัปดาห์

- มีสภาพการรับรู้บุคคล สถานที่ เวลา อยู่ในระดับปกติ ไม่มีประวัติการเจ็บป่วยทางระบบประสาทหรือโรคจิต ไม่มีภาวะหัวใจล้มเหลว หรือภาวะการติดเชื้อได้ง่าย ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการได้ยินหรือการพูด หรือการใช้สายตา ยกเว้นสายตาสั้นหรือยาว

2. ผู้ให้บริการ ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษประจำโครงการสอนเด็กป่วยในโรงพยาบาล และ/หรือพยาบาล เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง

หลักการทั่วไปในการใช้วรรณบำบัด

2.1 การใช้วรรณบำบัด มุ่งให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจ และรับรู้ตนเองอย่างถูกต้องและเหมาะสมจากเรื่องราวในเรื่องที่อ่าน ซึ่งมีลักษณะของประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพชีวิตของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ที่เด็กจะได้รับการฝึกกระบวนการคิดอย่างมีจุดหมาย เพื่อเชื่อมโยงการรับรู้ตนเองจากกิจกรรมที่จัดขึ้น

2.2 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้วรรณบำบัด ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ดังนั้นกิจกรรมสามารถมีได้อย่างหลากหลาย อาจจะมีมากขึ้นหรือน้อยลง ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับความพร้อมของเด็กแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอารมณ์และสุขภาพทางร่างกาย รวมทั้งบรรยากาศที่ยืดหยุ่นต่อเด็ก เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกปลอดภัยในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งการรับรู้ที่พึงประสงค์

สภาพและปัญหาของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังที่เป็นพื้นฐานของหลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีดังนี้

**หลักการออกแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บรรณมาบัด
เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเอง ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง**

สภาพและปัญหา	หลักการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
<p>1. สุขภาพร่างกายของเด็กไม่คงที่ บางวันรู้สึก อ่อนเพลียมาก บางวันรู้สึกสดชื่นซึ่งมีผลให้ สุขภาพจิตและแรงจูงใจในการเรียนของเด็กไม่คงที่ด้วย</p>	<p>1. เตรียมกิจกรรมที่สามารถยืดหยุ่น ใช้เวลา สั้นหรือนานพอสมควรได้ตามสภาพร่างกาย และจิตใจของเด็กแต่ละคนในแต่ละวัน</p>
<p>2. เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่จำกัดพบเห็นสิ่งต่าง ๆ น้อย เนื่องจากขาดเรียนบ่อย ใช้เวลาในการรักษาในโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ จึงมีความจำกัด</p>	<p>2. จัดกิจกรรมในชั้นขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่านในเรื่องที่เด็กยังไม่คุ้นเคย</p>
<p>3. เด็กมักรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย ไม่มีความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเด็กปกติทั่วไป</p>	<p>3. จัดกิจกรรมให้เด็กได้ค้นพบตนเองว่า ตนเองยังมีความสามารถในด้านต่างๆ มากมาย และยังมีศักยภาพที่จะพัฒนาได้อีกมากมายเช่นกัน</p>
<p>4. เด็กยังอยู่ในวัยที่ชอบฟังนิทาน ชอบเล่น ชอบสนุกสนาน</p>	<p>4. ใช้นิทานสำหรับเด็กเป็นสื่อหลักในการสอน และใช้กิจกรรมที่มีลักษณะกึ่งเล่นกึ่งเรียนในการทำกิจกรรมในชั้นเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p>
<p>5. เด็กแยกตนเอง เหวง ขาดการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง</p>	<p>5. จัดกิจกรรมที่ให้เด็กทำร่วมกับเพื่อนๆ ในโรงพยาบาล โดยมี พยาบาล ครู ผู้ปกครองร่วมจัดกิจกรรม ในชั้นขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่านชั้นอ่าน และชั้นเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p>

เนื้อหา

เนื้อหา แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

5.1 เนื้อหาที่เป็นความรู้เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับตนเองใน 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม และด้านการเรียนรู้ ได้แก่

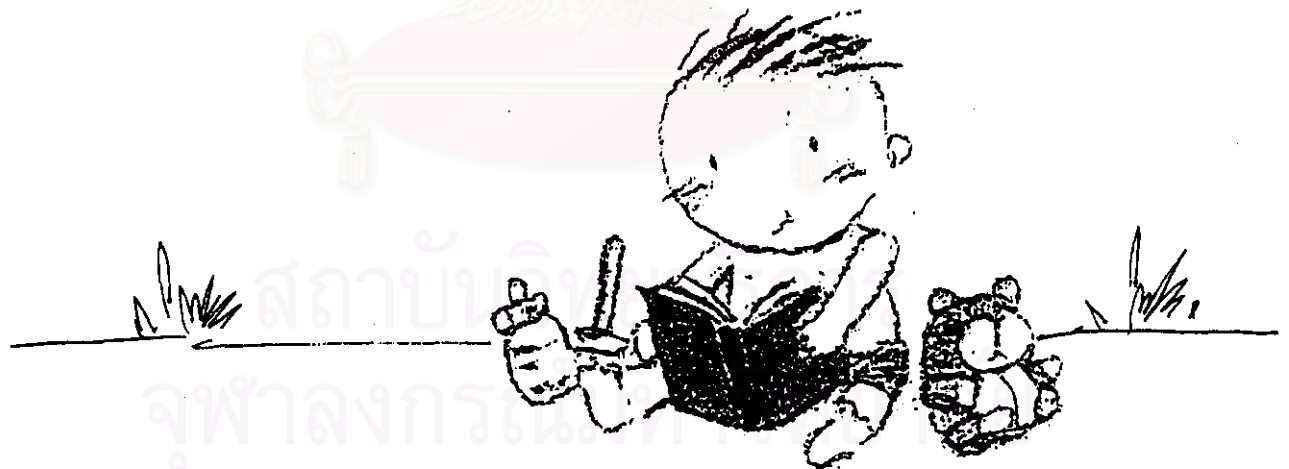
5.1.1) เด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง มีความจำกัดในการรับประทานอาหาร แต่ถ้าเด็กสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่มีผลต่ออาการของโรค ก็จะทำให้ร่างกายได้รับประโยชน์จากอาหารที่รับประทานไป ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต และแข็งแรงได้เช่นกัน

5.1.2) เด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง มีความจำกัดในการเคลื่อนไหว เนื่องจากอาการของ โรคหรือกระบวนการรักษาโรค แต่เด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรังสามารถเคลื่อนไหว ส่วนต่างๆ ของร่างกายได้ และการเคลื่อนไหวร่างกายอยู่เสมอ เพื่อให้ร่างกาย ไม่เกร็งไม่อ่อนเพลีย มีความกระฉับกระเฉง ได้เปลี่ยนอิริยาบถบ้าง แม้บางครั้งเด็กๆ ไม่สามารถลุกจากเตียงได้

5.1.3) สภาพอารมณ์ต่างๆ ที่มักเกิดขึ้นกับเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ได้แก่ ความกลัว ความเศร้า ความโกรธ และความอิจฉา ซึ่งเป็นอารมณ์พื้นฐานที่เกิดขึ้นได้กับทุกคนเช่นเดียวกับ เด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง แต่เด็กสามารถหาวิธีการผ่อนคลายหรือลด ความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ลดลงได้ โดยการเลือกทำกิจกรรมต่างๆ ที่ตนเองสนใจ เพื่อให้ความเพลิดเพลินแก่ตนเอง ซึ่งกิจกรรมที่เลือกนั้นต้องไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

5.1.4) เด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง แม้ความสมบูรณ์ของร่างกายจะไม่แข็งแรงเหมือนเด็กอื่นๆ จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาทันทีในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง แต่เด็กกลุ่มนี้สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจกรรมประจำวันได้ เรียนหนังสือได้ และทำกิจกรรม ต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นได้ตามความสามารถและความพร้อมของร่างกายได้เช่นกัน ตลอดจนสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5.2 เนื้อหาที่เป็นความรู้ที่ได้เพิ่มเติมจากการอ่าน และ/หรือฟังเรื่องจากวรรณกรรมสำหรับเด็กจำนวน 10 เรื่อง (ขึ้นอยู่กับเด็กแต่ละคน)

องค์ประกอบในโปรแกรม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

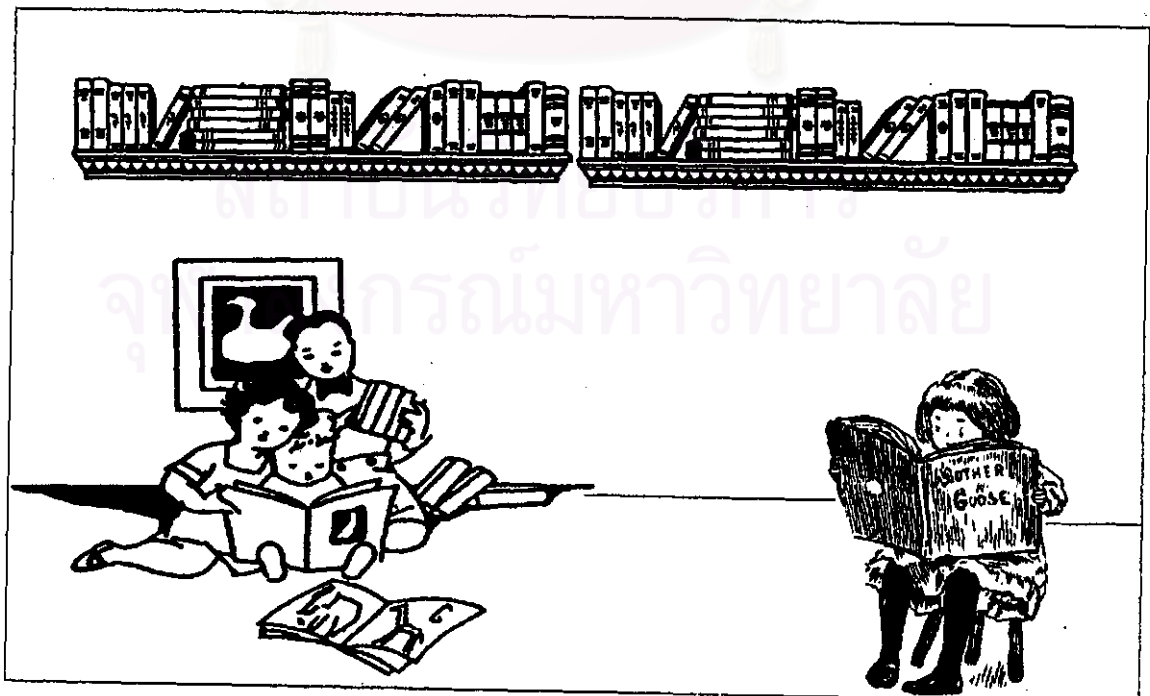

องค์ประกอบของโปรแกรม

ความสำเร็จของโปรแกรมการใช้วรรณมาบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้

1. สภาพความเจ็บป่วยและประสบการณ์เดิมของเด็ก
2. วรรณกรรม : ความน่าสนใจ ความสะท้อนอารมณ์ การสอดแทรกความรู้
3. กระบวนการจัดกิจกรรม : การสร้างความสนใจในการอ่าน การขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่าน การอ่าน และการเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง
4. บรรยากาศในการส่งเสริมการเรียนรู้ : การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน
5. การประเมินผล

รายละเอียดนำเสนอ ดังนี้.....

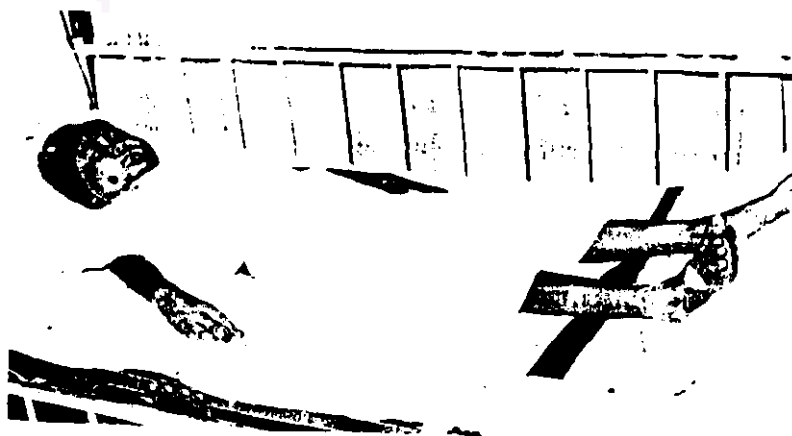

สภาพและประสบการณ์เดิมเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังวัยเรียน

ความเจ็บป่วยเป็นวิกฤติการณ์อย่างหนึ่งของชีวิต โดยเฉพาะการเจ็บป่วยเรื้อรัง ซึ่งต้องใช้เวลาในการรักษานานและต่อเนื่อง ภาวะที่เกิดขึ้นเช่นนี้มักส่งผลต่อสุขภาพ บุคคลทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะโรคเรื้อรังที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก ซึ่งเป็นวัยที่กำลัง เจริญเติบโต และมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา มากขึ้น ตามลำดับ การเจ็บป่วยเรื้อรังนี้ย่อมมีผลทำให้พัฒนาการเด็กหยุดชะงักได้เช่นกัน สภาพเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่เกิดภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง สามารถสรุปได้ดังนี้

1 ด้านร่างกาย

การเจ็บป่วยเรื้อรังแทบทุกชนิด ทำให้เด็กมีการเจริญเติบโตช้า และขาดโอกาส ในการพัฒนาทางร่างกาย เพราะมีสาเหตุหลายอย่าง เช่น ระยะเวลาที่เจ็บป่วยยาวนาน การกลับเข้ารับการรักษาช้าแล้วซ้ำอีก การเผชิญต่อการติดเชื้อบ่อยๆ และผลจากการใช้ ยาในการรักษาโรค หรืออาจมีความพิการบกพร่องเหลืออยู่จากการเจ็บป่วย และโรค เรื้อรังบางโรคมีการดำเนินอาการของโรคตลอดเวลา เป็นต้น เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังจะถูก จำกัดการออกกำลังกาย ทำให้ขาดโอกาสต่างๆ เมื่อเทียบกับเด็กอื่นๆ ที่มีร่างกาย สมบูรณ์ และการเจริญเติบโตที่ช้าจากภาวะการเจ็บป่วย ทำให้มีผลต่อภาพลักษณ์ต่อ ร่างกายของตนเองไม่ดี สิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กไม่มีความมั่นใจว่าสังคมรอบตัวจะรังเกียจ หรือยอมรับหรือไม่ มีผลทำให้เด็กแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อน และสังคมรอบตัว และจะ มีผลต่อเนื่องถึงช่วงวัยรุ่น หากไม่ได้รับการแก้ไขที่เหมาะสม

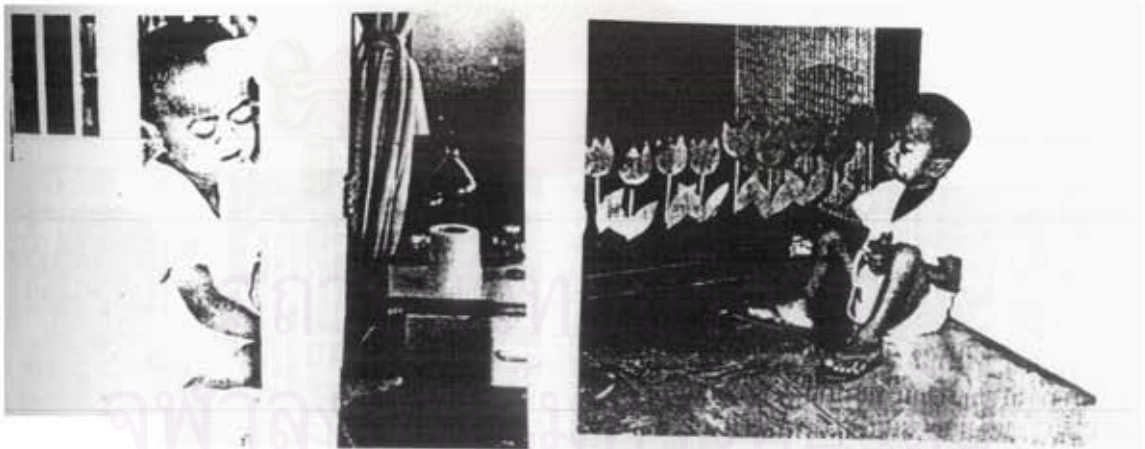

เด็กป่วยเป็นโรค S.L.E

2. ด้านอารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพ

ระยะเวลาของการเจ็บป่วยที่นาน เด็กต้องเข้า

รับการรักษาด้านในโรงพยาบาลบ่อยครั้ง เนื่องจากความรุนแรงของโรค ในภาวะนี้จะเกิดผลต่อพัฒนาการด้านอารมณ์ และด้านอื่นๆ ได้ง่าย การถูกจำกัดไม่ให้ออกไปหาเพื่อนของตนเองได้ในการดำเนินชีวิตประจำวันเช่นเด็กปกติทั่วไป ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจตลอดจนไม่ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมที่ตนเองต้องการ ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ต้องให้ผู้อื่นช่วยตลอดเวลา เด็กมักรู้สึกที่ตนเองไม่มีคุณค่า ขาดอิสระ อารมณ์และการดำเนินชีวิตในสังคมของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง มีลักษณะไม่เป็นตัวของตัวเอง มีความวิตกกังวล แยกตัว ซึมเศร้า ต้องการความสนใจจากผู้ใกล้ชิด ยอมแพ้หรือว่าง่ายเกินไป ขาดความกระตือรือร้น เด็กบางคนมักมีการขัดขืนในการรักษาของแพทย์และพยาบาล

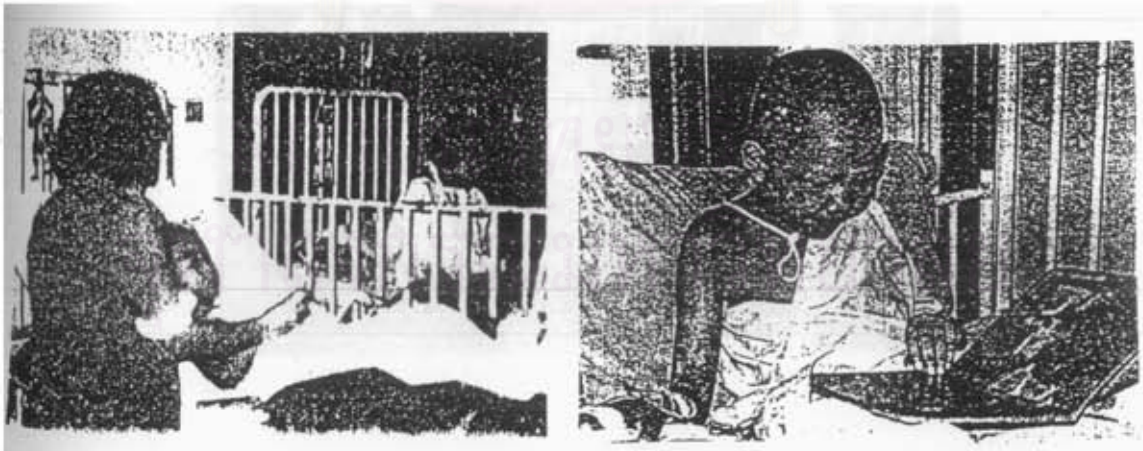

เด็กเจ็บป่วยที่มีปัญหาทางอารมณ์ เด็กมักแยกตัว ซึมเศร้า

3. ด้านสติปัญญา

พัฒนาการของเด็กด้านนี้ขึ้นอยู่กับการทำงานของสมองและการเรียนรู้ การเจ็บป่วยเรื้อรังทำให้เด็กขาดเรียนบ่อยอันเนื่องจากการมาพบแพทย์ หรือจำเป็นต้องเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลเป็นครั้งคราว บางครั้งเด็กไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมหรือเล่นกับเพื่อนๆ ทำให้เด็กขาดโอกาสในการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและภาษาต้องหยุดชะงักหรือช้าลง และยังมีผลต่อความพร้อม ความจำ และแรงจูงใจของเด็กในวัยเรียนเป็นอย่างยิ่ง

การไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือตามปกติ ทำให้ขาดโอกาสในการพัฒนาตนเอง ด้านการเรียนรู้และการศึกษา และจากการศึกษาของ Green & Ferguson (1982) พบว่าการรักษาด้วยรังสีหรือเคมีบำบัด นอกจากทำให้การเจริญเติบโตช้ากว่าปกติแล้ว ยังมีผลต่อระดับสติปัญญาและการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้ความจำลดลงด้วย

โครงการสอนเด็กป่วยโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังกับการเรียนรู้

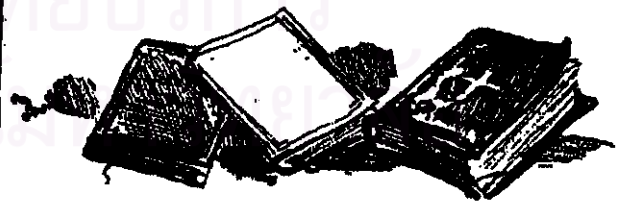
การรับรู้ตนเองของเด็กและการสอนเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง

☺ การเจ็บป่วยเรื้อรังทำให้เด็กวัยเรียน เกิดการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ได้แก่ ความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การเคลื่อนไหว และรูปร่างหน้าตา ทำให้เด็กรู้สึกว่าตนเองมีความแตกต่างจากเด็กคนอื่นๆ เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังมักจะรู้สึกท้อแท้ในข้อจำกัดของการทำหน้าที่ของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายของตน เช่น การเคลื่อนไหว การช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น ซึ่งในความเป็นจริง แม้เด็กจะมีความจำกัดในบางเรื่องที่เกิดขึ้นกับร่างกายของตนเอง แต่เด็กยังสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อีกมากมาย **การเข้าใจและยอมรับตนเองตรงตามความเป็นจริง** ทั้งทางบวกและความจำกัด จะช่วยให้เด็กเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น รับรู้ตนเองในทางที่ดีขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

เด็กมีความจำกัดในการเคลื่อนไหว แต่เด็กสามารถเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับสภาพของตนได้

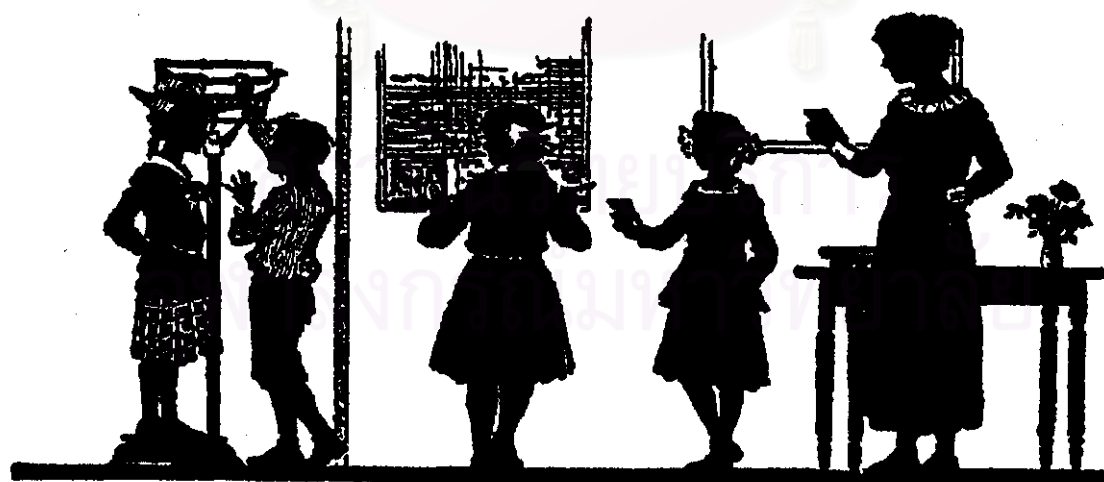
☺ การเผชิญความทุกข์ เกี่ยวกับอาการของโรคและกระบวนการรักษา มักทำให้เด็กมีความวิตกกังวลและเกิดความกลัว ซึ่งเด็กอาจจะไม่แสดงออกอย่างเปิดเผย แต่อาจจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ เช่น เอาแต่ใจตนเอง ก้าวร้าว ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ร้องไห้แง ทวาดพวาเป็นต้น สภาพอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ได้แก่ ความกลัว ความเศร้า ความวิตกกังวล ความโกรธ และ/หรืออารมณ์อื่นๆ นั้น ย่อมสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน และในทำนองเดียวกันกับคนปกติทั่วไป เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังก็สามารถหาวิธีการลดหรือผ่อนคลายอารมณ์ต่างๆ ได้ หากเด็กได้รับรู้และเรียนรู้ในสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเองว่า การเจ็บป่วยย่อมเกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดา เช่นเดียวกับคนทั่วไป โดยเฉพาะ **ความรู้สึกที่ผ่อนคลายและไม่หมกหมุ่นอยู่กับความเจ็บป่วยของตนเอง** ตลอดเวลา จะช่วยพัฒนาสุขภาพจิตของเด็กได้เช่นกัน

😊 ความสัมพันธ์ของเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังกับบุคคลรอบข้างมักจะมีจำกัด เด็กมักถูกห้ามหรือถูกกีดกันไม่ให้พบปะ สังสรรค์กับเพื่อนๆ หรือบุคคลรอบข้าง ทำให้เด็กขาดประสบการณ์ในการปรับตัวเองเพื่อเข้าสังคมได้อย่างเหมาะสม เมื่อเป็นเช่นนั้นนานๆ เด็กย่อมมีความรู้สึกเหงา มีปมด้อย ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก ไม่ชอบพบปะผู้คน ทั้งที่โดยปกติแล้ว เด็กเหล่านี้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติเหมือนเด็กปกติทั่วไป เราสามารถช่วยให้เด็กรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพสังคมที่เขาอยู่ การปฏิบัติตนที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการเป็นสมาชิกในบ้าน การเป็นนักเรียนในโรงเรียน การเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาล และการเป็นสมาชิกในสังคมอื่นๆ รอบตัวเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กไม่เก็บตัวอยู่แต่ในโลกของตนเอง และสามารถเรียนรู้หรือหาประสบการณ์ต่างๆ ที่ขาดหายไปขณะพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ได้จากกลุ่มคนในโรงพยาบาล เช่น แพทย์พยาบาล เด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ตลอดจนก้าวออกไปมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลต่างๆ รอบตัวในชีวิตประจำวันของตนได้เช่นกัน

☺ เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังนอกจากจะถูกจำกัดอาหาร การเล่น การออกกำลังกาย การทำกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากอาการของโรคและกระบวนการรักษาแล้ว เด็กเหล่านี้มักจะเหนื่อยง่ายและมีความความสนใจสั้น การรักษาบางโรคจำเป็นต้องใช้เวลานานและบ่อย ทำให้เด็กวัยเรียนต้องขาดเรียนอยู่เสมอ สลับกับการอยู่โรงพยาบาล มีผลให้เด็กติดตามการเรียนในชั้นเรียนไม่ทันเพื่อน บางครั้งสอบตก ซ้ำชั้น เด็กรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่ายในการเรียน และรู้สึกว่าตนเองเรียนไม่ได้ ไม่มีความสามารถ นอกจากนั้น ขณะที่อยู่โรงพยาบาลประสบการณ์ทางวิชาการและการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาที่เด็กควรได้รับมักจะลดลง เด็กจึงควรได้รับ **โอกาสรับรู้และเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ** ที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตของตนเอง และมีโอกาสฝึกฝน **ทักษะความคิด** เพื่อส่งเสริม **ความสามารถทางสติปัญญา** เพื่อจะได้ค้นพบว่า ตนเองมีความสามารถ ตนเองไม่ได้ด้อยความสามารถอย่างที่คิด ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง เห็นคุณค่าตนเองมากขึ้น และสามารถพัฒนาศักยภาพที่แท้จริงของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ดังนั้นโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณานาถ เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังใน 3 ด้าน สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. คนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันออกไปทั้งรูปร่างหน้าตา ความคิด ความรู้สึก ความสามารถ ดังนั้นการยอมรับและเข้าใจความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่น จะทำให้เรากลายเป็นคนที่มีความสำคัญคนหนึ่งในสังคมได้เช่นกัน
2. ทุกคนย่อมมีสุขภาพที่ไม่เหมือนกัน การเจ็บป่วยเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ดังนั้นเมื่อเราเจ็บป่วยไม่สบาย ควรเลือกวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการดูแลตนเอง
3. แม้เด็กจะต้องเผชิญกับอาการของโรค และกระบวนการรักษาอย่างต่อเนื่อง และต้องพักรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน แต่เด็กเจ็บป่วยสามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันของตนเองได้ เช่น ล้างหน้า เช็ดตัว แปรงฟัน รับประทานอาหาร เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป
4. เด็กเจ็บป่วยสามารถเล่น ออกกำลังกาย ได้สนุกสนานเช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป โดยการเลือกกิจกรรมทางกายที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ไม่กระทบกระเทือนต่ออาการของโรค โดยอยู่ในความดูแลของผู้ปกครอง ครู และ/หรือพยาบาล
5. ความกลัว ความเศร้า ความโกรธ ความอิจฉา เป็นสภาพอารมณ์พื้นฐานที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน เมื่อเกิดความรู้สึกนี้ ทุกคนสามารถหาวิธีการหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ทำให้ตนไม่ชอบหรือกลัวได้ เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังก็เช่นกัน สภาพอารมณ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้ง่าย เด็กสามารถรับรู้และเรียนรู้วิธีการหลีกเลี่ยง และ/หรือเผชิญกับเหตุการณ์นั้นๆ ได้อย่างสร้างสรรค์ โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ได้เช่นเดียวกับคนอื่นๆ เช่นกัน

6. พ่อแม่มีความรักให้ลูกตลอดเวลา แม้ยามลูกเจ็บป่วย ต้องใช้เวลาในการรักษาที่ยาวนาน รวมทั้งต้องเข้ารับการรักษาทันทีในโรงพยาบาลบ่อยครั้ง แต่พ่อแม่ก็ยังรักและห่วงใยลูกเท่าเดิม นอกจากนั้น ครูและเพื่อนๆ ที่โรงเรียนทุกคนห่วงใย และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กเจ็บป่วยในเรื่องการเรียนและการทำกิจกรรมที่โรงเรียนเช่นกัน

7. การพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล สามารถเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่สัมพันธ์กับตัวเขาได้อย่างมีความหมาย การเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับโรคที่ตนเองเป็นอยู่ จะช่วยลดความกลัว ของเด็กได้ นอกจากนั้นการเรียนรู้การอยู่ร่วมกับเด็กเจ็บป่วยคนอื่นๆ เพื่อให้เด็กรู้จักการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งการปฏิบัติตัวต่อแพทย์ พยาบาล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการรักษา เพื่อช่วยให้สะดวกในการรักษามากยิ่งขึ้น

8. เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังมักมีความบกพร่องด้านร่างกายและสุขภาพ แต่ด้านสติปัญญาเด็กบางคนมีความสามารถในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับเด็กปกติในชั้นเรียนปกติ

แต่เนื่องจากความจำกัดทางสุขภาพร่างกาย อารมณ์ โปรแกรมฯ ที่จัดขึ้นจึงไม่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ แต่มุ่งที่การรับรู้ และเรียนรู้ ทำเข้าใจตนเองในเรื่องต่างๆ โดยผ่านตัวละครในวรรณกรรมสำหรับเด็กหรือหนังสือเด็ก ที่มีสภาพและปัญหาเหมือนและ/หรือคล้ายคลึงกับตัวเด็กซึ่งได้พิจารณาและคัดเลือกแล้ว อีกทั้งเด็กวัยนี้สนใจการอ่านหนังสือเป็นอย่างมาก ดังนั้น การนำหนังสือสำหรับเด็กหรือวรรณกรรมสำหรับเด็ก ได้คัดเลือกแล้ว มาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตนเอง ช่วยให้เกิดสนุกสนาน และผ่อนคลายความรู้สึกได้เป็นอย่างดี

วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ใช้ในโปรแกรมฯ

วรรณกรรมสำหรับเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการจำเรียนการสอนโดยใช้บรรณมาบัต **หนังสือ (Books)** ที่ใช้หลักในการพิจารณาคัดเลือกหนังสือเพื่อใช้ในการมาบัต มีดังนี้ (Altmann, 1974 ; Pardeck & Pardeck, 1993)

- (1) **โครงเรื่อง** หนังสือที่คัดเลือกจะต้องมีโครงเรื่องที่สมจริง น่าเชื่อถือ ตัวละคร และสภาพแวดล้อมภายในเรื่องควรคล้ายคลึงกับชีวิตจริงของผู้อ่าน
- (2) **เนื้อหาของหนังสือ** ควรพิจารณาให้ตรงกับความต้องการ ความสนใจ เหมาะกับสภาพอารมณ์ และปัญหาของผู้รับการมาบัต เนื้อหาเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ให้ผู้อ่านเกิดกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ
- (3) **การใช้ภาษา** คำศัพท์ต่างๆ ในหนังสือ ควรเหมาะสมกับวัยและความรู้ของผู้รับการมาบัต
- (4) **ความยาวและความซับซ้อนของเนื้อหา** ไม่ควรมาก ควรเป็นเรื่องที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย ใช้เวลาในการอ่านไม่มากนัก
- (5) **รูปเล่ม** ควรสวยงาม สะดุดตา หากมีภาพประกอบควรชัดเจน และตรงกับเนื้อหา ขนาดพอเหมาะในการหยิบจับ

นอกจากนั้น โคลแมนและกานอง (Coleman and Ganong, 1988 cited in Pardeck & Pardeck, 1993) ได้กำหนดมาตรฐานในการพิจารณาหนังสือในการมาบัตไว้ทั้งหมด 5 ข้อ ดังนี้

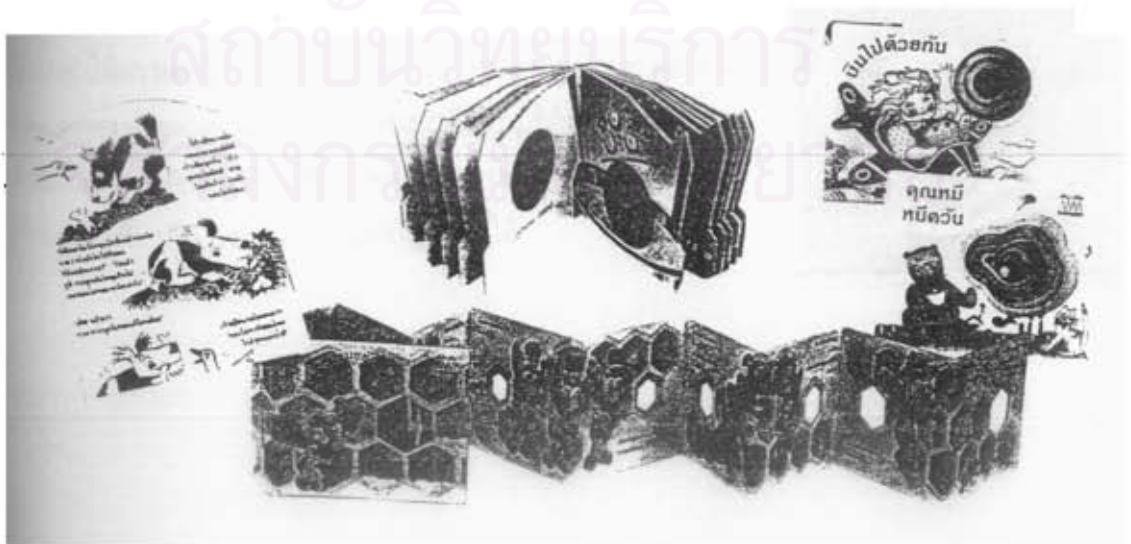
(1) หนังสือต้องมีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้รับการบำบัด นั่นคือหนังสือไม่ควรมีเนื้อหายากเกินไปในการอ่าน ในทางกลับกันจะต้องสามารถเสนอเนื้อหาให้สัมพันธ์กับผู้รับการบำบัด

(2) หนังสือจะต้องนำเสนอประเด็นและปัญหานั้นให้ผู้อ่านพิจารณาได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบความคล้ายคลึงของเรื่องในหนังสือกับประสบการณ์ชีวิตของตนเองได้

(3) รายละเอียดในหนังสือสามารถนำมาสนับสนุนและให้คำแนะนำในการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาคล้ายกับปัญหาที่นำเสนอได้

(4) การนำเสนอเนื้อเรื่องในหนังสือต้องเสนอด้วยความเป็นจริงหรือตามสภาพความเป็นจริงของปัญหา ซึ่งสามารถใช้ภาพเป็นสื่อ เพราะการใช้ภาพในหนังสือทำให้สามารถมองเห็นแง่มุมต่างๆ (perspectives) ได้ในการบำบัด

(5) บรรยากาศในเรื่องหรือหนังสือที่นำมาใช้ควรมีคุณค่าทางอารมณ์ด้วย

วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ใช้โปรแกรมฯ

วรรณกรรมมีทั้งหมดจำนวน 10 เล่ม ดังนี้

ไบรอัน โมเสส. **เมื่อฉันกลัว...** . แปลโดย รพินทร์ ณ ถลาง. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด, 2536.

เป็นเรื่องราวของเด็กที่เกิดความกลัวในสถานการณ์ที่
แตกต่างกัน และมีการแสดงออกที่แตกต่างกันไป และพยายามหา
วิธีการลดความกลัวของตนเอง โดยการคิดวิธีการที่เหมาะสม นอกจากนั้น
จะเชื่อมโยงตนเองกับบุคคลรอบข้างเพื่อทำให้รู้ว่าทุกคนก็เกิดความรู้สึกได้
เช่นเดียวกัน ในสถานการณ์ที่เหมือนกันและ/หรือต่างกัน

ไบรอัน โมเสส. **เมื่อฉันเศร้า...** . แปลโดย รพินทร์ ณ ถลาง. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด, 2536.

เป็นเรื่องราวของเด็กที่เกิดความเศร้าในสถานการณ์ที่
แตกต่างกัน และมีการแสดงออกที่แตกต่างกันไป และพยายามหา
วิธีการทำให้ความเศร้า เสียใจ ของตนเองลดลงโดยการเลือกทำสิ่ง ต่างๆ
ที่ตนเองชอบและสนุก นอกจากนั้นจะกล่าวถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น
เมื่อเราแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เขาเสียใจ เพื่อทำให้รู้ว่าทุกคนก็เกิดความ
รู้สึกได้เช่นเดียวกัน แต่สามารถจะแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

ไบรอัน โมเสส. **เมื่อฉันโกรธ...** . แปลโดย รพินทร ณ ถलग. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด, 2536.

เป็นเรื่องราวของกิริยาอาการที่เด็กเกิดความโกรธ
ไม่พอใจในสถานการณ์ต่างๆ และพยายามหาวิธีการระบายความ
โกรธของตนเองอย่างเหมาะสม โดยที่ตนเองและคนอื่นไม่เดือดร้อน
นอกจากนั้นจะเชื่อมโยงถึงการกระทำของตนเองที่ทำให้ผู้อื่นโกรธ
และเกิดความรู้สึกโกรธ เพื่อให้รู้ว่าทุกคนก็เกิดความรู้สึกได้เช่น
เดียวกัน

ไบรอัน โมเสส. **เมื่อฉันอิจฉา ...** . แปลโดย รพินทร ณ ถलग. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด, 2536.

เนื้อเรื่องกล่าวถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้เด็กๆ เกิดความรู้สึก
อิจฉา รวมทั้งการแสดงออกถึงกิริยาอาการและการกระทำต่างๆ เมื่อเกิด
ความรู้สึกนั้น แต่ในขณะเดียวกันความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้ เด็กๆ สามารถหา
สิ่งต่างๆ ทำได้โดยไม่ต้องอิจฉา โดยคิดอย่างมีเหตุผล และหาวิธีการที่จะ
ทำให้ตนเองมีความสุข และมองย้อนกลับว่า จริงๆ แล้วทุกคนก็ย่อมมีความ
รู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นได้ทุกคน

แวนดี้ ซูร์. **เมื่อฉันกิน...** . แปลโดย รพินทร ณ ถलग. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด, 2536.

หนังสือเล่มนี้ช่วยให้เด็กๆ รู้จักหมูต่างๆ ของอาหาร
ที่ควรรับประทาน ได้ค้นหาคำตอบว่าเรารับประทานอาหารเหล่านั้น
เพื่ออะไร

แมนดี้ ซูร์ . เมื่อฉันเคลื่อนไหว . แปลโดย รพินทร์ ณ ถลาง. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด, 2536.

หนังสือเล่มนี้เป็นกรนำเสนอว่า ทำไมเราเคลื่อนไหวได้
เด็กๆ จะได้รู้จักโครงสร้างกระดูก การทำงานของกระดูกกับกล้ามเนื้อและเป็น
หนังสือที่ช่วยเสริมประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อต่างๆ ของกระดูก
ในส่วนต่างๆ ของร่างกายด้วย

Althea . **I Have Cancer** . London : Dinosaur Publication , 1989.

I Have Cancer

Published by Dinosaur Publications

เป็นเรื่องราวของเบนและเพื่อนๆ ที่ป่วยเป็นมะเร็ง
เม็ดเลือดขาวชนิดหนึ่งชื่อ Leukaemia เขาต้องพักรักษาตัวอยู่ที่
โรงพยาบาลเป็นระยะเวลานานพอสมควร ในเรื่อง เบน จะเล่าถึง
กระบวนการรักษาที่เขาได้รับและกิจกรรมต่างๆ ที่เขาได้ทำร่วม
กับเพื่อนๆ ขณะอยู่ที่โรงพยาบาลด้วย

Althea . **I Have Epilepsy** . London : Dinosaur Publication , 1987.

เป็นเรื่องราวของเด็กผู้หญิงคนหนึ่งที่เป็นโรคลมชัก
(Epilepsy) จะต้องรับการรักษาและกินยาอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกัน
การดำเนินอาการของโรค เขาต้องได้รับการดูแลจากพ่อแม่อย่าง
ใกล้ชิด แต่เขาก็สามารถที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนๆ ได้
อย่างปกติและมีความสุข

I Have Epilepsy

Published by Dinosaur Publications

Gina and Mercer Mayer. **A Very Special Critter**. New York : Western Publishing
 , 1992.

**A VERY
 SPECIAL CRITTER**
 BY GINA AND MERCER MAYER

เป็นเรื่องราวของอเล็กซ์ (Alex) เด็กน้อยที่มีความ
 บกพร่องทางด้านร่างกาย เขาเดินไม่ได้ใช้รถเข็น (Wheel Chair)
 อเล็กซ์เข้ามาเรียนร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนปกติ เขาได้รับกำลังใจ
 จากครูและเพื่อน ๆ ทุกคน อเล็กซ์สามารถช่วยเหลือตนเองและ
 เพื่อนได้เป็นอย่างดี ทำให้เพื่อนๆ ประทับใจและชื่นชมความ
 สามารถของอเล็กซ์เป็นอย่างมาก

พรทิพย์ รามสุต . เด็กหญิงลำไย . กรุงเทพมหานคร : แสงศิลป์การพิมพ์, 2534.

หนังสือเล่มนี้นำเสนอเรื่องราวของเด็กหญิงลำไยที่เกิดมา
 พิการ คือขาเล็กลีบไปข้างหนึ่ง เขาถูกกีดกันแกล้งจากเพื่อนๆ ที่โรงเรียน
 เธอไม่ได้รับการยอมรับให้เข้ากลุ่ม ทำให้เธอไม่อยากไปโรงเรียน
 แต่แล้วเธอก็ได้พบกับคนพิการอื่นๆ ที่เลือกเกิดไม่ได้หรือได้รับอุบัติเหตุ
 จนพิการ แลออกทนและสู้ชีวิต ทำความดี อย่างไม่ย่อท้อ ทำให้เธอเปลี่ยน
 ความคิดที่ไม่ดีกับตนเองและพยายามทำความดี ออกทน พร้อมที่จะเผชิญกับ
 สิ่งต่างๆ ต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

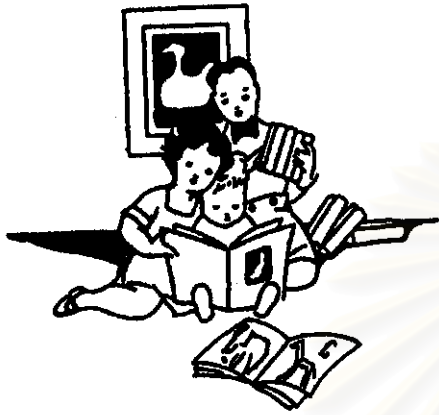

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้บรรณานำบัด

การอ่านและการอภิปรายเป็นขั้นตอนที่เป็นหัวใจของบรรณนำบัด การจัดกิจกรรมจึงต้องเน้นการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดกระบวนการพัฒนาตนเองในบรรณนำบัด ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ 4 ชั้น ดังนี้ (Cornett, 1980 อ้างถึงใน วัณนารี ทวีวรดิลก, 2539 : Pardeck & Pardeck, 1993)

- (1) **ชั้นกระตุ้นและเร้าความสนใจของผู้รับการนำบัด (Introductory Activities) :** การสร้างสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้การนำบัดและผู้รับการนำบัด โดยใช้กิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การสนทนาเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน การเล่นเกมการศึกษา กิจกรรมทางศิลปะ ฯลฯ
- (2) **ชั้นเพิ่มประสบการณ์ก่อนอ่าน (Provide Experience Reading) :** การเสริมประสบการณ์ด้านความรู้ที่มีจำกัดของเด็กให้กว้างขึ้น และเกี่ยวข้องกับเรื่องราวภายในเรื่องที่อ่านจากหนังสือที่คัดเลือกไว้
- (3) **ชั้นกิจกรรมการอ่าน (Reading Aloud) :** การอ่านร่วมกัน เพื่อรับรู้เรื่องราวจากหนังสือที่อ่าน การเปรียบเทียบตนเองกับตัวละคร การตอบสนองต่อปัญหาจากเรื่องที่อ่านการหยั่งเห็นและเข้าใจตนเองโดยผ่านตัวละครในเรื่อง จะเห็นได้ว่ากระบวนการพัฒนาตนในการ บรรณนำบัดล้วนเกิดขึ้นในกิจกรรมชั้นนี้สำคัญ
- (4) **ชั้นเพิ่มพูนการรับรู้หรือติดตามพฤติกรรม (Treatment Follow-up Activities) :** การติดตามผลของพฤติกรรมภายหลังการอ่านโดยการสังเกตพฤติกรรม ภายหลังการอภิปราย และ/หรือจากการทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมศิลปะ

การพูดคุยโดยผ่านหุ่นหรือตุ๊กตา เกม การศึกษา กิจกรรมการเขียน ฯลฯ และบันทึก
ข้อมูลดังกล่าวไว้เพื่อนำไปประเมินตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรยากาศในการส่งเสริมการเรียนรู้

เด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรังมีประสบการณ์ที่เป็นประสบการณ์ทางลบมา จะทำให้จิตใจหดหู่ เศร้าหมอง ไม่สังสรรค์กับใคร กลัวคนแปลกหน้า มีการรับรู้ว่าจะอยู่ที่โรงพยาบาลคนแปลกหน้าที่เข้ามาพูดคุย คือ แพทย์ พยาบาล ที่ทำให้เขาต้องเจ็บปวดจากการรักษา

การสร้างบรรยากาศในระยะแรกๆ จึงจำเป็นต้องเข้าไปกับบุคคลที่เด็กคุ้นเคยอยู่แล้ว เช่น ผู้ปกครอง พยาบาล ครูการศึกษาพิเศษ เป็นสื่อกลาง เพื่อช่วยให้เด็กยอมรับและปรับตัวเองได้ง่ายขึ้น

ในกรณีที่เด็กมาจากภาคต่างๆ ผู้ใช้โปรแกรมฯ พูดภาษาถิ่นนั้นได้ และใช้ในการสนทนา พูดคุยกับเด็ก ทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยเร็วขึ้น เพราะไม่เป็นคนแปลกหน้าสำหรับเด็ก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ ด.ช.แกน มาจากต่างจังหวัดทางภาคใต้ คือจังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นเด็กไม่ค่อยพูด ไม่ยิ้ม ได้แต่มอง ผู้วิจัยได้รับรู้เรื่องราวของ ด.ช.แกนจาก ด.ช.ออย ว่า ด.ช.แกน เป็นคนใต้ เพิ่งมาอยู่ที่โรงพยาบาลได้ไม่กี่วัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้ภาษาถิ่นเดียวกับน้องแกนในการแนะนำตัวเองอีกครั้ง พบว่า เด็กรู้สึกแปลกใจ มองหน้า และเริ่มที่จะคุยด้วย โดยใช้สรรพนาม แทนตัวเองว่า “นุ้ย (หมายถึง ตัวเด็ก)” และเรียกผู้วิจัยว่า “น้า” ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยเริ่ม ด้วยการใช้ภาษาถิ่นสลับกับภาษากลางจนสิ้นสุดการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ”

การใช้โปรแกรมฯ ต้องอาศัยระยะเวลาเพื่อทำความคุ้นเคยกับเด็กพอสมควร เพื่อทำความรู้จักเด็กแต่ละคน ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ดังนั้นการใช้โปรแกรมฯ จะต้องไม่รีบร้อน พยายามให้เด็กมีความรู้สึกเป็นกันเองกับผู้ใช้โปรแกรมฯ เสมือนไม่ถูกบังคับหรือขใจให้ทำสิ่งต่างๆ มิฉะนั้นจะทำให้เด็กเก็บตนเองไม่เปิดตนเองในการรับรู้และเรียนรู้สิ่งที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตน และรับรู้เข้าใจตนเองในทางที่ถูกต้อง

แนวการใช้โปรแกรม
การเรียนการสอนโดยใช้บรรณานำบัด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเอง ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารคู่มือการใช้โปรแกรมและศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และดำเนินการจัดกิจกรรมตามคำแนะนำ

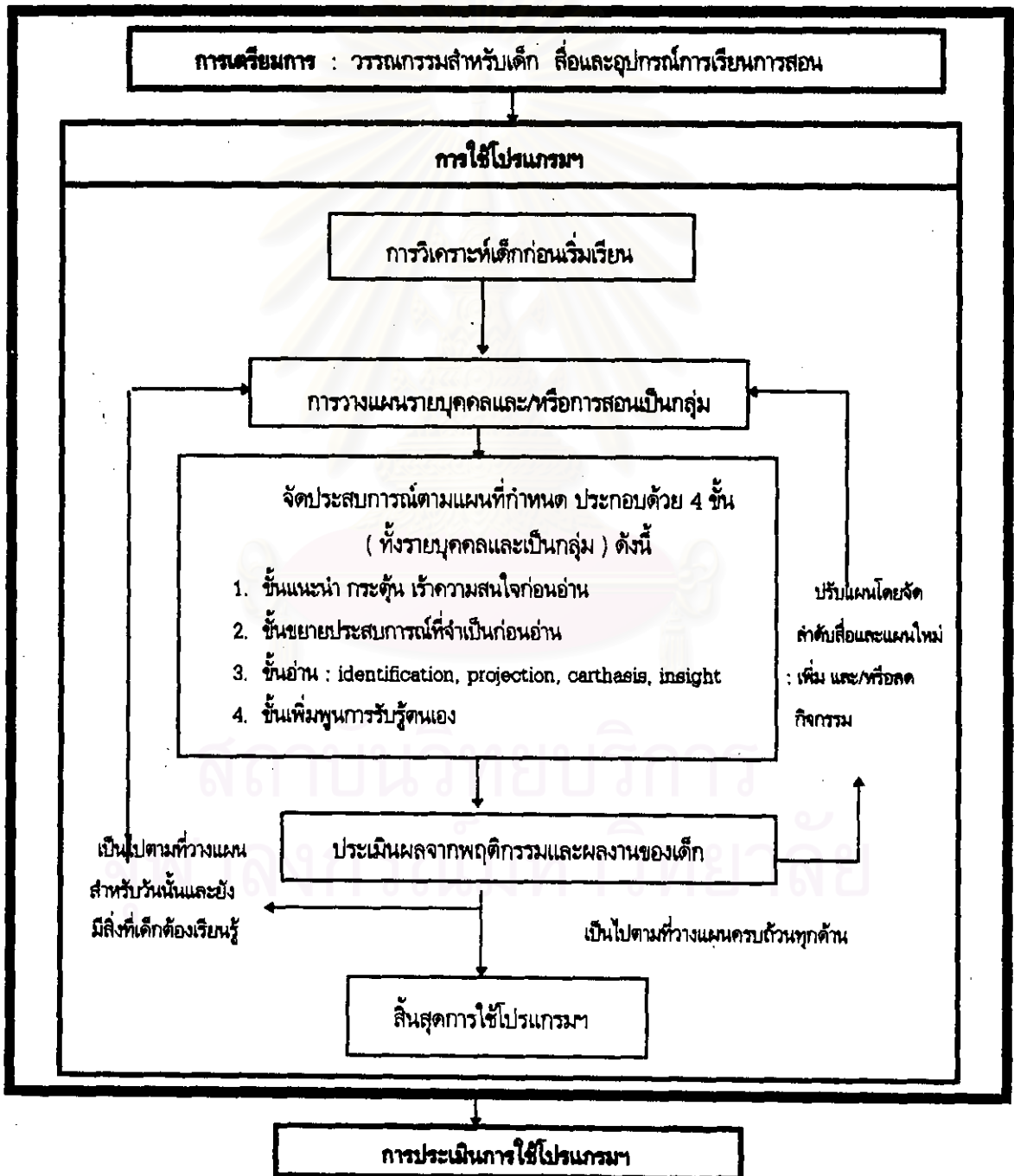
ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมการดำเนินการใช้โปรแกรมฯ ได้แก่ การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย การคัดเลือกหนังสือ การเตรียมกิจกรรม การเตรียมเกี่ยวกับผู้ปกครองหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนของกิจกรรมจากแผนการจัดกิจกรรมทั้ง 10 แผน

ขั้นตอนที่ 4 สรุปการใช้โปรแกรมเพื่อประมวลและปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางในการใช้โปรแกรมฯต่อไป

หลังจากศึกษาขั้นตอนการดำเนินใช้โปรแกรมจากการใช้เอกสารคู่มือแล้ว ผู้ใช้โปรแกรมสามารถดำเนินการจัดกระบวนการจัดกิจกรรมดังแผนภูมิ ข้างล่างนี้

แผนภูมิ ขั้นตอนการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณารักษ์ เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

*การประเมินผลการใช้โปรแกรม
การเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัด*

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ

การประเมินผลการใช้โปรแกรมฯ ต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโปรแกรมฯ โดยมุ่งเก็บข้อมูลที่แสดงถึงการรับรู้ตนเองใน 3 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม และด้านการเรียนรู้ และหลักฐานซึ่งแสดงถึงการรับรู้ตนเอง โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ และพัฒนาเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อตนเองแต่ละด้านไปในทางที่ดีขึ้น

การประเมินการใช้โปรแกรม

การประเมินการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ประเมินโดยพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของคะแนนการรับรู้ตนเองของนักเรียนประกอบกับผลการสังเกต, การวิเคราะห์ผลงานของนักเรียน และการซักถามบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การสิ้นสุดการใช้โปรแกรม

ผู้ใช้โปรแกรมสามารถใช้โปรแกรมไปจนครบตามแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดไว้หรือเมื่อนักเรียนออกจากโรงพยาบาล หรือสิ้นสุดเมื่อไรก็ตามที่ผู้ใช้โปรแกรมเห็นสมควร

การประยุกต์ต่อจากโปรแกรม

ผู้ใช้โปรแกรมสามารถคัดเลือกวรรณกรรมอื่นที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง เพิ่มเติมจากที่ได้คัดเลือกไว้ให้ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำนองเดียวกับที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมไปได้เรื่อยๆ ตามความสนใจและความต้องการของนักเรียน

ภาคผนวก ง

รายชื่อวรรณกรรมและแผนการจัดกิจกรรมในโปรแกรมฯ

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

รายชื่อวรรณกรรมสำหรับเด็กที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บรรณานำบัด
เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

- *แผนกิจกรรมที่ 1 วรรณกรรมเรื่อง เมื่อฉันเศร้า เรื่องโดย...ไบรอัน ไมเสส
แปลโดย...รพินทร์ ณ ถลาง
- *แผนกิจกรรมที่ 2 วรรณกรรมเรื่อง เมื่อฉันกลัว เรื่องโดย...ไบรอัน ไมเสส
แปลโดย...รพินทร์ ณ ถลาง
- *แผนกิจกรรมที่ 3 วรรณกรรมเรื่อง เมื่อฉันโกรธ เรื่องโดย...ไบรอัน ไมเสส
แปลโดย...รพินทร์ ณ ถลาง
- *แผนกิจกรรมที่ 4 วรรณกรรมเรื่อง เมื่อฉันอิจฉา เรื่องโดย...ไบรอัน ไมเสส
แปลโดย...รพินทร์ ณ ถลาง
- *แผนกิจกรรมที่ 5 วรรณกรรมเรื่อง เพื่อนที่แสนวิเศษ (A Very Special Critter)
เรื่องโดย...Gina and Mercer Mayer
แปลโดย...ผู้วิจัย

A VERY
SPECIAL CRITTER
BY GINA AND MERCER MAYER

*แผนกิจกรรมที่ 6 วรรณกรรมเรื่อง กำลังใจ (I have Cancer)

เรื่องโดย...Althea

แปลโดย...ผู้วิจัย

*แผนกิจกรรมที่ 7 วรรณกรรมเรื่อง เรื่องของหนู.... (I have Epilepsy)

เรื่องโดย.. Althea

แปลโดย... ผู้วิจัย

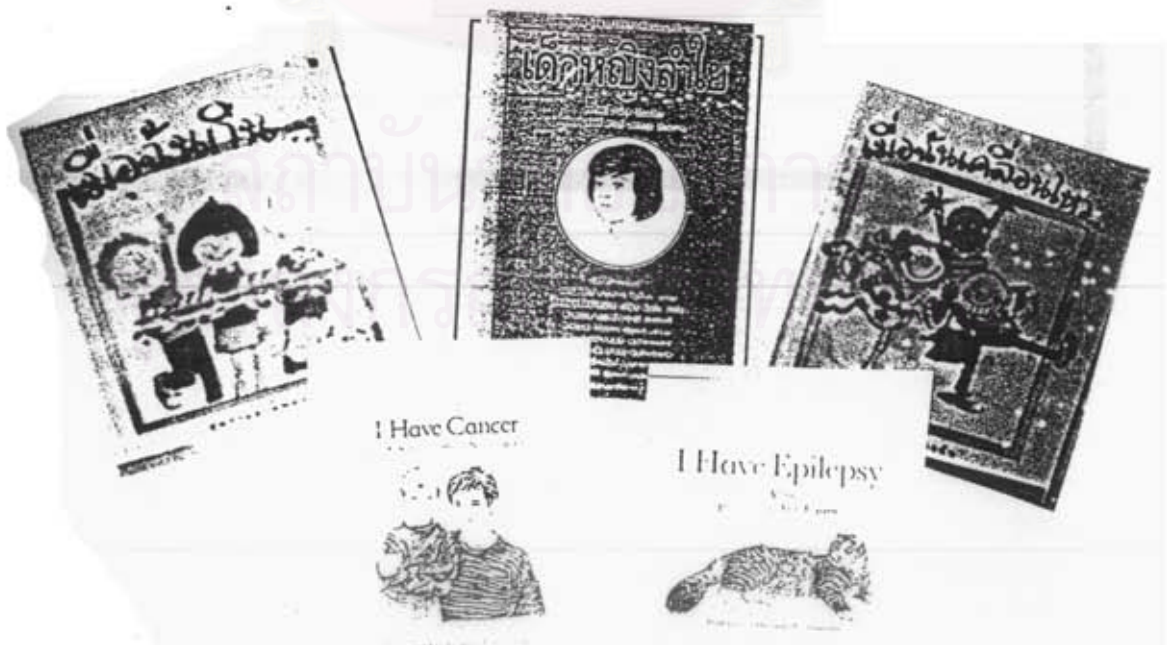
*แผนกิจกรรมที่ 8 วรรณกรรมเรื่อง เมื่อฉันกิน... เรื่องโดย...แมนดี้ ซูร์

แปลโดย...รพินทร์ ณ ถลาง

*แผนกิจกรรมที่ 9 วรรณกรรมเรื่อง เมื่อฉันเคลื่อนไหว เรื่องโดย...แมนดี้ ซูร์

แปลโดย..รพินทร์ ณ ถลาง

*แผนกิจกรรมที่ 10 วรรณกรรมเรื่อง เด็กหญิงลำไย เรื่องโดย...พรทิพย์ รามสูต

แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

โดย ไข่มุกบรรณานาบัด

ศูนย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลักการจัดกิจกรรมโดยใช้บรรณบำบัด

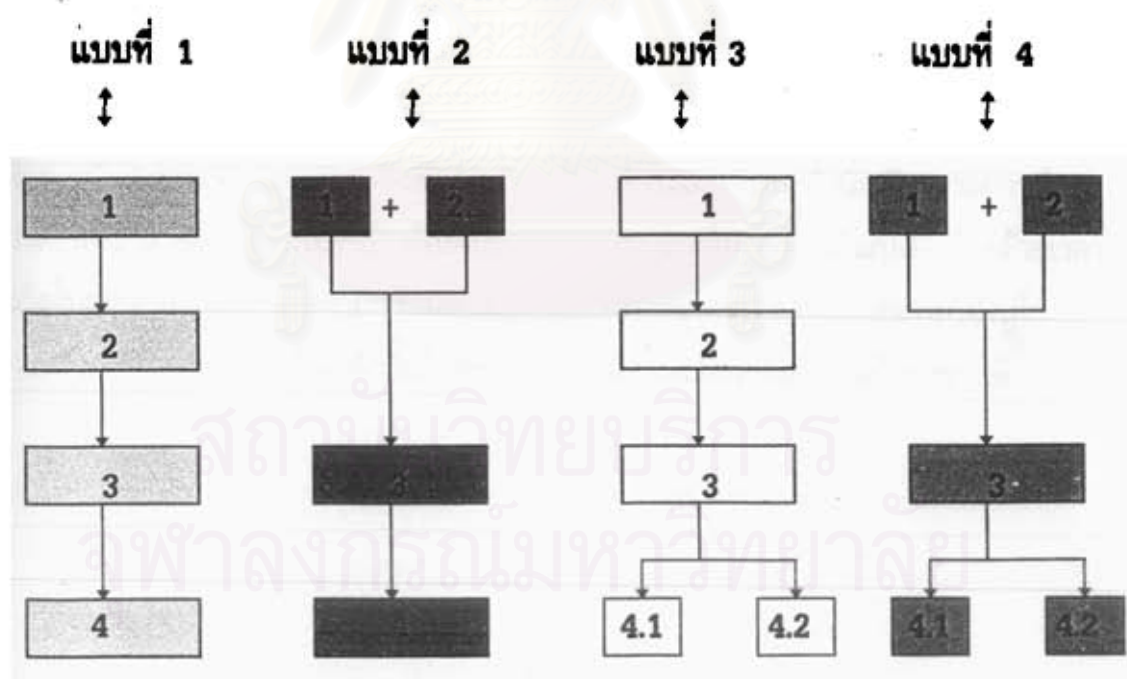
1. การจัดการเรียนการสอนโดยใช้บรรณบำบัด เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเอง ของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง จัดขึ้นโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานการสอนโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียน จึงสามารถปรับกิจกรรมที่เตรียมมาให้มากขึ้น และ/หรือน้อยลง ตามความพร้อมของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาพอารมณ์ และสุขภาพ ในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยไม่ถือว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สมบูรณ์

2. เด็กวัยเรียนในระดับประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรังในแต่ละโรค จะมีความแตกต่างในเรื่องของรายละเอียดของโรค กระบวนการรักษา แต่ปัญหาพัฒนาการของเด็กที่เกิดขึ้นกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และสังคม รวมทั้งพัฒนาการทางสติปัญญา จะมีลักษณะที่เหมือนกัน ดังนั้นสามารถจัดกลุ่มเดียวกันในการจัดกิจกรรมทางการศึกษาได้

ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโปรแกรม

- ขั้นที่ 1**   การสร้างความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย
ขั้นที่ 2   การขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่าน
ขั้นที่ 3   การอ่านร่วมกัน
ขั้นที่ 4   การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง

แผนภูมิขั้นตอนการจัดกิจกรรม

หมายเลข 1 หมายถึง ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย

หมายเลข 2 หมายถึง ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่าน

หมายเลข 3 หมายถึง ขั้นที่ 3 การอ่านร่วมกัน

หมายเลข 4 หมายถึง ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง

หมายเลข 4.1 หมายถึง เด็กทำกิจกรรมด้วยตนเอง

หมายเลข 4.2 หมายถึง เด็กทำร่วมกับผู้ปกครอง

การจัดกิจกรรมฯ ในแต่ละวัน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้บรรณานุสัฒ มีชั้นการจัดกิจกรรมทั้งหมด 4 ชั้น ในแต่ละวันสามารถจัดกิจกรรมแต่ละชั้นรวมกันได้ตามความเหมาะสมแล้วนั้น กิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 4 ชั้น อาจจะไม่จำเป็นต้องจบและสิ้นสุดลงภายในวันเดียวกันก็ได้ เนื่องด้วยเวลาจำกัดในแต่ละวันและ/หรือ ความพร้อมของเด็ก โดยเฉพาะสภาพอารมณ์และสุขภาพของเด็ก ภายหลังกการรักษาในแต่ละวัน ดังนั้นกิจกรรมฯ จึงสามารถจะยืดหยุ่นการดำเนินการฯ ได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้วรรณบำบัด
เพื่อส่งเสริมการรับรู้ตนเองของนักเรียนประถมศึกษาที่เจ็บป่วยเรื้อรัง**

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง “เมื่อฉันเศร้า...”

แนวคิด

ความเศร้าเป็นอารมณ์พื้นฐานที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน รวมทั้งเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ความเศร้าสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา แต่ความเศร้าที่เกิดขึ้นนี้ เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังสามารถหาวิธีการผ่อนคลายความเศร้าให้ลดลงได้ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ที่หันความสนใจของตนเอง ไปจากเรื่องที่ทำให้เศร้า อาจเลือกกิจกรรมที่ตนชอบและให้ความเพลิดเพลินแก่ตนเอง โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัด และประเมินผล
<p>วันที่ 1 การเฝ้าความสนใจและสร้างความคุ้นเคย</p> <p>1. ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันและอาการของโรคขณะพักอยู่ที่โรงพยาบาลและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กเพื่อเฝ้าความสนใจและสร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน (ดูตัวอย่างกิจกรรมแนะนำด้านหลัง)</p> <p>เช่น</p> <p>-หนูชื่ออะไรคะ...(น้องออย)</p> <p>-คุณหมอมาทตรวจน้องออยหรือยัง แล้ววันนี้หนูรู้สึกอย่างไรบ้าง อาการดีขึ้นกว่าเมื่อวานหรือเปล่า ...</p> <p>-วันนี้ครูมีเกมมาเล่นกับหนูด้วยละ หนูจะได้ ไม่เบื่อใจคะ ดีไหมคะ... น้องออยอยากรู้หรือยังว่าวันนี้ครูมีอะไรจะมาเล่นกับน้องออยมาดูกันดีกว่า....</p>	<p>กิจกรรมประเภทต่างๆที่เตรียมไว้โดยครูสามารถเลือกได้ตามต้องการและตามความสนใจของเด็ก</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>-การร่วมกิจกรรม</p>
<p>วันที่ 2 การขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูแนะนำหนังสือเด็กเรื่อง “เมื่อฉันเศร้า...” ให้เด็กรู้จัก พูดคุยเกี่ยวกับชื่อเรื่องของหนังสือโดยให้ เด็กคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง จากนั้นครูสนทนากับเด็กเพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนที่จะอ่านหนังสือร่วมกัน เช่น</p>	<p>หนังสือเด็กเรื่อง “เมื่อฉันเศร้า”</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัด และประเมินผล
<p>-น้องออยเคยเศร้า เสียใจไหม ตอนไหนบ้างล่ะ ครูก็เคยเศร้า และเสียใจเหมือนกัน เวลาครูเศร้านะ ครูไม่อยากพูดกับใครเลยล่ะ แล้วหนูล่ะเป็นอย่างไร ...</p> <p>-หนังสือเล่มนี้ก็เหมือนกัน เด็กในเรื่องนี้ก็เศร้าเหมือนกับหนูและครูด้วยล่ะ หนังสือเล่มนี้ที่ครูกับหนูจะอ่านชื่อเรื่องอะไรออย น้องออยรู้ไหม...เหตุการณ์ในหนังสือเล่มนี้เป็นความเศร้าของเด็กผู้หญิงคนหนึ่ง เหมือนกับหนูและครูด้วยล่ะ แต่จะเป็นเรื่องเดียวกันหรือเปล่า หนูและครูยังไม่รู้เลย หนูลองทายดูซิคะ...</p> <p>-ทำไมเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องนี้ถึงทำให้เด็กคนนี้รู้สึกเศร้า เสียใจนะ และเขามีวิธีการทำอย่างไรให้เขาลืมความเศร้าและความเสียใจ และทำให้ตนเองมีความสุขเหมือนเดิม</p> <p>2. ครูสนทนากับเด็กๆ เกี่ยวกับความเศร้าที่เกิดขึ้นว่า ความเศร้าเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน โดยมีสาเหตุที่แตกต่างกัน และเราสามารถที่จะทำให้ความเศร้าที่เกิดขึ้นลดลงได้ ด้วยการหากิจกรรมต่างๆ ทำ ที่หันเหความสนใจของตนเองไป จากเรื่องที่ทำให้เศร้า โดยอาจเลือกกิจกรรมที่ตนเองชอบและทำให้เพลิดเพลินแก่ตนเอง ซึ่งไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน เช่น</p> <p>-คนอื่นๆ เขาก็มีเรื่องเศร้า หรือเสียใจด้วยกันทุกคน เพราะทุกคนต้องเจอเรื่องต่างๆ มากมายที่ทำให้เราเสียใจเศร้า และทุกคนก็ยังมีอะไรอีกหลายๆ อย่างทำเพื่อไม่ให้ตัวเองเศร้า เสียใจมากเกินไปจนทำให้ตัวเองไม่มีความสุข น้องออยคิดว่าจริงไหม... ทำไมล่ะ...</p> <p>-ถ้าอย่างนั้น ตอนนี้อย่างไรมาอ่านเรื่อง "เมื่อฉันเศร้า" กันดีกว่านะ ดูซิว่าเด็กคนนี้เขาทำอย่างไรบ้าง.....</p>	<p>-หนังสือเด็ก เรื่อง "เมื่อฉันเศร้า"</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 3 การอ่านร่วมกัน</p> <p>ครูและเด็กๆ อ่านหนังสือเรื่อง "เมื่อฉันเศร้า.."</p> <p>ร่วมกัน จากนั้นพูดคุย ชักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่านและเชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตประจำวันของเด็กๆ เช่น</p> <p>-ในเรื่องที่หนูอ่าน ตัวละครเป็นเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายนะ...เขาชื่ออะไรคะ...ถ้าเขายังไม่มีชื่อเรามาช่วยกันตั้งชื่อให้เขากันดีกว่า เพราะน้องออยก็ยังไม่มีชื่อ ครูก็มีชื่อเด็กผู้หญิงคนนี้เราจะให้เขาชื่อ อะไรดีนะ...(สมมุติให้ชื่อน้องเก่ง) ทำไมหนูให้เขาชื่อนี้ละ...</p> <p>-จากเรื่องนี้น้องอาร์มอ่านทำให้น้องออยรู้สึกอย่างไรบ้าง น้องเก่งเขารู้สึกเศร้าและเสียใจหลายเรื่องมากมาย มีเรื่องอะไรบ้างนะ ที่ทำให้น้องเก่งเด็กผู้หญิงตัวน้อยๆ คนนี้รู้สึกเศร้า เสียใจ ....</p> <p>-น้องเก่งทำอะไรให้ตนเองรู้สึกเศร้า เสียใจลดลง โดยที่ไม่ทำให้ตนเองและคนรอบข้างเดือดร้อน</p> <p>-น้องออยรู้ว่าความเศร้าสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน หนูคิดว่าความเศร้าเสียใจที่เกิดขึ้น จะเป็นผลดีต่อตัวเราไหมถ้าเกิดขึ้นบ่อยๆ ทำไมละ</p> <p>-ถ้าน้องออยไม่สบาย ต้องนอนพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลหรืออยู่ที่บ้าน แล้วเด็กเกิดความรู้สึกเศร้า เสียใจ ไม่ฟังเรื่องแจ่มใส เด็กๆ คิดว่าจะเป็นผลดีต่อสุขภาพร่างกายของตัวเองหรือเปล่า อย่างไร</p> <p>-น้องออยคิดว่าพ่อและแม่หรือคนที่น้องออยรัก จะรู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นน้องออยรู้สึกเศร้า เสียใจ ตลอดเวลา</p> <p>-น้องออยคิดว่าถ้าหนูต้องเจอเหตุการณ์ต่างๆ เหมือนน้องเก่งในเรื่องที่อ่าน หนูจะมีวิธีอะไรบ้างที่จะทำให้ตนเองรู้สึกเศร้าลดลง โดยที่ไม่ทำให้คนอื่นและตนเองเดือดร้อน</p> <p>-แล้วตอนนี้ละ ถ้าน้องออยรู้สึกว่าตัวเองแย่มาก เศร้า เสียใจ น้องออยจะอย่างไรดีละที่จะทำให้ให้น้องออยรู้สึกดีขึ้น โดยที่น้องออยก็มีความสุข เพลิดเพลิน และคนที่อยู่ใกล้ๆ น้องออยก็มีความสุข</p>		

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p> <p>ครูจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการอ่านและการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน สามารถให้เด็กเลือกตามความสนใจ ในระยะแรกๆ พยายามจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้เด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมในโอกาสต่อไป โดยอาจจะเป็นกิจกรรมรายบุคคล และ/หรือกิจกรรมกลุ่มก็ได้ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในหัวข้อเรื่อง ความเศร้า ของฉัน... / เมื่อฉันเศร้า... / สิ่งที่ยังอยากทำเมื่อฉันรู้สึกเศร้า..... ฯลฯ - การเล่าเรื่องซ้ำ / การแต่งเรื่องใหม่ - กิจกรรมศิลปะ การวาดภาพระบายสี เช่น วาดสีหน้าเมื่อเกิดความเศร้า... / กิจกรรมที่อยากทำเมื่อฉันเศร้า... ฯลฯ - การแสดงบทบาทสมมติ โดยคิดสถานการณ์และการแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกในเหตุการณ์นั้นๆ - การใช้หน้ากาก, ฟัน, ตุ๊กตา ให้เด็กเล่นบทบาทสมมติแทนตัวเอง และบุคคลที่เด็กเกี่ยวข้องกับตัว 	<ul style="list-style-type: none"> - กระดาษ A4 - อุปกรณ์การเขียน - ดินสอสี - เทปบันทึกเสียง - ฟัน, หน้ากาก, ตุ๊กตา 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานของเด็ก - การสังเกตพฤติกรรม - การร่วมกิจกรรม - การแสดงความคิดเห็น - การตอบคำถาม

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง "เมื่อฉันทกั้ว..."

แนวคิด

ความกลัวเป็นอารมณ์พื้นฐานที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน เช่นเดียวกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังอาจเกิดความกลัวง่าย จากกระบวนการรักษา อาการของโรค และความต้องการพักรักษาอยู่ในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลาานาน แต่เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังก็สามารถหาวิธีการผ่อนคลายความกลัวให้ลดลงได้ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยให้เข้าใจในสิ่งที่กลัวดีขึ้น หรือช่วยให้เราไม่ต้องคิดถึงสิ่งที่กลัว หรือช่วยให้กลัวน้อยลง โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอนและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
<p>วันที่ 1 การสร้างความสนใจและสร้างความคุ้นเคย</p> <p>1. ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันและอาการของโรคขณะพักอยู่ที่โรงพยาบาล</p> <p>-คุณหมอลงตรวจหรือยังคะ แล้วบอกครูได้ใหม่ว่าคุณหมอทำอะไรบ้าง ..... (วัดความดัน อมปรอท ฉีดยา ให้น้ำเกลือ ฯลฯ)</p> <p>-น้องอย่งงนะที่บอกครูได้ทุกอย่างที่ คุณหมอลงตรวจเลย คุณหมอลงตรวจอย่างนี้ทุกวันหรือเปล่านั้นคะ หนูเคยสงสัยใหม่ว่าทำไมคุณหมอต้องตรวจเหมือนกันทุกวัน</p> <p>-ครูมีภาพมาให้น้องอาร์มดูแล้วบอกครูชื่อว่าในภาพนี้มีใครบ้าง เขาเป็นใคร กำลังทำอะไร และหนูเคยเห็นที่ไหนบ้าง</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>-เป็นใจจะภาพที่ครูให้หนูหายยากไหน นอกจากอาชีพต่างๆ ในภาพเหล่านี้มี น้องอาร์มยังรู้จักอาชีพอะไรอีกบ้างคะ.... แล้วโตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร... แล้วหนูเป็นหมอใหม่พยาบาลละ หรือเป็นครู ทำไม ?</p> <p>-เอาละ...นอกจากภาพอาชีพที่ครูให้ดูแล้วนะ ครูก็ยังมีภาพอื่นๆ อีกหลายภาพ พร้อมหรือยังคะ.....</p>	<p>-ภาพอาชีพต่างๆ ที่เด็กควรรู้จัก เช่น ครู หมอ ตำรวจพยาบาล ฯลฯ</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูนำรูปภาพที่เป็นภาพเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กป่วยไม่ชอบและชอบ เช่น รูปเข็มฉีดยา รูปปิศาจ รูปตุ๊กตา ฯลฯ ให้เด็กดู และพูดคุยซักถาม เช่น</p> <p>-ถ้าครูให้น้องออยเลือกภาพที่ครูให้น้องออยดูทั้งหมด ครูให้ หนูเลือกมา 3 ภาพ น้องออยจะเลือกภาพไหนบ้างเอ่ย..... ทำไมหนูไม่เลือกภาพเหล่านี้ล่ะ.....แล้ว 3 ภาพ นี้ หนูเลือกทำไมเอ่ย.....</p> <p>-ภาพที่หนูไม่เลือกเพราะหนูไม่ชอบ ตะกี้ น้องออยบอกครูว่า เข็มฉีดยาน่ากลัว แล้วนอกจากเข็มฉีดยาล่ะ หนูกลัวอะไรอีกบ้าง ....ครูก็มีสิ่งที่กลัวเหมือนกันนะ เช่น กลัวนกกลัว เพราะครูชอบรับเดิน กลัวงู เพราะงูเป็นสัตว์ที่ดุร้าย กัดแล้วตายได้ ฯลฯ</p> <p>-น้องออย คิดว่าคนอื่น ๆ จะมีสิ่งที่น่ากลัวเหมือนเราสองคนหรือเปล่านะ พ่อ แม่ น้อง หรือพี่ ของน้องออย เขากลัวอะไรบ้างนะ ....น้องออยรู้ไหม.....</p> <p>2. ครูสนทนากับเด็ก ๆ เกี่ยวกับความกลัวเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน ไม่ว่าจะเด็กป่วยหรือคนทั่วไป ทุกคนมีความกลัวทั้งนั้น แต่ความกลัวเกิดจากสาเหตุที่แตกต่างกัน ความกลัวที่เกิดขึ้นกับเด็ก ๆ สามารถลดความกลัวของตนเองได้ ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ช่วยให้เข้าใจในสิ่งที่กลัวมากขึ้น หรือช่วยให้ไม่ต้องคิดถึงสิ่งที่เรากลัว จะช่วยให้ความกลัวลดลงได้ โดยที่ตนเองและผู้อื่นไม่เดือดร้อน เช่น</p> <p>-เห็นไหมคะว่าความกลัวมีเหมือนกันทุกคน เพียงแต่เขาจะทำอย่างไรให้ความรู้สึกที่มีน้อยที่สุด บางคนก็ถามเพื่อให้รู้ความจริง เพื่อจะได้ไม่กลัว บางคนก็พยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่กลัว แต่ถ้าเป็นความเจ็บป่วย ทุกคนคงจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทุกคนต้องหาหมอ เพื่อรักษาให้หายป่วย</p>	<p>-ภาพประกอบเพื่อให้เด็กแสดงความรู้สึกชอบและ/หรือไม่ชอบ</p>	<p>-การตอบคำถาม -การแสดงความคิดเห็น -การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>3. ครูแนะนำหนังสือเรื่อง “เมื่อฉันกลัว...” ให้เด็กๆ อ่าน วันนี้ครูมีหนังสือมาอ่านร่วมกับหนูเล่มหนึ่ง ชื่อเรื่อง อะไรคะ ในเนื้อเรื่อง ของหนังสือเล่มนี้ เด็กคนนี้เขามีความ กลัวเหมือนกัน แต่จะกลัวอะไรหนูลองทายดูนะว่า เรื่องที่เขา กลัว มีอะไรบ้าง เหมือนกับหนูบ้างหรือเปล่า และเขาทำ อย่างไรเมื่อเขากลัวที่เจอกับเรื่องนั้นๆ และถ้าเป็นเด็กๆ จะ รู้สึกกลัวเหมือนตัวละครหรือไม่ และจะแก้ปัญหาเหมือนหรือ ต่างกับเด็กในเรื่องนี้หรือเปล่า ทำไมละ....</p> <p>ขั้นที่ 3 การอ่านร่วมกัน ครูอ่านหนังสือร่วมกับเด็กๆ จากนั้นพูดคุยร่วมกันจากเรื่อง ที่อ่านและเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของ เด็ก เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -อ่านแล้วรู้สึกอย่างไรบ้างคะ เด็กในเรื่องที่หนูอ่านวันนี้ เป็นเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชายคะ เขาชื่ออะไรเอ่ย.... -เด็กในเรื่องที่อ่าน มีเหตุการณ์ใดบ้างที่ทำให้ตัวละคร เกิดความรู้สึกกลัว และเมื่อเขากลัว เขาทำอย่างไร ตอนท้าย ของเรื่องเด็กคนนี้ ทำอย่างไรกับเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความ กลัวนั้นๆ -ขณะที่หนูไม่สบาย หนูเคยมีความรู้สึกกลัวบ้างไหม สิ่งใดบ้างที่ทำให้หนูเกิดความกลัว เพราะเหตุใด -เมื่อหนู เกิดความกลัวแต่ละครั้ง หนูมีความสุขหรือไม่ / เป็นผลดีต่อสุขภาพของหนู หรือไม่ อย่างไร -หนูคิดว่าพ่อกับแม่หรือคนรอบข้างที่รักหนู จะมีความ สุขหรือไม่ เมื่อเห็นหนูเกิดอาการกลัว และแสดงท่าทางหรือ กิริยาที่ก้าวร้าวออกมา ด้าหนูอยากให้ตนเองมีความสุข ทุก คนที่หนูรักมีความสุขหนูจะทำอย่างไร เมื่อรู้สึกกลัว โดยที่ไม่ ทำให้ ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน -ด้าหนู รู้ว่า สิ่งที่หนูกลัว ขณะที่พักรักษาตัวอยู่ใน โรงพยาบาล เช่น หมอ พยาบาล เข็มฉีดยา ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ จะช่วยให้หนูหายป่วย สิ่งแรกๆ ที่หนูอยากจะทำเพื่อทำให้ ความกลัวนั้นลดลง หนูจะทำอย่างไร 	<ul style="list-style-type: none"> -หนังสือเรื่อง “เมื่อฉันกลัว” -เทปบันทึกเสียง 	<ul style="list-style-type: none"> -การตอบคำถาม -การแสดงความคิดเห็น -การสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p> <p>ครูสรุปเกี่ยวกับความกลัวที่เกิดขึ้นอีกครั้ง หลังจากนั้นให้เด็กทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน เพื่อให้เด็กระบายความคิด ความรู้สึกของตนเอง และทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ในระยะ แรกๆ ครูพยายามจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้าง ประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรม ในการเลือกกิจกรรมในโอกาส ต่อๆไป โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ตามความ เหมาะสม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเขียนเชิงสร้างสรรค์ "เมื่อฉันกลัว....." ฯลฯ - การเล่าเรื่องซ้ำ / การแต่งเรื่องใหม่ - การวาดภาพระบายสี - การแสดงบทบาทสมมติเมื่อเจอเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองกลัว - การใช้หน้ากาก, หุ่น, ตุ๊กตา ให้เด็กเล่นบทบาทสมมติ <p>แทนตัวเด็กและบุคคลที่เด็กเกี่ยวข้องกับตัว</p> <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กระดาษ A4 - อุปกรณ์การเขียน - ดินสอสี - หนังสือเด็ก เรื่อง "เมื่อฉันกลัว..." 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานของเด็ก - การสังเกต พฤติกรรม - การแสดงความคิดเห็น - การตอบคำถาม

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง "เมื่อฉันโกรธ..."

แนวคิด

ความโกรธเป็นอารมณ์พื้นฐานที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน เช่นเดียวกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ความโกรธหงุดหงิด สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา แต่ความโกรธที่เกิดขึ้นนี้ในบางครั้ง ไม่ได้ส่งผลดีแก่สุขภาพของตนเองเท่าที่ควร ดังนั้นเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังสามารถหาวิธีการผ่อนคลายความโกรธให้ลดลงได้ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ที่หันความสนใจของตนเองไปจากเรื่องที่ทำให้เราโกรธ หรือไม่พอใจ อาจเลือกกิจกรรมที่ตนชอบและให้ความเพลิดเพลินแก่ตนเอง โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนได้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอนและอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
<p>ขั้นที่ 1 การเข้าความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันและอาการของโรครณะพักอยู่ที่โรงพยาบาลตามปกติ จากนั้นทำกิจกรรมร่วมกัน (ดูกิจกรรมแนะนำด้านหลัง)</p>	<p>-กิจกรรมประเภทต่างๆ ครูสามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม</p>	<p>-การร่วมกิจกรรม -การตอบคำถาม</p>
<p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูแนะนำหนังสือเด็กเรื่อง "เมื่อฉันโกรธ..." ให้เด็กรู้จัก จากนั้นพูดคุยเกี่ยวกับชื่อเรื่องของหนังสือโดยให้เด็กคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง จากนั้นครูสนทนากับเด็ก เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนที่จะอ่านหนังสือร่วมกัน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -หนังสือเล่มนี้ชื่อเรื่องว่าอะไรคะ หนูคิดว่าเรื่องราวในหนังสือเล่มนี้จะเกี่ยวกับอะไรนะ -หนูเคยรู้สึกว่าตนเองโกรธ หรือหงุดหงิดกับใครบ้าง หรือเปล่า เรื่องอะไรบ้างนะที่ทำให้คนเก่งของครูโกรธ หรือไม่พอใจ -เมื่อหนูเกิดความโกรธ หงุดหงิด ขึ้นมา หนูทำอย่างไรบ้าง -หนูคิดว่าทุกคนมีความรู้สึกโกรธ หงุดหงิด อย่างที่หนูเป็น หรือเปล่า ลองทายซิว่าครูเคยโกรธ หรือหงุดหงิด หรือเปล่าเอ่ย 	<p>-หนังสือเด็กเรื่อง "เมื่อฉันโกรธ" -เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม -การแสดงความคิดเห็น -การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัด และประเมินผล
<p>-หนูรู้ว่าความโกรธ ไม่พอใจ สามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ หนูคิดว่าความอิจฉาที่หนูรู้สึกต่อทุกคน จะเป็นผลดีต่อตัวเราหรือไม่ อย่างไร</p> <p>-หนังสือเล่มที่ครูนำมาวันนี้ะ เด็กคนนี้เขามีความรู้สึกโกรธเหมือนกับครูและหนูเหมือนกัน แต่จะเป็นเรื่องอะไรบ้าง คงต้องมาอ่านกันนะ...</p> <p>2. ครูสนทนากับเด็กๆ เกี่ยวกับความโกรธ หงุดหงิด ที่เกิดขึ้นว่า ความโกรธ หงุดหงิด หรือไม่พอใจ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน มีสาเหตุแตกต่างกัน และเราสามารถที่จะทำให้ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนี้ลดลงได้ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ที่หันความสนใจของตนเองไปจากเรื่องที่โกรธ หรือทำกิจกรรมใดๆ ที่ใช้การออกแรง เพื่อเป็นการระบายความโกรธ เช่น การปั้นดินน้ำมัน การใช้หมอนพลาสติกตอกไม้บล็อก เป็นต้น และรู้สึกดีขึ้นโดยที่ตนเองและคนอื่นไม่เดือดร้อน เช่น</p> <p>-หนูรู้ไหม คนอื่นๆ เขาก็มีความโกรธเหมือนกับหนู ถ้าไม่เชื่อหนูลองมองไปรอบๆห้องดูซิมีเพื่อนๆคนไหนของเราบ้างที่เราไม่เคยเห็นเขาโกรธ หรือไม่พอใจอะไรเลย มีไหมคะ ...</p> <p>ถ้าไม่มีหนูว่า ตอนที่เขาโกรธเขาทำอะไรละ แล้วตัวหนูล่ะทำอย่างไร..</p> <p>-ในหนังสือเล่มนี้ เด็กในเรื่องเจอเหตุการณ์ต่างๆ ที่ทำให้เขาเกิดความรู้สึกไม่พอใจ โกรธ หงุดหงิด เหมือนกัน เรามาอ่านดูซิว่า เรื่องใดบ้างนะที่เด็กคนนี้ต้องรู้สึกโกรธ และเขามีวิธีการแก้ปัญหา อย่งไรนะ ที่ทำให้เขารู้สึกโกรธน้อยลง และมีความสุข สนุก เหมือนเดิม</p> <p>วันที่ 3 การอ่านร่วมกัน</p> <p>ครูและเด็กๆ อ่านหนังสือเรื่อง "เมื่อฉันโกรธ.." ร่วมกัน จากนั้นพูดคุย ชักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน และเชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตประจำวันของเด็กๆ เช่น</p> <p>-เรื่องที่หนูอ่านมีตัวละครที่ตัวละ เป็นเด็กผู้หญิงหรือเด็กผู้ชาย</p>	<p>-หนังสือเด็ก เรื่อง "เมื่อฉันโกรธ"</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>-จากเรื่องที่อ่าน มีเหตุการณ์ใดบ้างที่ทำให้เด็กในเรื่องรู้สึกโกรธ หงุดหงิด ไม่พอใจ</p> <p>-เด็กคนนี้มีวิธีการอย่างไรที่ทำให้ความโกรธ ไม่พอใจของเขาลดลงโดยที่ไม่ทำให้ตนเองและคนรอบข้างเดือดร้อน</p> <p>-กำหนดไม่สบาย ต้องนอนพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลหรืออยู่ที่บ้าน แล้วเด็กเกิดความรู้สึกไม่พอใจ โกรธ หงุดหงิดไม่สำเร้งแฉ่มใส หนูคิดว่า จะเป็นผลดีต่อสุขภาพร่างกายของตนเองหรือไม่ อย่างไร</p> <p>-หนูคิดว่าพ่อและแม่หรือคนที่ หนูรัก จะรู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นหนูแสดงกิริยาก้าวร้าว โกรธ หงุดหงิด ทำร้ายตัวเองหรือคนอื่น ทำตัวไม่น่ารัก หนูคิดว่า จะทำอย่างไร เมื่อเกิดความรู้สึกนี้ เพื่อให้ตนเองโกรธน้อยลง</p> <p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p> <p>ครูจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการอ่านและการอภิปรายร่วมกันซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน สามารถให้เด็กเลือกตามความสนใจ อาจจะเป็นกิจกรรมรายบุคคลและหรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -การเขียนเชิงสร้างสรรค์ -การเล่าเรื่องซ้ำ / การแต่งเรื่องใหม่ -กิจกรรมศิลปะ การวาดภาพระบายสี เช่น วาดสีหน้าเมื่อเกิดความโกรธตามจินตนาการ -การแสดงบทบาทสมมติ โดยคิดสถานการณ์และการแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกในเหตุการณ์นั้นๆ -การเล่นห่มมือ ตุ๊กตา เป็นบทบาทสมมุติแทนตัวเอง <p style="text-align: center;">๖๓</p>	<p>-กระดาษ A4</p> <p>-อุปกรณ์</p> <p>การเขียน</p> <p>-ดินสอสี</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p> <p>-หนังสือเด็ก เรื่อง "เมื่อฉันโกรธ.."</p>	<p>-ผลงานของเด็ก</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การตอบคำถาม</p>

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง "เมื่อฉันอิจฉา..."

แนวคิด

ความอิจฉาเป็นอารมณ์พื้นฐานที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน เช่นเดียวกับเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง ความเศร้าสามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา แต่ความอิจฉาที่เกิดขึ้นนี้ในบางครั้ง ไม่ได้ส่งผลดีแก่สุขภาพของตนเองเท่าที่ควร ดังนั้นเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังสามารถหาวิธีการผ่อนคลายความอิจฉาให้ลดลงได้ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ที่หันความสนใจของตนเองไปจากเรื่องที่ทำให้อิจฉา อาจเลือกกิจกรรมที่ตนชอบและให้ความเพลิดเพลินแก่ตนเอง โดยไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อนได้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 1 การเข้าความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย</p> <p>ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และอาการของโรคขณะพักอยู่ที่โรงพยาบาลตามปกติ (ดูกิจกรรมแนะนำเพิ่มเติมด้านหลัง)</p>	<p>-กิจกรรมประเภทต่างๆ เพื่อสร้างความคุ้นเคย</p>	<p>-การร่วมกิจกรรม</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>
<p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูแนะนำหนังสือเด็กเรื่อง "เมื่อฉันอิจฉา..." ให้เด็กรู้จัก จากนั้นพูดคุยเกี่ยวกับชื่อเรื่องของหนังสือโดยให้เด็กคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง จากนั้นครูสนทนากับเด็ก เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็กก่อนที่จะอ่านหนังสือร่วมกัน เช่น</p> <p>-วันนี้ครูมีหนังสือมาให้หนูอ่านด้วยละ แต่ตอนนี้ครูยังไม่บอกติกว่าว่าเป็นเรื่องอะไร...</p> <p>-หนังสือเล่มนี้ชื่อเรื่องอะไรเอ่ย... (เมื่อฉันอิจฉา...)</p> <p>หนูคิดว่าเรื่องนี้จะมีอะไรเกิดขึ้นบ้างนะ...</p> <p>-เด็กเคยรู้สึกว่าคุณเองอิจฉาใครหรือเปล่า เรื่องใดบ้างที่ทำให้หนูรู้สึกอิจฉาคนอื่น ๆ หรืออิจฉาน้อง อิจฉาพี่</p> <p>-เมื่อหนูอิจฉาน้อง พี่ หรือเพื่อนๆ ขึ้นมา หนูทำอย่างไร แล้วหนูคิดว่า พี่ น้อง หรือเพื่อนๆ ของหนูจะอิจฉาหนูบ้างหรือเปล่า ทำไมละ</p>	<p>-หนังสือเด็กเรื่อง "เมื่อฉันอิจฉา"</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัด และประเมินผล
<p>3. ครูสนทนากับเด็กๆ เกี่ยวกับความอิจฉาที่เกิดขึ้นว่า ความอิจฉาเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน มีสาเหตุแตกต่างกัน และเราสามารถที่จะทำให้ความอิจฉาที่เกิดขึ้นลดลงได้ด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ ที่หันเหความสนใจของตนเองออกไปจากสิ่งที่ทำให้เราไม่พอใจ และเลือกสิ่งที่ดีกว่าเราก็มีได้เหมือนกับคนอื่น หรือทำได้ดีเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ เช่น</p> <p>-หนูรู้ไหม แต่ละคนมีความเก่งไม่เหมือนกันหรอก บางคนระบายสีเก่ง แต่วาดภาพไม่เก่ง บางคนเรียนเก่งแต่ไม่มีเพื่อนเลย หนูคิดว่าหนูทำอะไรได้บ้างคะ....สิ่งที่หนูทำได้อาจจะมีเพื่อนๆ บางคนที่ไม่ได้ดั่งอย่างเราก็ได้นะ .... หนูคิดว่าอย่างไรคะ...</p> <p>-ครูมีหนังสืออยู่เล่มหนึ่ง ในเรื่องเด็กคนนี้เขาเจอเรื่องต่างๆ ที่ทำให้เขาไม่พอใจ อิจฉา เหมือนกัน เรามาอ่านกันใหม่ว่า เรื่องราวในเล่มนี้จะเป็นอย่างไรบ้าง เด็กคนนี้เขาจะต้องเสียใจแค่ไหน และเขาจะต้องทำอย่างไรบ้าง</p> <p>ขั้นที่ 3 การอ่านร่วมกัน</p> <p>ครูและเด็กๆ อ่านหนังสือเรื่อง “เมื่อฉันอิจฉา..” ร่วมกัน จากนั้นพูดคุยซักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน และเชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตประจำวันของเด็กๆ เช่น</p> <p>-จากเรื่องที่หนูอ่าน มีเรื่องใดบ้างที่ทำให้เด็กในเรื่องต้องอิจฉาคนอื่น</p> <p>-เด็กคนนี้เขาชื่ออะไรคะ....ฉันมาตั้งชื่อให้เขาก่อนดีกว่า แล้วเรามาคุยกันต่อ....(สมมุติเด็กคนนี้ชื่อน้องเก่ง)</p> <p>น้องเก่งทำอย่างไรนะ เมื่อรู้สึกว่าคุณเองแย่นแล้ว รู้สึกอิจฉาทุกคน ที่มีของสวยๆ มีคนสนใจมากมาย ฯลฯ แล้วสิ่งที่น้องเก่งเขาทำได้มีอะไรบ้างคะ...</p> <p>-หนูจะอ่านเรื่องแล้ว หนูอิจฉาน้องเก่งหรือเปล่า....หรือถ้าหนูเป็นน้องเก่งหนูจะทำอย่างไรดี</p>	<p>-หนังสือเด็ก เรื่อง “เมื่อฉันอิจฉา”</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>-ในเรื่องน้องแก่งยังรู้สึกอิจฉาเลย ที่หนูตอบครูได้ ใหม่่านูรู้สึกอิจฉาคนอื่น ๆ บ้างไหม อย่างไร... ใช่แล้วมันไม่ ใช่เรื่องที่แปลกเลยที่หนูหรือครูจะมีความรู้สึกเช่นนี้ ใครๆ ก็ มีกันได้ทุกคน หนูลองถามที่ ถามน้อง หรือถามแม่ดูซิคะว่า “เคยอิจฉาใครไหม”</p> <p>-หนูรู้ว่าความอิจฉาสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน แล้ว หนูคิดว่า เมื่อหนูอิจฉาคนนั้น คนนี้แล้ว หนูมีความสุขไหม อย่างไร</p> <p>-ยังถ้าหนู ไม่สบาย ต้องนอนพักรักษาตัวอยู่ที่โรง พยาบาลหรืออยู่ที่บ้าน แล้วหนูรู้สึกอิจฉา น้อยใจ ไม่ซาเว แจ่มใส พ่อแม่ที่ไม่อยู่กับหนู อิจฉาน้องที่ได้ไปโรงเรียน อิจฉาเพื่อนๆ ที่เรียนเก่ง หนูคิดว่าจะเป็นผลดีต่อสุขภาพ ร่างกายของตนเองหรือไม่ อย่างไร</p> <p>-หนูคิดว่าพ่อและแม่หรือคนที่หนูรักจะรู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นหนูแสดงมีหน้าบึ้ง ไม่พอใจ ร้องไห้งอแง อิจฉาโดย ไม่มีเหตุผล</p> <p>-หนูรู้ไหมเรามีวิธีการที่ทำให้เราไม่อิจฉาคนอื่น หรือ อิจฉาน้อยที่สุด โดยที่ไม่ทำให้คนอื่นและตนเองเดือดร้อน และตนเองก็มีความสุขด้วย ลองมาช่วยกันคิดซิคะว่าเราจะ ทำอะไรได้บ้าง...</p>		
<p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง ครูจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการอ่านและการสนทนา ร่วมกันซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน สามารถให้ เด็กเลือกตามความสนใจ อาจจะเป็นกิจกรรมรายบุคคลและ หรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น</p> <p>-การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในหัวข้อเรื่อง เมื่อฉัน อิจฉา... / สิ่งที่คุณทำได้...</p> <p>-การเล่าเรื่องซ้ำ / การแต่งเรื่องใหม่</p> <p>-กิจกรรมศิลปะ การวาดภาพพระบายสี เช่น วาดสี หน้าเมื่อเกิดความอิจฉา</p>	<p>-กระดาษ A4</p> <p>-อุปกรณ์ การเขียน</p> <p>-ดินสอสี</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p> <p>-หนังสือเด็ก เรื่อง “เมื่อฉันอิจฉา”</p> <p>-หุ่น / ตุ๊กตา</p>	<p>-ผลงานของเด็ก</p> <p>-การสังเกตพฤติ- กรรม</p> <p>-การแสดงความ คิดเห็น</p> <p>-การตอบคำถาม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>-การแสดงบทบาทสมมติ โดยคิดสถานการณ์และ การแสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกในเหตุการณ์นั้นๆ</p> <p>-การเล่นหุ่น หรือตุ๊กตา โดยสวมบทบาทตนเอง</p> <p>-การร้องเพลงการเคลื่อนไหวท่าทางตามใจชอบ</p> <p style="text-align: center;">๖๘๖</p>		

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง “เพื่อนที่แสนวิเศษ...”

แนวคิด

เด็กเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง แม้จะมีความสมบูรณ์ของร่างกายจะไม่สมบูรณ์แข็งแรง เหมือนเด็กคนอื่น ๆ จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาด่วนในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง แต่เด็กกลุ่มนี้ก็สามารถช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันได้ เรียนหนังสือได้ และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นได้ ตามความสามารถและความพร้อมของร่างกายได้เช่นกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล
<p>ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจและสร้างความคุ้นเคย ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และอาการของโรครณะที่อยู่ที่โรงพยาบาลตามปกติ (ดู กิจกรรมแนะนำในขั้นที่ 1 ด้านหลัง)</p> <p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูให้เด็กดูรูปภาพรถเข็นและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับภาพ</p> <p>-หนูรู้ไหมภาพที่ครูให้ดูเรียกว่าอะไร และหนูคิดว่า สิ่งที่อยู่ในภาพนี้เขาเรียกว่าอะไร...(รถเข็น) และใช้ทำอะไรคะ.....</p> <p>-ในโรงพยาบาล หนูเคยเห็นรถเข็นหรือเปล่านั้น ตอนที่หนูเห็นเขากำลังใช้รถเข็นทำอะไรคะ.... หนูเคยนั่งรถเข็นไหม หนูนั่งไปไหน อย่างไร</p> <p>-หนูคิดว่าเด็กคนอื่นที่หนูเห็นในโรงพยาบาลหรือเห็นข้างนอก เขาจะชอบไหมนะ แล้วเขารู้สึกอย่างไรนะ ที่ต้องอยู่บนรถเข็นเป็นประจำ</p> <p>-ตอนนี้หนูก็รู้จักรถเข็นแล้ว หนูเคยนั่งรถเข็นด้วยเมื่อไปฉายแสง และหนูก็รู้แล้วว่ารถเข็นทำอะไรได้มากมาย ครูมีหนังสือเล่มหนึ่งอยากให้นักเรียนอ่านมากมาย อยากให้หนูใหม่ว่าเล่มไหน...และเรื่องอะไร...</p>	<p>-ตัวอย่างกิจกรรม ด้านหลัง</p> <p>-ภาพรถเข็น</p> <p>-หนังสือเด็กเรื่อง “เพื่อนที่แสนวิเศษ”</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>2. ครูแนะนำหนังสือเรื่อง "เพื่อนที่แสนวิเศษ" ให้เด็กดูและสนทนาเกี่ยวกับชื่อเรื่องและรูปภาพร่วมกัน ก่อนอ่าน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -หนูรู้ไหม หนูน้อยในเรื่องนี้เขามีร่างกายไม่เหมือนเด็กคนอื่น ๆ ในเรื่อง เขาทำอะไรได้หลายอย่างมากเลย แต่ทำไมนะ จึงชื่อเรื่องว่า "เพื่อนที่แสนวิเศษ" เพื่อนในเรื่องนี้หมายถึงใครนะ -เรามาอ่านเนื้อเรื่องกันดีกว่า ดูซิว่าสิ่งของเด็ก ๆ สิ่งที่เราอยากรู้และที่คุยกัไว้เป็นอย่างไร <p>วันที่ 3 การอ่านร่วมกัน</p> <p>ครูและเด็กๆอ่านหนังสือเรื่อง "เพื่อนที่แสนวิเศษ" ร่วมกัน จากนั้นมีการพูดคุยซักถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่าน และเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -จากเรื่องที่อ่านเป็นอย่างไคะ กับความสามารถหนูน้อยในเรื่อง จากเรื่องที่อ่านตัวละคร ในเรื่องมีใครบ้าง และใครที่นั่งรถเข็น เขาชื่ออะไรเอ่ย... -เพื่อนๆ ในห้องของอเล็กซ์รู้สึกอย่างไรที่เห็นอเล็กซ์นั่งรถเข็นมาเรียนหนังสือ -แม้แต่อเล็กซ์จะมีความสามารถของร่างกายไม่เหมือนกับ คนอื่น แต่อเล็กซ์ก็สามารถช่วยเหลือตนเองและทำกิจกรรมได้หลายอย่างมีกิจกรรมอะไรบ้างคะ... ที่อเล็กซ์สามารถทำได้ -ถ้าหนูเป็นอเล็กซ์ หนูรู้สึกอย่างไรถ้าหนูต้องนั่งรถเข็นตลอดเวลา -ขณะที่หนูอยู่ในโรงพยาบาล ซึ่งหนูไม่ต้องนั่งรถเข็นเหมือนอเล็กซ์ หนูสามารถทำอะไรด้วยตนเองได้เหมือนอเล็กซ์บ้างเอ่ย -หนูคิดว่าการช่วยเหลือตนเองเป็นสิ่งที่ดีไหม อย่างไร และดีไม่ถ้าหนูต้องให้คนอื่นช่วยเหลือหนูตลอดเวลา -กิจกรรมใดบ้างที่หนูทำได้ขณะที่ไม่สบายหรืออยู่ที่โรงพยาบาล และหนูรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง 	<p>-หนังสือเด็กเรื่อง... "เพื่อนที่แสนวิเศษ"</p>	<ul style="list-style-type: none"> -การตอบคำถาม -การแสดงความคิดเห็น -การสังเกตพฤติกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p> <p>ครูจัดกิจกรรมเพิ่มเติมจากการอ่าน เพื่อส่งเสริมความสามารถของเด็กที่สามารถทำได้ตามศักยภาพ ในระยะแรกๆ ครูพยายามจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรม ในการเลือกกิจกรรมในโอกาสต่อไป โดยเป็นกิจกรรมกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ตามความเหมาะสม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเขียนเรียงสร้างสรรค์ และกิจกรรมทางศิลปะ - งานประดิษฐ์ - เกมการศึกษา เช่น จิ๊กซอว์ ฯลฯ - การเล่าเรื่องซ้ำ / แต่งเรื่องใหม่ด้วยตนเอง - การเล่นหุ่นมือ การเล่นตุ๊กตา แสดงบทบาทสมมติ <p>แทนตนเอง</p> <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กระดาษ A4 - เกมการศึกษา - อุปกรณ์การเขียน/ ดินสอสี - อุปกรณ์งานประดิษฐ์ - หุ่น ตุ๊กตา 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลงานของเด็ก - แบบสังเกตพฤติกรรม - การอภิปราย/ การตอบคำถาม

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง "กำลังใจ..."

แนวคิด

โรคกระแงเม็ดเลือดขาวเป็นโรคหนึ่งที่เกิดในวัยเรียนบ่อยกันเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นโรคที่ยังไม่ทราบสาเหตุที่แน่นอน เด็กเจ็บป่วยด้วยโรคนี้จำเป็นต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นระยะๆ และต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างสม่ำเสมอ แต่เด็กเหล่านี้ก็สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับโรคของตนเอง เพื่อจะได้เข้าใจเกี่ยวกับอาการของโรคที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นเด็กๆ ยังสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ มากมายไม่แพ้เด็กปกติ และทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้มากมายภายในความจำกัดของสภาพร่างกายของตนเอง

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย</p> <p>ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันและอาการของโรคขณะพักอยู่ที่โรงพยาบาล ครูทำกิจกรรมกับเด็กก่อนเริ่มเข้าสู่การอ่าน (ดูตัวอย่างกิจกรรมด้านล่าง)</p> <p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูสนทนาเกี่ยวกับโรคที่เด็กๆ ไม่สบาย และนำไปสู่อารมณ์ของโรคอื่นๆ นอกเหนือจากนั้น โดยถามเด็กๆ ว่านอกจากโรคที่เด็กเป็น ยังมีโรคอะไรอีกบ้างที่เพื่อนๆ ของเด็กเข้าพักรักษาตัวในโรงพยาบาล เช่น</p> <p>-หนูรู้ไหมคะว่า หนูไม่สบายเป็นอะไร แล้วมีหนูคนเดียวหรือเปล่าที่ไม่สบายต้องอยู่โรงพยาบาลอย่างนี้.... แล้วหนูรู้ไหมว่าเพื่อนๆ ที่อยู่โรงพยาบาลเหมือนหนูเขาไม่สบายเป็นอะไร มีอาการเหมือนหนูหรือเปล่า...</p> <p>-คำตอบของหนูดีมากเลยคะ .... ใช่แล้วแต่ทุกคนจะมีอาการไม่เหมือนกัน บางคนก็ไม่สบายเป็นโรคเดียวกับหนู แต่บางคนก็เป็นโรคอื่นที่ไม่เหมือนหนู ทำให้อาการต่างกัน แต่เป็นไปได้ไหมคะ...ที่ไม่สบายเหมือนกัน เป็นไข้เหมือนกัน แต่อาการและการตรวจ ให้น้ำของหมอไม่เหมือนกัน....</p> <p>-หนูรู้ไหมว่าเราไม่สบาย เราจะป่วยเป็นโรคอะไรได้บ้าง.... และเมื่อไม่สบายเราต้องทำอะไร....</p>	<p>-ตัวอย่างกิจกรรมต่างๆ</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การร่วมกิจกรรม</p> <p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัด และประเมินผล
<p>2. ครูแนะนำหนังสือเด็กเรื่อง "ก่าสังใจ..." ให้เด็กรู้จัก จากนั้นพูดคุยเกี่ยวกับชื่อเรื่องของหนังสือโดยให้เด็กคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง จากนั้นครูสนทนากับเด็กก่อนที่จะอ่านหนังสือร่วมกัน เช่น</p> <p>-หนังสือเล่มนี้ชื่อเรื่องว่าอะไรคะ ในหนังสือเล่มนี้น่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับใครคะ...ครูไปว่าเป็นเด็กเหมือนหนูนั่นแหละที่ป่วยเป็นโรคเกี่ยวกับเลือด เรียกว่า โรคฮีโมฟีเลีย หรือมะเร็งเม็ดเลือดขาว โรคนี้ที่โรงพยาบาลก็มีเด็กเป็นกันหลายคน หนูอยากรู้ใหม่ว่าเด็กคนนี้จะเขาจะเป็นอย่างไร และโรคนี้หน้าตาจะเหมือนใคร จะมีอาการเป็นอย่างไร เหมือนหนูหรือเปล่า ... เรามาอ่านกันดีกว่าว่า ....และเด็กคนนี้จะเขาจะรู้สึกอย่างไรกับการไม่สบายของเขา...</p> <p>ขั้นที่ 3 การอ่านร่วมกัน</p> <p>ครูและเด็กฯ อ่านหนังสือเรื่อง "ก่าสังใจ.." ร่วมกัน จากนั้นพูดคุย ชักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน และเชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตประจำวันของเด็ก ๆ เช่น</p> <p>-จากเรื่องที่อ่าน เด็กในเรื่องเป็นผู้หญิงหรือ ผู้ชายคะ หนูคิดว่าตัวละครอายุประมาณเท่าไร เขาชื่ออะไรคะ..ถ้าไม่มีชื่อเรามาตั้งชื่อให้เขาดีกว่าคะ..(สมมุติชื่อน้อย)</p> <p>-หนูคิดว่า น้อยรู้สึกอย่างไรคะ เมื่อรู้ว่าตนเองป่วยเป็นโรคฮีโมฟีเลียหรือโรคเลือดชนิดหนึ่ง</p> <p>-ก่อนที่น้อยจะป่วยเป็นโรคฮีโมฟีเลีย หนูคิดว่าน้อยทำอะไรได้บ้าง และเมื่อเขาไม่สบาย เขายังทำสิ่งนั้นๆ ได้อีกหรือไม่ทำไมล่ะ...</p> <p>-หนูคิดว่าตนเองมีร่างกายไม่สมบูรณ์เพียงคนเดียวหรือเปล่า เพราะอะไร และหนูคิดว่าเมื่อหนู ไม่สบายรูปร่างหน้าตาของหนูเปลี่ยนไปหรือเปล่า เช่น หน้าเด็กลง หน้าบวม เป็นแผลที่หน้า ฯลฯ หนูช่วยตนเองได้ไหม ถ้าหนูไม่สบายต้องนอนพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลหรืออยู่บ้าน หนูจะทำอะไร และถ้าหนูเข้าใจเกี่ยวกับการรักษาของหมอและพยาบาล หนูคิดว่าจะดีต่อตัวเองไหม ทำไมล่ะ</p>	<p>-หนังสือเด็ก เรื่อง "ก่าสังใจ" -เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม -การแสดงความคิดเห็น -การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและประเมิน ผล
<p>-เมื่อหนูป่วยหรือน้อยป่วย ต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาล หนูหรือน้อย ยังสามารถที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนได้หรือไม่ อะไรบ้าง</p> <p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p> <p>ครูจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการอ่านและการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน สามารถให้เด็กเลือกตามความสนใจ อาจจะเป็นกิจกรรมรายบุคคลและหรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในหัวข้อเรื่อง เมื่อฉันไม่สบาย... -การเขียนบันทึกประจำวัน -การเล่าเรื่อง ช้า / แต่งเรื่องใหม่ -กิจกรรมศิลปะ การวาดภาพระบายสี -กิจกรรมอิสระ เช่น การประดิษฐ์การ์ด ฯลฯ -การแสดงบทบาทสมมติ เกี่ยวกับการรักษาโรคของตนเองที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -กระดาษ A4 -อุปกรณ์การเขียน -ดินสอสี -เทปบันทึกเสียง -หนังสือเด็กเรื่อง "กำลังใจ" -สมุดบันทึก 	<ul style="list-style-type: none"> -ผลงานของเด็ก -การสังเกตพฤติกรรม -การแสดงความคิดเห็น -การตอบคำถาม

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง “เรื่องของหนู...”

แนวคิด

ลมชัก หรือเรียกว่าลมบ้าหมู จะเป็นการเกร็งของกล้ามเนื้อหรือมีอาการผิดปกติอื่นๆ ตามมา เช่น เป็นลม ปวดศีรษะ เป็นต้น การรักษาจำเป็นต้องรับประทานยาและพบแพทย์อย่างสม่ำเสมอ เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังที่มีอาการเช่นนี้ แม้บางครั้งจะต้องดูแลตนเองเป็นพิเศษ และเด็กเหล่านี้ก็ยังสามารถช่วยเหลือตนเอง สามารถดูแลตนเองเมื่อเกิดอาการของโรค นอกจากนั้นสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้มากมายภายในความจำกัดของตามสภาพของตนได้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย</p> <p>1. ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และอาการของโรครณะพักอยู่ที่โรงพยาบาล</p> <p>-คุณหมอลงตรวจหรือยังคะ และวันนี้หนูรู้สึกอย่างไรบ้าง</p> <p>-วันนี้คุณหมอลงตรวจอะไรบ้างคะ วัดความดัน / ชีตยา หรือเปล่า</p> <p>2. ครูทำกิจกรรมกับเด็กก่อนเริ่มเข้าสู่การอ่าน (ดูตัวอย่างกิจกรรมด้านล่าง)</p>	<p>-ตัวอย่างกิจกรรมประเภทต่างๆ</p>	<p>-การร่วมกิจกรรม</p> <p>-การตอบคำถาม</p>
<p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูนำรูปภาพเด็กที่เป็นลมชักให้เด็กดู และสนทนาซักถาม เช่น</p> <p>-ภาพที่ครูให้หนูดู มีรูปอะไรบ้างคะ และหนูคิดว่าเกิดอะไรขึ้นกับเด็กในรูปนี้</p> <p>-หนู รู้จักอาการชัก เกร็ง หรือที่เรียนว่าลมบ้าหมูหรือเปล่าคะ ว่ามันมีอาการอย่างไรนะ ูใหม่</p> <p>-หนูเคยมีอาการอย่างนี้หรือเปล่าคะ ถ้ามีหนูทำอย่างไรบ้าง .....ความรู้สึกตอนนั้นเป็นอย่างไรบ้างคะ...</p>	<p>-หนังสือเด็กเรื่อง “เรื่องของหนู...”</p> <p>-รูปภาพเด็กที่เป็นโรคลมชัก</p> <p>-เอกสารประกอบการบรรยายที่มีรูปภาพประกอบ</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>2. ครูสนทนากับเด็กๆ เกี่ยวกับโรคลมชักหรือลมบ้าหมู โดยมีภาพประกอบอย่างคร่าวๆ เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานก่อนอ่านหนังสือ และรู้จักสังเกตตนเองและเพื่อนๆ ที่ป่วยในโรงพยาบาล เช่น</p> <p>-โรคลมชัก หรือที่เรียกว่าลมบ้าหมูนั้นะ คนที่เป็นจะมีอาการเกร็ง ชัก แต่เราบอกไม่ได้หรอกค่ะว่าอาการแบบนี้จะเกิดตอนไหน ดังนั้นเด็กที่เป็นโรคนี้เขาจะต้องรู้จักดูแลตัวเอง เมื่อเกิดอาการผิดปกติจะต้องรีบบอกพ่อแม่ หรือหมอ พยาบาล หรือใครก็ได้ที่อยู่ใกล้ จะช่วยเหลือทัน หนูเองก็เหมือนกัน ถึงแม้จะไม่ได้เป็นโรคนี้ แต่หนูก็ต้องรู้จักดูแลตนเอง เหมือนกับคนอื่น ๆ เหมือนกันนะคะ...หนูทำอย่างนี้หรือเปล่า อยากรู้</p> <p>3 ครูแนะนำหนังสือเรื่อง “เรื่องของหนู....” ให้เด็กๆ อ่าน เช่น</p> <p>-หนังสือเล่มนี้ชื่อเรื่องอะไรคะ / ในเนื้อเรื่องของหนังสือเล่มนี้ เด็กผู้หญิงคนนี้ เขามีโรคประจำตัวอย่างหนึ่ง หนูลองทายไว้ละคะว่า เธอเป็น อะไร และเขาดำเนินชีวิตประจำวันอย่างไร เธอจะมีความสุขหรือความทุกข์ และเขาทำ อะไรได้บ้าง และถ้าหนู เป็นอย่างเด็กคนนี้ หนูจะรู้สึกอย่างไร และจะทำอะไรได้บ้าง</p> <p>ขั้นที่ 3 การอ่านร่วมกัน</p> <p>ครูอ่านหนังสือร่วมกับเด็กๆ จากนั้นพูดคุยร่วมกันจากเรื่อง ที่อ่านและเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น</p> <p>-เด็กในเรื่องที่อ่าน เป็นเด็กผู้หญิงหรือผู้ชายคะ อายุของเขาประมาณเท่าไรเอ่ย เขาป่วยเป็นโรคอะไร และหนูคิดว่ารูปร่างหน้าตาของเขเป็นอย่างไร แตกต่างจากหนูหรือเปล่า... อาการของโรคที่เด็กคนนี้เป็น เกิดขึ้น ตลอดเวลา หรือเปล่านั้น อยากรู้</p> <p>-เด็กคนนี้นั้นจะป่วยเป็นโรคลมชัก บอกไม่ได้ว่าอาการ จะเกิดขึ้นในตอนไหนแต่เขาสามารถทำอะไรได้บ้างคะ ขณะที่ไม่มีอาการของโรค</p>	<p>-หนังสือเรื่อง “เรื่องของหนู ..”</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>-เด็กคนนี้จะสามารถที่จะเล่นกับเพื่อนๆ ได้ใหม่ เพื่อนๆ ของเขารู้สึกอย่างไร</p> <p>-หนูมีความรู้สึกอย่างไรกับตัวละครในเรื่องที่อ่านเรื่องนี้ เพราะอะไร</p> <p>-แม้หนูจะไม่สบาย และเป็นโรคที่แตกต่างจากเด็กคนนี้ หนูคิดว่า หนูสามารถที่จะทำอะไรได้บ้างในชีวิตประจำวันของ ตนเองอย่างไร</p> <p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p> <p>ครูสรุปเกี่ยวกับความกลัวที่เกิดขึ้นอีกครั้ง หลังจากนั้นให้ เด็กทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน เพื่อให้เด็กระบายความ คิดความรู้สึกของตนเอง และทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ โดย เป็นกิจกรรมกลุ่มหรือรายบุคคลก็ได้ตามความเหมาะสม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่น โรคของฉัน /สิ่งที่ฉัน ทำได้ ฯลฯ -การเล่าเรื่องซ้ำ -การเล่าเหตุการณ์ของตนเองขณะอยู่ในโรงพยาบาล หรืออยู่ที่บ้าน -การวาดภาพ/ระบายสี -การเขียนบันทึกประจำวัน <p style="text-align: center;">ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -กระดาษ A4 -อุปกรณ์การเขียน -ดินสอสี -หนังสือเด็ก เรื่อง “...ลมชัก...” -เทปบันทึกเสียง 	<ul style="list-style-type: none"> -ผลงานของเด็ก -การสังเกตพฤติกรรม -การแสดงความคิดเห็น -การตอบคำถาม

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง “เมื่อฉันกิน...”

แนวคิด

เด็กเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง มีความจำกัดบางอย่างในการรับประทานอาหาร แต่ถ้าเด็กสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ไม่มีผลต่ออาการของโรค ก็จะทำให้ร่างกายได้รับประโยชน์จากอาหารที่รับประทานเข้าไป ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต และแข็งแรงได้เช่นกัน

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 1 การเข้าความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย</p> <p>ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และอาการของโรครณะพักอยู่ที่โรงพยาบาล และทำกิจกรรมร่วมกันโดยครูและเด็กช่วยกันเลือก หรือเด็กเลือกตามความสนใจ (ดูตัวอย่างกิจกรรมด้านล่าง)</p>	<p>-ตัวอย่างกิจกรรมประเภทต่างๆ</p>	<p>-การร่วมกิจกรรม</p> <p>-การตอบคำถาม</p>
<p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับการรับประทานอาหารในแต่ละวันขณะที่พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล เช่น</p> <p>-วันนี้หนูกินหรือยัง... มีกับข้าวอะไรบ้างคะวันนี้ อร่อยไหม... หนูกินหมดหรือเปล่า... ถ้าไม่หมด ทำไมละคะ...</p> <p>2. ครูให้เด็กดูภาพอาหารประเภทต่างๆ และสนทนาซักถามว่า เด็กรู้จักสิ่งใดบ้างจากภาพที่ครูให้นักเรียนดู และสนทนาเกี่ยวกับประโยชน์ของอาหารแต่ละชนิด นอกจากนี้ซักถามเกี่ยวกับความชอบ/ไม่ชอบอาหารแต่ละชนิดตามความคิดของเด็ก พร้อมเหตุผลประกอบ เช่น</p> <p>-แต่ละภาพหนูรู้จักชื่อภาพไหนบ้างเอ่ย ถ้าครูให้หนูเลือกไว้ โดยเลือกภาพอาหารที่หนูชอบ หนูจะเลือกภาพไหนบ้างละ...ทำไมหนูจึงเลือกภาพอาหารพวกนี้ มันมีชื่ออะไรบ้างที่หนูเลือก ...</p> <p>-หนูรู้ไหมว่าอาหารที่หนูกินเข้าไปนั้นมีประโยชน์ต่อร่างกายเช่นอะไรบ้างรู้ไหมคะ...</p>	<p>-รูปภาพอาหาร เช่น เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ ฯลฯ</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัด และประเมินผล
<p>3. ครูอธิบายเกี่ยวกับประโยชน์ของอาหารที่มีต่อร่างกาย โดยเฉพาะในตอนที่เรากำลังโต ร่างกายอ่อนแอ ต้องการอาหารประเภทต่างๆ ไปช่วยบำรุงร่างกาย ให้ร่างกายแข็งแรง สดชื่น ขึ้น เช่น</p> <p>-อาหารแต่ละอย่างไม่ควรมัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ข้าว และอื่นๆ อีกมากมาย ต่างทำให้ร่างกายของเราแข็งแรง และเติบโตทั้งนั้น วันไหนเราไม่ได้กินข้าว หรือสิ่งที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย เนาจะรู้สึกไม่ค่อยมีแรง และท้องจะร้อง เพื่อให้เรากินอาหารเข้าไป และอีกอย่างถ้าเราไม่กินอาหารให้เป็นเวลา กินบ้าง ไม่กินบ้าง โรคที่ตามมาคือ โรคกระเพาะอาหารด้วยล่ะ...</p> <p>4. ครูแนะนำหนังสือเด็กเรื่อง "เมื่อฉันกิน.." ให้เด็กอ่านเพื่อเรียนรู้ว่าเมื่อเรารับประทานอาหารเข้าไปสู่ร่างกายแล้ว ร่างกายจะเป็นอย่างไร และถ้าเด็กๆ ไม่สบายการรับประทานอาหารมีความจำเป็นหรือไม่ อย่างไร เช่น</p> <p>-หนังสือเล่มนี้ที่ครูจะอ่านให้หนูฟัง หรือหนูกับครูจะอ่านด้วยกันนี่ละ... เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหารที่เรากินเข้าไปล่ะ หนูรู้ไหมในขณะที่หนูไม่สบาย การกินอาหารจำเป็นกับหนูมากหรือเปล่า ทำไมล่ะ...เราจะมาอ่านกัน แล้วมาช่วยกันตอบคำถามอีกครั้งหนึ่ง...</p> <p>ขั้นที่ 3 การอ่านร่วมกัน</p> <p>ครูและเด็กๆ อ่านหนังสือเรื่อง "เมื่อฉันกิน.." ร่วมกัน จากนั้นพูดคุย ชักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน และเชื่อมโยงเข้าสู่ชีวิตประจำวันของเด็กๆ เช่น</p> <p>-จากเรื่องที่อ่าน หนูรู้ว่าการกินอาหาร มีประโยชน์ต่อร่างกาย หนูสามารถเลือกรับกินอาหารให้ตรงกับสุขภาพของตนเองได้</p> <p>-ถ้าหนูเรื่องมากในการกินอาหาร ไม่ยอมรับกินอาหาร เพราะเป็นสิ่งที่หนูไม่ชอบ หนูคิดว่า จะเกิดอะไรขึ้น ดีต่อร่างกายของหนูหรือเปล่า ทำไมล่ะ</p>	<p>-หนังสือเด็กเรื่อง "เมื่อฉันกิน.."</p> <p>-เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>- หนูคิดว่าขณะที่เราไม่สบาย เราจำเป็นต้องกินข้าวหรือเปล่า ทำไมเอ่ย... และการกินอาหารที่ไม่ชอบกับการไม่กินอาหาร เคยในแต่ละวัน หนูคิดว่าร่างกายจะเป็นอย่างไร หนูจะต้องอยู่โรงพยาบาลกี่กานใหม่ ทำไมละ .....</p> <p>- หนูคิดว่าอาหารที่โรงพยาบาลจัดมาให้ใน แต่ละวัน มีประโยชน์ต่อร่างกายของเราไหม โดยเฉพาะตอนนี้มีหนูไป! ลบายอยู่</p> <p>- หนูคิดว่า พ่อกับแม่จะรู้สึกอย่างไรเมื่อหนูไม่สบาย และไม่ยอมกินอาหารเลย หรือกินได้น้อย หรือเลือกกินเฉพาะอาหารที่ตนเองชอบเพียงอย่างเดียว</p> <p>- หนูควรทำอะไรเพื่อให้ตัวเองมีสุขภาพดีขึ้น พร้อมทั้งจะสู้กับโรคภัยไข้เจ็บที่เกิดขึ้นในขณะนี้</p> <p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง ครูจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการอ่านและการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน สามารถให้เด็กเลือกตามความสนใจ อาจจะเป็นกิจกรรมรายบุคคลและหรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น</p> <p>- การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในหัวข้อเรื่อง สิ่งที่ยังชอบกิน.....</p> <p>- การเล่าเรื่องซ้ำ / การแต่งเรื่องใหม่</p> <p>- กิจกรรมทางศิลปะ วาดภาพ ระบายสี เช่น อาหารที่ฉันของร่างกายของฉัน</p> <p>- เกมการศึกษา เช่น เกมต่อภาพ</p> <p>- การแสดงบทบาทสมมุติ เช่น สวมบทบาทเป็นพ่อค้าแม่ค้า เพื่อขายผัก-ผลไม้ ฯลฯ</p> <p>ฯลฯ</p>	<p>- กระดาษ A4</p> <p>- อุปกรณ์ การเขียน</p> <p>- ดินสอสี</p> <p>- เทปบันทึกเสียง</p> <p>- อาหารที่เป็นภาพหรือของจำลอง</p> <p>- เกมการศึกษา</p>	<p>- ผลงานของเด็ก</p> <p>- การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>- การแสดงความ คิดเห็น</p> <p>- การตอบคำถาม</p>

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง "เมื่อฉันเคลื่อนไหว"

แนวคิด

เด็กเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง มีความจำกัดในการเคลื่อนไหว เนื่องด้วยอาการของโรค หรือกระบวนการรักษา แต่เด็กเจ็บป่วยก็สามารถที่จะเคลื่อนไหวบางส่วนของร่างกายในการทำกิจกรรมได้ และควรเคลื่อนไหวอยู่เสมอ เพื่อให้ร่างกายไม่เกร็ง ไม่อ่อนเพลีย มีความกระฉับกระเฉง ได้เปลี่ยนอิริยาบถบ้าง แม้บางครั้งเด็กฯ ไม่สามารถที่จะลุกจากเตียงได้

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 1 การสร้างความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และอาการของโรคขณะที่พักอยู่ที่โรงพยาบาล ครูทำกิจกรรมกับเด็กก่อนเริ่มเข้าสู่การอ่าน (ดูตัวอย่างกิจกรรมด้านหลัง)</p> <p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่างๆ ขณะที่พักอยู่ในโรงพยาบาล เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หนูอยู่ที่โรงพยาบาล หนูได้ทำกิจกรรมอะไรบ้างคะ ใครเป็นคนหากิจกรรมต่างๆ ให้หนูได้เล่น หนูรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ทำกิจกรรม นอกจากการนอนอยู่บนเตียงเฉยๆ - หนูคิดว่าถ้าที่หนูได้เคลื่อนไหวร่างกายบ้าง จะทำให้หนูรู้สึกอย่างไร ชอบหรือไม่ชอบ เพราะอะไร - กิจกรรมที่หนูชอบทำมากที่สุดคืออะไรคะ ทำไมล่ะ ... <p>2. ครูแนะนำหนังสือเรื่อง เมื่อฉันเคลื่อนไหวให้เด็กอ่าน เพื่อให้รู้ว่าขณะที่เราเคลื่อนไหวร่างกาย จะมีประโยชน์อย่างไร เพราะเด็กเจ็บป่วยบางคนไม่ชอบที่จะเปลี่ยนอิริยาบถของตนเอง นอกจากการนอนเฉยๆ อยู่บนเตียง เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ก่อนที่หนูจะเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล หนูชอบวิ่งเล่น และไม่คอยอยู่นิ่งๆ ไร่มั แล้วตอนนี้ล่ะ...นอนเฉยๆ ไม่ได้ทำอะไรที่จะขยับแขน ขยับขาบ้าง รู้สึกน่าเบื่อไหม... แต่ถ้าหนูได้ขยับตัวหนูบ้าง หนูรู้สึกอย่างไรคะ... 	<p>- ตัวอย่างกิจกรรมต่างๆ</p> <p>- หนังสือเด็กเรื่อง เมื่อฉันเคลื่อนไหว</p> <p>- เทปบันทึกเสียง</p>	<p>- การร่วมกิจกรรม</p> <p>- การตอบคำถาม</p> <p>- การแสดงความคิดเห็น</p> <p>- การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัด และประเมินผล
<p>ขั้นที่ 3 การอ่านร่วมกัน ครูและเด็กๆ อ่านหนังสือเรื่อง เมื่อฉันเคลื่อนไหว..ร่วมกัน จากนั้นพูดคุย ชักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่าน และเชื่อมโยง เข้าสู่ชีวิต-ประจำวันของเด็กๆ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -วันนี้ครูมีหนังสือมาให้หนูอ่านอีกแล้วละ... -จากเรื่องที่อ่าน หนูเคยออกกำลังกายบ้างไหม อะไรบ้างคะ แล้วหนูรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ออกกำลังกาย หรือได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายบ้าง -หนูรู้สึกอย่างไรกับการที่ตนเองป่วยและไม่สามารถที่จะทำอะไรได้ตามปกติชอบหรือไม่ชอบ เพราะเหตุใด -เมื่อหนูไม่สบาย หนูคิดว่าเราสามารถที่จะ เคลื่อนไหวร่างกายได้หรือเปล่า เช่นอะไรบ้าง และหนูต้องมีความระมัดระวังอย่างไรบ้าง -กิจกรรมใดบ้างที่หนูสามารถทำได้ขณะที่พักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล 	<ul style="list-style-type: none"> -หนังสือเด็ก เรื่องเมื่อฉันเคลื่อนไหว... -เทปบันทึกเสียง 	<ul style="list-style-type: none"> -การตอบคำถาม -การแสดงความคิดเห็น -การสังเกตพฤติกรรม
<p>ขั้นที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง ครูจัดกิจกรรมที่นอกเหนือจากการอ่านและการอภิปรายร่วมกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน สามารถให้เด็กเลือกตามความสนใจ อาจจะเป็นกิจกรรมรายบุคคลและ/หรือกิจกรรมกลุ่ม เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ในหัวข้อเรื่อง เมื่อฉันเคลื่อนไหว.../ กีฬาที่ฉันชอบ..... -การเล่าเรื่องซ้ำ / การแต่งเรื่องใหม่ -กิจกรรมศิลปะ การวาดภาพระบายสี เช่น ร่างกายของฉัน ภาพกีฬาที่ฉันชอบ ฯลฯ -เกมการศึกษา เช่น เกมต่อภาพ ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> -กระดาษ A4 -อุปกรณ์การเขียน -ดินสอสี -เทปบันทึกเสียง -หนังสือเด็ก เรื่อง เมื่อฉันเคลื่อนไหว -เกมการศึกษา 	<ul style="list-style-type: none"> -ผลงานของเด็ก -การสังเกตพฤติกรรม -การแสดงความคิดเห็น -การตอบคำถาม

แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง "เด็กหญิงลำใย"

แนวคิด

เด็กเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง แม้จะมีความสมบูรณ์ของร่างกายไม่เหมือนเด็กคนอื่นๆ จำเป็นต้องเข้ารับการรักษาด่วนในโรงพยาบาลเป็นระยะเวลานานและต่อเนื่อง แต่เด็กกลุ่มนี้ก็สามารถเรียนหนังสือได้ และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนๆ ได้ร่าเริงตามความสามารถของตนเองในขณะนั้น

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและประเมินผล			
<p>ขั้นที่ 1 การเข้าความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย</p> <p>ครูทักทายและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน และอาการของโรคขณะที่อยู่ในโรงพยาบาลตามปกติ และจัดกิจกรรมเพื่อเข้าความสนใจเด็กก่อนเริ่มกิจกรรม บรรณานำบัด (ดูกิจกรรมด้านหลัง)</p> <p>ขั้นที่ 2 การขยายประสบการณ์ที่จำเป็นก่อนอ่าน</p> <p>1. ครูให้เด็กดูรูปภาพบุคคลที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายและดูรูปภาพและสนทนากับเด็กเกี่ยวกับภาพ เช่น</p> <table border="1" style="margin: 10px auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">รูป คนตาบอด</td> <td style="text-align: center;">รูป เด็กขาพิการ</td> <td style="text-align: center;">รูป เด็กแขนพิการ</td> </tr> </table> <p>-หนูเห็นภาพที่ครูให้ดูแล้วใช่ไหม แต่ละภาพคนในภาพมีร่างกายไม่เหมือนกันเลย คนในภาพมีร่างกายเป็นอย่างไรบ้างคะ</p> <p>-หนูเห็นภาพเหล่านี้แล้วหนูรู้สึกอย่างไร เรายามาเริ่มตั้งแต่ภาพแรกกันเลย</p> <p>-ขณะที่หนูอยู่ในโรงพยาบาล หนูเคยเห็นใครมีร่างกายแบบนี้บ้างไหม หนูคิดว่า เขาอยากจะมีร่างกายหรือรูปร่างอย่างนี้หรือ เปล่าคะ</p>	รูป คนตาบอด	รูป เด็กขาพิการ	รูป เด็กแขนพิการ	<p>-ตัวอย่างกิจกรรมประเภทต่างๆ</p> <p>-ตัวอย่างรูปภาพเด็กที่มีร่างกายแตกต่างกัน เช่น ตาบอด แขนขาพิการ เป็นต้น</p>	<p>-การร่วมกิจกรรม</p> <p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การแสดงความคิดเห็น</p> <p>-การตอบคำถาม</p> <p>-การสังเกตพฤติกรรม</p>
รูป คนตาบอด	รูป เด็กขาพิการ	รูป เด็กแขนพิการ			

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>-นอกจากภาพที่ครูให้หนูดู หนูคิดว่ายังมีคนรูปร่างหน้าตาหรือร่างกายที่ไม่เหมือนหนูอีกไหม และหนูคิดว่าเขาอยู่ในสังคมหรือช่วยเหลือตนเองได้ไหม...ทำไมละ..</p> <p>2. ครูสนทนากับเด็กๆ เกี่ยวกับบุคคลต่างๆ ที่มีความพิการทางร่างกายและสุขภาพว่า เขาไม่ได้มีความต้องการที่จะมีร่างกายและสุขภาพเป็นเช่นนี้ บางครั้งสิ่งเหล่านี้ก็เกิดจากอุบัติเหตุ บางครั้งเขาก็มีร่างกายที่ไม่สมบูรณ์มาตั้งแต่เกิด แต่เขาเหล่านี้ก็มีความพยายามที่จะใช้ชีวิตของตนเองในสังคมเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ที่มีร่างกายสมบูรณ์เช่นกัน เช่น</p> <p>-คนเราเหล่านี้แม้เราจะมีร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ แต่เขาก็พยายามช่วยเหลือตนเองนะ เช่น คนตาบอด แม้ตาเราจะมองไม่เห็น เขาก็ยังมีอาชีพเป็นของตนเองเหมือนกัน หนูเคยเห็นไหม...เช่นอะไรคะ..... และก็ยังมียีกหลายๆ คนตอนนี้ก็กำลังมีการแข่งกีฬาคนพิการ นักกีฬาแต่ละคนร่างกายของเขาก็ไม่สมบูรณ์เหมือนกัน แต่เขามีความตั้งใจและทำในสิ่งที่เขาทำได้ ครูคิดว่าคงไม่มีใครหรอกค่ะ ที่ต้องการเกิดมาแล้วตามองไม่เห็น ไม่สบายเป็นประจำ แขนขาหายไป หนูรู้ไหมบางคนเกิดมาร่างกาย หน้าตา ลอยงาม แต่เมื่อเกิดอุบัติเหตุ หรือประมาท ไม่ระมัดระวัง เขาก็อาจมีร่างกาย หรือรูปร่างหน้าตาอย่างที่เราเห็นในภาพก็ได้</p> <p>3. ครูแนะนำหนังสือเรื่อง “เด็กหญิงลำไย” ให้เด็กดู และสนทนาเกี่ยวกับชื่อเรื่องและรูปภาพจากปก ก่อนที่จะอ่านร่วมกัน เช่น</p> <p>-เรื่องที่ครูจะอ่านกับหนูชื่อเรื่องอะไรคะ ในเรื่องนี้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กผู้หญิงที่ร่างกายไม่สมบูรณ์เช่นเดียวกับที่เด็กได้ดูรูปภาพ เด็กๆ ทายซิว่าเด็กหญิงคนนี้ร่างกายเขาเป็นอย่างไร เขาสามารถที่จะทำอะไรได้บ้างในขณะที่ร่างกายไม่สมบูรณ์เหมือนคนอื่นๆ แล้วถ้าเป็นหนูจะทำอย่างไร</p>	<p>-หนังสือเด็กเรื่อง “เด็กหญิงลำไย” -เทปบันทึกเสียง</p>	<p>-การตอบคำถาม -การแสดงความคิดเห็น -การสังเกตพฤติกรรม</p>

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>วันที่ 3 การอ่านร่วมกัน</p> <p>ครูและเด็กฯอ่านหนังสือเรื่อง “เด็กหญิงลำไย” ร่วมกัน จากนั้นมีการพูดคุยซักถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่านด้วยกัน และเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -จากเรื่องที่อ่านตัวละครในเรื่องคือใคร ที่อะไรคะ.... -เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นที่ไหน อย่างไร -หนูรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเด็กหญิงลำไย -รูปร่างหน้าตาของเด็กหญิงลำไยเป็นอย่างไรคะ เหมือนหรือต่างจากคนอื่นหรือไม่ นอกจากนี้เด็กหญิงลำไยแม้จะมีความพิการแต่เขาสามารถทำอะไรได้บ้าง เมื่ออยู่ที่โรงเรียน -ถ้าหนูเป็นเด็กหญิงลำไย หนูจะรู้สึกอย่างไรเมื่อเพื่อนแสดงกิริยารังเกียจ ไม่ยอมให้เล่นด้วยอย่างนี้ หนูจะพูดกับเพื่อนอย่างไร -ถ้าหนูเป็นเพื่อนๆ ของเด็กหญิงลำไย หนูจะทำว่าเขาและไม่ให้เขาเล่นด้วยหรือเปล่า ทำไมล่ะ... -เมื่อหนูกลับไปเรียนที่โรงเรียน หนูเล่นกับเพื่อนๆ หรือเปล่า เล่นอะไรกันบ้างคะ... -หนูคิดว่าหนูจะทำอย่างไรถ้าเพื่อนๆ ที่โรงเรียนไม่ยอมให้หนูเล่นหรืออยู่ในกลุ่มด้วย -แต่ตอนนี้หนูช่วยคิดช่วยเด็กหญิงลำไยดีกว่าว่าจะทำอย่างไรดีเพื่อนจะได้มีเพื่อนบ้าง หนูจะเป็นเพื่อนกับเด็กหญิงลำไยได้ไหมคะ... แล้วหนูจะบอกเขาอย่างไรให้เขาไม่น้อยใจกับร่างกายตนเองดีคะ..... 	<ul style="list-style-type: none"> -หนังสือเด็กเรื่องเด็กหญิงลำไย -เทปบันทึกเสียง 	
<p>วันที่ 4 การเพิ่มพูนการรับรู้ตนเอง</p> <p>ครูจัดกิจกรรมเพิ่มเติมจากการอ่าน เพื่อส่งเสริมความสามารถของเด็กที่สามารถทำได้ตามศักยภาพ ครูพยายามจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้เด็กสามารถเลือกทำกิจกรรมใน</p>	<ul style="list-style-type: none"> -หนังสือเด็กเรื่องเด็กหญิงลำไย 	<ul style="list-style-type: none"> -ผลงานของเด็ก -แบบสังเกตพฤติกรรม -การตอบคำถาม

กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน และอุปกรณ์	การวัดและ ประเมินผล
<p>โอกาสต่อไป โดยอาจจะเป็นกิจกรรมรายบุคคลและ/หรือกิจกรรมกลุ่มก็ได้ เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> -การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เช่น เพื่อนของฉัน./ <p>โรงเรียนของฉัน...</p> <ul style="list-style-type: none"> -กิจกรรมทางศิลปะ การวาดภาพระบายสี -การเล่าเรื่องซ้ำ / แต่งเรื่องใหม่ด้วยตนเอง -การแสดงบทบาทสมมติ/การแสดงละครเกี่ยวกับ <p>ชีวิตในโรงเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> -การระบายอารมณ์กับหุ่น หรือตุ๊กตา ฯลฯ <p>ฯลฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> -กระดาษA4 -อุปกรณ์การเขียน/ดินสอสี -หุ่นมือ/ตุ๊กตา 	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างกิจกรรมเสนอแนะ

ขั้นที่ 1 การเฝ้าความสนใจและการสร้างความคุ้นเคย

กิจกรรมเฝ้าความสนใจและสร้างความคุ้นเคย นอกเหนือจากการสนทนาซักถาม เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน อาการของโรคในแต่ละวันแล้ว เด็กเจ็บป่วยเรื้อรังวัยเรียนในระดับประถมศึกษา มีความจำกัดในเรื่องการแสวงหาความรู้รอบตัว ซึ่งบางครั้งการสอดแทรกความรู้ต่างๆ ประกอบกับเกมการศึกษา ช่วย让孩子ได้รับทั้งความรู้และความสนุกควบคู่กันไป

ตัวอย่างกิจกรรมประเภทต่างๆ ที่เสนอแนะ เพื่อจัดให้กับเด็กเจ็บป่วย เช่น

1. การพูดคุย การสนทนากับบุคคลต่างๆ ที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกับตัวเขา และต่อสู้ และหรือมีกำลังใจในการดำเนินชีวิตจนประสบความสำเร็จ ามสภาพของตนเอง

ตัวอย่างบทสนทนา

ครู : น้องออยคะ...วันนี้ครูมีพี่คนหนึ่งจะมาเล่นเกมกับหนูด้วยละคะ....พี่คนนี้ชื่อพี่ตูน พี่ตูนเรียนอยู่ที่มหาวิทยาลัยใกล้ๆ โรงพยาบาลเด็กนี่เอง... พี่ตูนอยากมีเพื่อนเล่นเกมเหมือนกัน และวันนี้พี่ตูนมาหาหมอที่นี่เหมือนกัน น้องออยอยากรู้ไหมพี่ตูนไม่สบายเป็นอะไร ทำไมต้องมาหาคุณหมอที่นี่....

น้องออย : ไม่รู้....

ครู : พี่ตูนไม่สบาย เป็นโรคราลัสซีเมีย ซึ่งเป็นโรคเลือดชนิดหนึ่ง..พี่ตูนเคยอยู่ที่โรงพยาบาลแบบหนูเหมือนกัน เคยถูกฉีดยา พี่ตูนก็เคยร้องไห้เหมือนเด็กๆ ทุกคนที่นี่...น้องออยคุยกับพี่जूดูซิคะว่า...ตอนนั้นเป็นอย่างไบ้าง...

พี่ตูน : .....

น้องออย : .....

2. การใช้ของจริงในการนำเสนอสิ่งต่างๆ ที่ต้องการเสริม เพื่อเป็นความรู้รอบตัว เช่น การสอนเรื่องเมื่อดันกิน..... ครูอาจจะนำอาหารบางประเภทที่สามารถนำมาให้เด็ก ได้รู้จักมาทำกิจกรรมร่วมกัน ฯลฯ

ตัวอย่างบทสนทนา

ครู : น้องออยคะ...รู้ไหมคะในตะกร้าที่ครูถือมามีอะไรบ้างเอ่ย....

น้องออย : รู้จักครับ....กล้วย ส้ม แดงกว่า ไข่ ...

ครู : เก่งค่ะ...น้องออยรู้จักทั้งนั้นเลย.... ถ้าครูให้เลือกสิ่งที่อยู่ในตะกร้า หนูจะเลือกอะไรคะ..

น้องออย : ส้ม ไข่

ครู : ทำไมล่ะคะ...

น้องออย : ชอบ..

ครู : น้องออยชอบกินไข่กับส้มใช่ไหมคะ....ถ้าอย่างนั้นหนูรู้ไหม ไข่กับส้มมีประโยชน์อย่างไร...

น้องออย : ทำให้แข็งแรง ทำให้โต .....

ครู : แล้วที่เหลือในตะกร้า หนูไม่ชอบใช่ไหม ถ้ากินเข้าไปแล้วก็ไม่มีความดีต่อร่างกายอีก...

น้องออย : มีครับ...แต่ไม่ชอบกินครับ

ครู : .....

น้องออย : .....

3. การใช้ของจำลอง หรือรูปภาพในการจัดกิจกรรม เช่น การเสริมความรู้ เกี่ยวกับเรื่อง สัตว์ ผลไม้ อุปกรณ์การแพทย์บางอย่างที่เด็กควรรู้จัก ฯลฯ

(การสนทนาระหว่างครูกับเด็กในการทำกิจกรรมจะคล้ายกับการใช้ของจริง ในข้อ 2 เปลี่ยนเพียง ประเภทของสื่อที่ใช้)

4. การฟังเพลง การฟังเทปนิทาน เพื่อให้เด็กรู้สึกผ่อนคลาย

5. การใช้เทปหรือวิดีโอบุคคลตัวอย่างที่มีลักษณะความบกพร่องของร่างกาย และประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นสื่อในการนำเสนอเรื่องราวเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับเด็ก และให้เด็กมองโลกรอบตัวได้กว้างขึ้น

ฯลฯ

บรรณานุกรม คืออะไร....

ประวัติผู้วิจัย

.เกิดเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2514 ที่จังหวัด
ระดับปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) เกียรตินิยม
ศาสตรจารย์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เมื่อปีการศึกษา 2538
บัณฑิตศึกษา สาขาประถมศึกษา ภาควิชาประถมศึกษา
มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2539.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย